

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KARDİNAL KUŞU
ÜLKÜ YALIM GÜNAY

KARDİNAL KUŞU

ÜLKÜ
YALIM
GÜNAY

ayizi kitap

KARDİNAL KUŞU

ÜLKÜ YALIM GÜNAY

ayizi
kitap

KARDİNAL KUŞU

ÜLKÜ YALIM GÜNAY

**Ressam ve yazar. Yayınlanmış iki öykü kitabı var;
“Eski Bir Fotoğraftan Yola Çıkarak, 2012”
ve “Gümüşle Yıkanmış, 2016”.
“Kardinal Kuşu” ilk roman denemesi.**

**Çocuklarımızın, özellikle kızlarımızın okuyup meslek
sahibi olmaları ve özgüvenlerini kazanmış bireyler ola-
rak hayata atılımları için çaba gösteren köklü kuruluş
ÇYDD’de uzun yıllar çalıştı, 2000 – 2011 yılları arasında
Ankara Şubesi Y.K Başkanlığını yaptı.**

**Yazmayı ve resim çalışmalarını birlikte yürütüyor.
33 kez kişisel sergi açtı.
Ankara’da yaşıyor.**

Ayizi Yayınları 54
Edebiyat Dizisi 28. Kitap
Yayın Koordinatörü: İlknur Üstün

KARDİNAL KUŞU
Ülktü Yalım Günay
1. Baskı, Mart 2018, Ankara
ISBN: 978-605-2277-04-1
Yayıncı Sertifika No: 20762

Kardinal Kuşu'nu
Ülktü Yalım Günay yazdı,
Neslihan Cangöz yayına hazırladı,
kapak resmi Ülktü Yalım Günay'ın,
tasarımı Kübra Nur Sarısoy yaptı.

Baskı ve Cilt:
Sena Ofset
Sertifika No: 12064
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi
B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11
Topkapı 34010 İstanbul
Tel: + 90 212 613 03 21
Tel: + 90 212 613 03 21

AYIZI YAYINLARI

A: Atatürk Bulvarı No: 223/12 06680 Kavaklıdere/Ankara Türkiye
T: +90.312.467 16 18 F:+90.312.467 16 19
W: www.ayizi.com.tr E: bilgi@ayizi.com.tr

KARDİNAL KUŞU
ÜLKÜ YALIM GÜNAY

Öksürükle uyanıyor. Ama ne öksürük.

Gece yine kaç sigara içti Allah bilir.

Başucundaki lambayı yakıp gözlerini zorla aralayarak saate bakıyor. Daha beş bile olmamış. Çiş ve öksürük, kütük gibi uyurken onu dürtüp uyandıran iki acımasız düşman. Düşmanları sayarken rüyaları da unutmamak gerek. Uyanmak için çırpındığı sırada gövdesini dibe, bilincinin en çamurlu çukurlarına çekip tutsak eden rüyalar. Bu çelişkili durum yüzünden, uyanmak bir savaşma dönüşüyor. Kan ter içinde kalması bundan.

Başının dönmesi artmış. Göz kapaklarının üzerine asılı ağırlıklar yüzünü, acımasızca aşağıya doğru çekerken, depreme uğramış gibi dönen eşyanın arasından zorla geçip tuvalete gidiyor. Gözleri kapalı işiyor. Duvarlara tutunarak geri dönerken bacağına bir ıslaklık hissediyor;

“Ulan İlhan yine sağı solu suladın.”

Biraz sisli olmakla birlikte, yine de belleğine gizlice girip yerleşmiş benzer bir yaşanmışlığı anımsatıyor bu ıslaklık. Demir kanatları kapalı, kocaman bir kapıya uzun uzun işediğini hatırlıyor hayal meyal. Gözlerini göğe kaldırdığında, yıldızlar görünüyordu. Birbirine karışmış ışıkları top top olmuştu ama kesin yıldızdılar. Boşalan mesanesinden gövdesine yayılan hazla, bacağına yapışan ıslak pantolonun verdiği huzursuzluğu birlikte duymuştu bir an. Yalnızca bir an. Öyle bir geçici huzursuzluk duyuyor yine. “Sahi, o kapı neredeydi?”

Odaya döndüğünde, yatağın öbür yanının hiç bozulmadığını görüyor, karısı yanında değil. “Yine mi?” Bildiği ama unutmak istediği, hayır yadsıdığı ama değişmesi

için hiçbir Şey yapmadığı bu gerçeğe bir türlü alışamadı. Oysa karısı onunla yatmaktan vazgeeli uzun zaman oluyor. Henüz ayılamamış olsa bile, onunla ilgili her Şey belleğine mıh gibi akılı. Beyninin alkolde yzduğu anlarda bile. Ellerinin arasından, dahası yaşamından kayıp gitmekte olduğu gerçeği, bir an bile çıkmıyor aklından. Bunu kabullenmek, bazı kısıacık anlarda olanaklı gibi görünse de, sonra öfke, çekildiği köşeden, birden fırlayıp çıkıyor, saldırıyor. Oldukça sık yinelenen bu güçlü nöbetlerde, karısını yok sayabilmeyi, unutmayı ve kbussuz uykular uyumayı ne çok istiyor.

Ayaklarını sürüyerek yan odaya yöneliyor, kapısı kapalı. Ayıkken asla cesaret edemeyeceği bir Şeyi yapıyor, usulca açıp giriyor içeri. Sarsak adımlarla yaklaşıyor yatağa.

Karısı derin bir uykuda. Başı hafifçe yana kaymış, kumral, uzun saçları yastığın üzerine dağılmış. Nefesi düzenli, dingin, huzurlu. “Oturma odasında kendine yerleşik bir düzen kurdu haspam.” önceleri, yaş dönümünü bahane ederdi, ateş basıyor geceleri diyerek. Sık sık kanter içinde uyandığı, kalkıp çamaşır değiştirdiği için, rahatsızlık vermek istemediğini söylerdi. Yaşı henüz geç diye bu açıklamayı pek inandırıcı bulmasa da karşı çıkmamıştı. Top patlasa duymaz, kütük gibi uyuyan birine yutturulamaz bir hikyeydi aslında. “Kapris işte, yatağa dönmesi için yalvarmamı bekliyor” derdi.

Oysa iş uzadı. Sonraları, artık birlikte yatmak istemediğini açıkça belli etmeye başladı kadın. Adam, bunu sindiremiyor işte. “Ne olursa olsun, evli bir kadının yeri kocasının yanındır.” Sindiremiyor ya, karısı yatak odasına dönsün diye bir çabası da yok.

“Çok beklersin daha sen!” Bu bir çeşit savunusu.

Yatağa yaklaşırken ayaklarına takılan kitabı yerden alıp komodinin üzerine koyuyor. Eğilince başı dönüyor, sendiliyor. Bir süre komodine dayanarak bekliyor.

“Yine geç saatlere kadar okumuştur.”

Kendisi eve kaçta geldi bilemiyor. Gece yarısını çoktan geçmiş olmalı. Açıklaması ayık kafayla asla yapılamayan, alkol direncinin son sınırındaki o boşluğa düşüldüğünde, zaman kavramı uçup gidiyor. Su gibi akıyor saatler. Yatağa nasıl yattığını bile hatırlamıyor. “Kadını düşünecek hâlîm mi vardı?” Bunu komik buluyor olmalı ki, kıs kıs gülüyor,

“Ulan amma içtik ha...”

Geceye ilişkin son hatırladığı, muhasebeci olduğu söylenen sakallı adamın, dört ayak yerde sürünerek, masanın altında çantasını araması. Bu, hemen hemen her gece, meyhane arkadaşları arasında yinelenen bir eşek şakasının son bölümü. Aslında acıklı. Belli bir saatten sonra, ancak herkes iyice kafayı bulduğunda gülünebilir bir öykü. Masadan biri adama; “sen askere gittiğinde kaç yaşındaydın birader?” diye soruyor. Bu soru adamı çileden çıkarmaya yetiyor. Kendisinden üç yıl önce doğup ölmüş kardeşinin nüfusunu ona verdiklerinden, gözlelerini hayata açtığı gün üç yaşındaymış. On beş yaşında asker kaçağı diye aranmaya başladığından itibaren tüm hayatını karartan bir kâbusmuş bu. Mahkemeler, şahitler, nüfus müdürlüklerinde yaşanan trajikomik olaylarla uzayıp giden bir öyküsü var. Bu nedenle konu açıldığında çıldırıyor adam, söylenerek kalkıp gitmeye yelteniyor. O zaman da çantasını saklıyorlar. Bu sarhoş şakası,

adamin masa altında çanta aramasıyla daha da komikleşiyor. Aslında şu anda hiç komik gelmese de, - çünkü sarhoşken gülünen pek çok şey, ayıkken üzücüdür- en son hatırladığı bu, ondan sonrası kopuk. Olayın en acı yanı da, içinde kötülük barındırması. Alkolle uyuşmuş beyinlerin, her şeyi doğallaştırmasıyla aşılın eşikte, işlenen bir suç.

Ayak ucuna oturup loş sabah ışığında bakıyor kadına. Alnında belirmiş birkaç derin çizgi var. Duru cildi azıcık matlaşmış ama hâlâ güzel. Uzun, kumral saçlarında bir tek ak bile yok. Kapalı ve gergin göz kapaklarının üzerinde belli belirsiz mor gölgeler. İnce ve pırıltılı kaşları, göze batmadan tamamlıyor portresini. Evet, hâlâ güzel. Sonra birden, “Böyle derin derin uyurken, ne görür bu kadın rüyasında?” diye bir soru getiriyor şeytan aklına. “Yakışıklı erkeklerle kırııştırıyor mudur?” Elin-den gelse düşlerini sansürleyecek. Kendisiyle yatmayalı çok uzun zaman oldu. Dokunduğu an küstüm otu gibi içine kapanıveriyor, midesi bulanıyormuş gibi buruşuyor yüzü. Zaten ona dokunmaya yalnızca sarhoşken cesaret edebiliyor. Oysa kadın onu sarhoşken görmeye bile dayanamadığı için başka odalarda düzen kurdu kendine.

“E peki, hayatında biri mi var?”

İçini kemirip duran bu sorudan nefret ediyor. Aslında böyle bir şüpheden utanması gerektiğini biliyor. “İçme bu kadar ne olur!” demekten dilinde tüy bitti. “Sen ne yaptın? Sabrını zorlayıp durdun kadının.”

Bunları yalnızca iç sesiyle düşünebilir, onunla konuşamaz. Bir dokunulmazlık zırhı var kadının ya da her zaman haklı olduğunu bilmenin verdiği kendine güven onu

küstahlaştırıyor.

Her neyse işte, ona ulaşamıyor bir türlü. Yoksa denetleyemiyor mu demeli? Kendisi battıkça ona duyduğu öfke de günden güne güçleniyor. Kızıyor işte, istiyor ki, her şeyi olduğu gibi kabullensin, gereksiz beklentilere girmesin, eskiden olduğu gibi dönsün çevresinde, içindeki suçluluk duygusunu hortlatmasın her fırsatta. Tiksinir gibi yüzünü ekşitiyor. Sudan bahanelerle odayı terk etmeler, içinde kendisinin bulunmadığından emin olduğu rüyalar görmeler, susup konuşmamalar, tartışmaya bile gönül indirmemeler. Hele o bakışlar. Ukala. Kavga çıkarsa ya, o zaman alacak cevabını. Yine sırtıyor,

“Sanki verecek bir cevabın var da.”

Değişen bir şeylerin, kendini ancak küçük ürpermelerle, varla yok arası, ince bir mide ağrısı gibi derinden derine duyumsatan bir şeylerin tedirginliğini duyuyor. Alışkanlıkların, o güven verici sağlam zemini, kayıyor sanki ayaklarının altından. “Suçluluk duyuyor olmayasın? Yok daha neler, bir suç mu işliyorum ki?”

Her şeyin sorumlusu olarak gördüğü ve kendisine böyle belirsizlikler yaşattığı için tiksiniyor karısından. “Tiksinmek biraz abartılı oldu, kızmak diyelim. Kızmak yeterli. Neye kızdığını tam olarak bilmeden kızmak.”

Yatak odasına dönüyor. Uzun uzun düşünecek, olup biteni anlamlandıracak durumda değil şu an. Başı dönüyor, midesi bulanıyor. Bir geçirmenin ardından, diline yapışmış acı ve sarımsaklı koku, buram buram yayılıyor çevresine. Ayakları, yerde oraya buraya dağılmış giysilerine takılınca sendeleyip atıyor kendini yatağa. Daha başını yastığa koymadan, uyuşukluğu tam atamamış

beyni, onu yeniden derinlere çekiyor. Rahatsız, gürültülü bir uykuya dalıyor. Yeni bir öksürük krizine ya da çişe kadar.

“Yüksekçe bir yere çıkmış, keman çalıyor. Bu keman yitikti, bulunmuş demek. Üzerinde, dedesinin geceleri giydiği beyaz entariye benzer bir giysi var, ayakları çıplak. Kemanın gıcırıltılı sesi öylesine kulak yırtıcı ki, kendisi bile rahatsız oluyor. Zaten dinleyen başka biri de yok. Arşenin kıllarının yarısı kopmuş, yay gidip geldikçe kopuk kıllar sağa sola savruluyor, yüzüne, kulaklarına dolamıyor. Yarı aralık gözlerini, tam karşısındaki açık pencereden içeriye doluşan iri siyah karıncalara dikmiş. Karıncalar dikkatini dağıttığından, yayı tutan eli gevşiyor ve müziği giderek daha da anlamsızlaşıp dayanılmaz oluyor. Sessizce ve usul usul, binlerce, yüz binlerce karınca doluyor odaya, her yeri kaplıyorlar. Odanın kırmızı zemini ve duvarları, görünmez bir fırçanın gel-gitle-riyle siyaha dönüşürken, karıncaların ayaklarına doğru yükselmeye başladıklarını ayırmsıyor. Çalmayı bırakmadığı için eğilip bakamıyor ama hissediyor bunu. Bir süre sonra tüm gövdesini kaplayacaklar, belki de yalnızca iskeleti kalıncaya kadar yiyip bitirecekler etlerini. Bildik bir yer değil burası, böyle kırmızı bir odayı ilk kez görüyor. Yabancı bir ortamda olmak, yalnızlığını ve korkusunu yoğunlaştırdıkça, kemana sıkıca sarılıp yayı daha hızlı çekmeye başlıyor. Gıcırıltılar kulağın dayanma gücünü zorlarken, karıncalar dur durak bilmeden giriyorlar pencereden. Tüm odayı kaplıyorlar, eteklerine, bacaklarına doğru yürüyor, ayaklarını kemiriyorlar. Keman giderek ağırlaşıyor, taşıyamaz oluyor, kolları ağrımaya başlıyor. Sonra dayanılmaz oluyor ağrı.”

Kan ter içinde uyanıyor. Tüm gövdesi uyuşmuş.

Mutfığa geldiğinde çok yorgun. Kollarının, bacaklarının açılması epeyce sürüyor. Düşündeki karıncalar damarlarında dolaşıyor şimdi. Üstelik kazınan midesinin hemen yatıştırılması gerek. Büyülü bir tütsü gibi ortalığı kaplayan, kızarmış ekmeğin, demlenmekte olan çayın kokusu, hiçbir engele takılmadan doğruca burnuna doluyor. Pas tabakası ile kaplı ağızının içinde, sigaranın keçeletirdiği dilini algılaması biraz daha zaman alacak.

Tam olarak kendine geldiği söylenemese de, gecenin yeni tatsızlıklara ortam hazırladığının farkında.

“Söze nasıl başlamalı?”

Karısı mutfak tezgâhında bir şeylerle meşgul, arkası dönük. Yıllardır eskitemediği, mavi kareli sabahlığını giymiş. “Böyle her şeyini yıllarca giyer haspam, kendisinden yeni bir şey istemeye gönül indirmemek için”

Kuşağın sıktığı beli incecik.

“Günaydın.” diyor.

Dönmeden yanıtlıyor kadın, “Günaydın.”

Bir şeyler söylemesi, en azından bazı açıklamalarda bulunması gerek. Uyanır uyanmaz içinde yeniden başlayan o ince sızıdan kurtulabilmesi ancak bazı itiraflarla mümkün olabilir. Bunu pek çok kez denemişti eskiden, işe yarıyordu. Şimdi söze nereden başlayacağını bulmak çok zor, masum rolü oynamak da. Giderek tatsızlaşan, yıllar geçtikçe, yanıtları belli sorular ve imalı bakışlara indirgenmiş bir konuşmaya giriş sözcüğü bulmak kolay mı?

“Daha önce nasıl girizgâh yapardım ben?”

Aklına hiçbir sözcük gelmiyor. “Acaba arkasından yaklaşıp ensesine bir öpücük kondursam mı?” Cesaret edemiyor. “Bayram değil, seyran değil” Üstelik kadın; “çok kokuyorsun, lütfen yaklaşma” diyebilir. Odasını değiştirme gerekçelerinden biri de bu değil miydi? “Kokuyorsun!”

Kadın, “Yirmi dört saattir nerelerdeydin?” diye hesap sorsun istiyor. Her soruluştta tepesinin tasını attıran bu soruyu, bu sabah, bir konuşma kapısı açar diye umutla bekliyor. Soru gelmiyor, gelmeyecek, anlaşıldı.

Açıklama yapmadan - hesap vermeden yani - doğruca kahvaltıya geçilecek demek ki. Midesi böyle kazınırken bu daha iyi.

Dumanı tüten bir tarhana olsa şimdi ya da bol sarımsaklı işkembe çorbası.

“Çorba var mı?” diye soruyor birden. “Bu çok damdan düşer gibi oldu” diye düşünüyor. “Ama oldu bir kez.”

Kadın hızla ona dönüyor, gözlerinde “Bu da nereden çıktı!” der gibi kızgın bakışlar.

Bilmez mi bunca yıllık kocasının, böyle durumlarda çorba içtiğini. Domuzluk ediyor işte. Dahası, işkembeyi eve bile sokmuyor artık.

Bir zamanlar, yeni evliyken, karısının kendisine sevecenlikle bakmasından büyük keyif alırdı. Onu şaşırtabilmek, güldürmek, iri, saf gözlerini aça aça anlattıklarını dinlediğini görmek kendine güvenini perçinlerdi. Oysa bu bakışlar, bir zamanların saf bakışları değil artık. Şim-

di, “şuna bak, bir de utanmadan çorba soruyor, burası lokanta mı?” diyorlar. Ağır bir cezanın infazı bu.

“Keşke yine öyle, gözlerini hayranlıkla açmış bir kız çocuğu gibi baksa. Yaptıklarımı onaylayan bakışlarla.”

Masaya oturup cezalı bir çocuk gibi sessizce bekliyor. Göksel, hiçbir şey sormadan önüne çayını, kızarmış ekmeğini, yağda yumurtasını koyuyor.

“Sorgulamasız işte ne güzel.”

“Ne sorsun şimdi kadın? Ne anlatacağın belli. Hep aynı hikâye, aynı yalanlar, aynı özür. Koskoca bir cumartesi-yi ve gecesini yapayalnız geçirmiş, üstelik senin nerede, kiminle olduğunu bile bilmiyor, bir telefon edebilirdin, gece boyu aklının ucuna geldi mi telefon? Meyhanenin bol sigara dumanlı havasında bir büyü var, her şeyi unutturuyor sana, ne gam kalıyor ne tasa. Ne karın, ne telefon ne ev.” İçinden yine gülmek geliyor, tutuyor kendini.

“*Meyhane mukassî görünür taşradan amma*” bunu içinden söylüyor. Şarkı gibi yineliyor üstelik.

Sahi, ne yapıyor bu ben olmadığım zamanlarda? Yapayalnız oturup beni mi bekliyor evde? Niye beklemesin canım? Alışveriş yapmıştır, yemek filan, başka ne yapacak?”

Aslında bilmiyor. Çocuklar gittiğinden beri, kadın evde ne yapıyor hiçbir fikri yok. Gerçi çocuklar küçükken de bilmezdi bütün gün onun evde ne yaptığını, ama o zamanlar, başını kaşıyacak zamanı olmadığından emindi en azından. Yani öyle olduğunu sanıyor şimdi. Onun varlığını ancak bir iş aksadığında anımsar. Baş başa kaldıkları, konuştukları anlar o kadar az ki. Örneğin mutlu

ve birlikte ulaşılmış bir yaşlılık için planları vardı eskiden karısının. Hâlâ var mı bilmiyor.

“Senin yok muydu?”

şimdi içini kemiren kuşkular aldı o planların yerini.

Başını kaldırıp sessizce çayını yudumlayan karısına bakıyor. Yüzü dingin, ciddi. Gözleri masaya dikili, başını kaldırıp bakmıyor. Yaşını hiç göstermeyen, her dem tazelerdendir. Eskiden çok gülerdi, şimdi ise hiç gülmüyor.

“O, içinde hafifçe cinsel ağrı barındıran, i gıcıklayıcı kahkahasını iyi bilirim ben.”

Hep bir tartışma konusuydu eskiden, başka erkeklere gönderilen bir ileti gibi yorumlardı. “Gülme, dikkat ekiyorun diye az baskı yapmadın yıllarca kadına. Al işte şimdi hiç gülmüyor!”

Sabah aynada, hoşnutsuzlukla baktığı kendi suratını düşünüyor. Kıp kırmızı, yuvarlak bir yüz, üzerinde belirgin, mor kılcak damarlarla, karaciğerine yaptığı işkencenin dışa vurumu şiş bir burun, kaplumbağaya gözleri gibi, sarkmış kırışıklar arasına gömülü kıp kırmızı gözler, “Sen olsan bu surata bakmak ister miydin, bakıp gülümsemek?”

Yağda yumurtanın tavasını, ekmeğinin son lokması ile iyice sıyrıyor ve sorgulama yapılmadan bitiyor kahvaltı.

“Artık hiçbir şey sormuyor, sorgulamıyor, merak etmiyor.”

Onun umurunda olmamak, içindeki o ince, mide ağrısına benzeyen ama aslında kaynağını tam olarak bile-

mediği sızıyı azdırıyor. Ne doyunca kendine gelmesi yetiyor o ince sızıyı bastırmaya, ne de ayılması. Karısı umursamaz bir tavırla kalkıyor masadan.

“Bu onun gerçek kişiliği değil. Senin yüzünden sesini yitirdi.”

Çayını yudumlarken geceyi düşünüyor.

Her akşam, suç mahalline geri döner gibi gidilir meyhaneye. Bir gün önce yaşananlara tanık olmuşlarla birlikte, yeni suçlar işlemeye. Meyhane muhabbetini bilmeyene bunu nasıl anlatacaksın?

Renklidir meyhane arkadaşları. Örneğin kimdi dün akşamki, karısı kendini terk etti diye zırl zırl ağlayan adam? Kulak burun boğaz uzmanıymış. “Onun beni sevmesine alışmıştım” diyordu, salyalar arasında. Bu tümceyi bir yerden aşırıldığına kalıbımı basarım, “Bu, karını değil kendini sevmektir be adam!” Üşenmesem söyledim, söylemedim. Kel kafasına ve iri burnuna bakıp “Ne zevksiz kadınmış” dediğimi hatırlıyorum, “neyse ki, sonunda gerçekleri görmüş.”

Besbelli, kadın artık vazgeçmiş, sevmeyi değil, yalnızca sevmeyi isteyen erkeğini sevmekten. İyi de etmiş ben-
ce. “Meyhaneden başka nerede, tanımadığın böyle ilginç biriyle oturup sohbet edebilirsin, söyle bakalım?”

Sonra söz, nasıl ve ne zaman dönüp dolaşıp aşktan ve “beni bunca seven kadın”dan geçip hastaların burunlarından çıkan ilginç maddelere geldi, bilemiyor. Biri lafa limon sıkıp konuyu değiştirmiş olmalı. Arada bir kopukluk var. Böylesi kopukluklar meyhane muhabbetinde sıkça olabilir. Kafayı takmak gerekmez.

“Burundan çok ilginç maddeler çıkabilir” diyor doktor sonra bilmiş bilmiş. Çocuklar kendi burunlarına ya da arkadaşlarının burunlarına leblebi, fındık, bezelye, fasulye, kızarmış patates, pastel boya, silgi, pil gibi şeyler sokarlarmış. “Bizimkiler de yapmış mıydı acaba?”

“Yiyecekler bir süre sonra şişip burun deliğini kapatır ve çok büyük sorunlara yol açabilir” diyor. Deminki zırlamalar bitmiş, şimdi ciddi uzman havasında. Yanındaki tam barbunya pilakisine çatalını daldıracakken duruyor. Burundan çıkmış gibi şişmiş barbunyalara bakakalıyor, suratı ekşiyor. Ama burna sokulanların en tehlikelisi pilmiş biliyor musunuz? Pilin asidi, yumuşak mukozada çok büyük hasara neden olurmuş.

Tam barbunyaya uzanırken çatalı elinde kalan şairdir, o sevmez böyle duygusallık içermeyen konuları. Aslında üzgün bu günlerde. Eleştirmenler ikinci kitabını ilki kadar beğenmediler diye ağzını bıçak açmıyor. Eleştirmenler (!) kim? Birden çoklar üstelik. Hepsisi de okumuş şiirlerini, ilk kitaptakiler kadar beğenmemişler. “Bak seeeen, sahi bu ne zaman yazar bunca şiiri?” Her gece her gece meyhanede. “Çözülen ilmekleri gecenin”miş. Ulan sen karı gibi oturup örgü mü örüyorsun ilmik ilmik? Üstelik “kaçışlıklar(mış) ömrün tezgâhından bu ilmekler. Anlamsız hecelerle sabahlarsın, tek tümce kuramadan. İşte böyle arkadaş, tek tümce kuramazsın.” Keh keh keh. (Bunları masada yüksek sesle söylemediğini umuyor şimdi)

Arkası dönük, mutfak tezgâhında bir şeylerle meşgul kadına, deminki keh kehler, ağzından yüksek sesle mi çıktı diye bir göz atıyor. Tepki gelmeyince rahatlıyor. Son günlerin belirsizliklerinden biri de bu. Bazen, bir şeyi

yalnızca düşünüyor mu, yoksa sesli mi söylüyor, ayırt edemiyor.

Meyhanede, masaya her akşam yeni birileri eklenir. İlk kez gördüğü, üç ay önce baba olan biri, sessizce oturuyor önüne bakarak. “Onun üç ay önce baba olduğunu nereden bildiğimi bilmiyorum.” Gür saçlarını yandan ayırmış, özenle briyantınlemiş. Gevşettiği gömlek yakasından göğüs kılları görünüyor. Masanın altında, ayaklarının dibinde duran alışveriş torbalarını yokluyor ara sıra. İşten çıkıp alışveriş yapmış, buraya da şöyle bir uğramış, aslında kalıcı değilmiş. İkide birde derin düşüncelere dalıyor. Karısı o sırada bebeği omzuna yatırmış, pıspışlayarak gazını çıkarmaya çalışıyor olmalı, odada bir aşağı bir yukarı dolaşıp duruyordur. Eve vardığında kopacak şamatayı düşün. Birden yüksek sesle “hiç uyumuyor, ağlıyor bütün gece, çok gazlı” diyor. Herkes dönüp ona bakıyor. Silkinip çıkıyor düşüncelerden, rakısından bir yudum alıp yeniden dalıyor. Gitmeye pek niyeti yok gibi. Evin huzursuz ortamına ne kadar geç dalarsa kârdır.

“Sahi ben çocukların gazını hiç çıkardım mı? Yok canım, odamı değiştirdim onlar küçükken. Ağladıklarını bile duymadım. Çocuk bakmaktan ne anlarım ben? Hem bu erkeklerin işi değildir.”

“O zaman oda değiştirmek, hiç de yadırgatıcı gelmemişti.”

Durmadan açık saçık fıkralar anlatan, üç aylık babanın karşısında oturuyor. Neden bu adamla aynı masadayız, bilmiyorum. Adını da bilmiyorum. “Adamın biri” diye başlıyor tüm fıkraları. Tümü de, yatakta suçüstüler, elbise dolabına saklanmış âşıklar, mart kedileri, balkonda

çıplak sabahlamak zorunda kalan zamparalar içeriyor. Her fıkradan sonra kahkahalar kopuyor masada ama hiçbiri kalmıyor akılda. Adamın ağzı öylesine büyük ki, gülerken altın dişlerinin gerisinden küçük dilini görebiliyorsun.

Masanın gülü Hâle. Balıketinde, akça pakça bir hatun. O, bu masanın gediklilerindendir. Her gecenin sonunda bir başkasıyla çıkıp gider. Hesap ödemez hiç, böyle bulur yolunu. İyice kafayı bulmuş, gülüp duruyor. Akli sıra, üç aylık babayla dalga geçiyor. “Karını becerirken hiç aklına gelmedi değil mi, sonucun böyle gazlı bir velet olacağı?” diyor. Adam ağlamaklı bakıyor yüzüne, kadın daha çok gülüyor. Peşpeşe yuvarlıyor rakıları, sünger mübarek. Bu gece kiminle çıkıp gidecek diye merak ediyorum. Aslında bunu her gece merak ederim de, gecelerin sonunu hatırladığım çok nadirdir. Ertesi akşam masada, fısır fısır konuşulur önceki gecenin dedikodusu. Meraklı görünmemek için soramam “Kim kime ne demiş, kim kiminle ne yapmış?”

Kulak burun boğaz uzmanı, yeniden dönüyor kendini terk eden karısı konusuna. Fıkra anlatan; “ağabeycim, o mutlaka birini bulmuştur, bak benden söylemesi” diyor. İşaret parmağını tükürüğü ile ıslatıp masaya bastırıyor; “Nah şuraya yazıyorum. Bir kadın boşanmak istiyorsa, mutlaka yeni birini bulmuştur, bu kadar basit.”

Ağzını dolduran lokmalar arasından yumurtluyor bu önemli saptamaları.

Sonra, “adamın biri” diye yeni bir fıkraya başlıyor. Kimse dinleyecek hal yok.

Hâle, gözlerini yakışıklı gazeteciye dikmiş, tüm hüner-

lerini gösteriyor. Baygın bakışlarla süzüyor adamı. Gece-
nin avı o, anlaşıldı. Gazeteci sıkılıyor, başını kaldırıp
bakamıyor kadına. Henüz feleğin çemberinden geçme-
miş, saf biri anlaşılan. Tam bir kedi fare oyunu bu.

“Şanslı genç, uzman ve gönüllü bir eğitmeni var.”

“Kadın kocasını neden bırakır, gerçekten birini mi bu-
lur?” diye netameli bir soru gelip geçiyor aklından. Daha
doğrusu, öyle bir düşüncenin aklından geçtiğini, şimdi
anımsıyor. Başını kaldırıp karısına bakıyor. Sessizce işi-
ni yapıyor kadın. Bu sessizlik tehlikeli, bunu seziyor.

“Kadınlar ne isterler bilmem ki? Bulmuşsun bir koca,
otur işte oturduğun yerde. Çocuğuna bak, yemeğini pi-
şir, yorma kocanı yok mutlulukmuş, aşkmış, meşkmış
yok içkisiymiş yok sigarasıymış diye.”

“Aşktan söz eden mi kaldı günümüzde? Kavuşmak, ay-
rılmak bunca kolayken. Tutku bile yok artık, elde etme
hırsı bile. Eros da öldü, Anteros da.”

Akıllı bir kadın evlilik için büyük tehdittir arkadaş,
bunu bilir bunu söylerim. Durmadan sorgular insanı.
Kocanın otoritesini pekiştirmeyen hiçbir davranış iyi bir
ev kadınında bulunmamalı. Suskun olmalı kadın, dilsiz
olmalı. Tüm yaptıkları ettikleri, erkeğin beklentilerini
karşılamaya yönelik olmalı. Görünmez olmalı kısaca.
Ya da yalnızca görünür olması gerektiği zamanlarda gö-
rünmeli.

“Bir çeşit sihirbaz yani.” Bu sihirbaz benzetmesi kendi
buluşu değil. Karısı bir keresinde; “karşılığında hiçbir
şey almadan üretecek, her işin üstesinden gelecek, sihirli
bir değnekle evi çekip çevirecek, çocuk doğuracak ve

gerektiğinde, seni seviyorum kocacığım, diyecek bir sihirbaz istiyorsun!” demişti. İçin için gülüyor, “Madem biliyorsun, öyle olsana be kadın.”

Şimdiye kadar söylediklerini hiç dinlemediği için susuyor kadın. Bir ceza olarak.

“Keşke yine vırvır etse.”

Göksel, kahvaltı masasını toplayıp öğle için yemek pişirmeye girişiyor. Sebzeleri doğrarken, gece okuduğu kitabın 117. sayfasındaki sevişme sahnesi geliyor aklına. Erkeğin çişini yapar gibi boşalıp rahatlamasını sağlayan kaba ve itici, o bildik eylemi değil, kadınla erkeğin coşkulu iniş çıkışlarla, birbirlerinin kulaklarına sihirli sözcükler fısıldayarak uzun uzun seviştikleri ve zirveye birlikte ulaştıkları büyümlü ortak serüveni. İçinde aşkı barındıran satırları tek tek, yeniden yeniden geçiriyor aklından. Kocasının alkol ve sarımsak kokan nefesinin, sarhoş sarsaklıklarının içermeyişi bir romantizmi özlüyor kadın. Yönelteceği biri olmasa da, yıllardır içinde taşıdığı, yakıcı bir özlem bu. Zaman akıp gidiyor. Özlemler büyüyor. Düşler gerçekleşmiyor.

Çekip gitmeyi istiyor nicedir. Valizini alıp bu evi terk etmeyi.

Yıllardır, belleğinin gizli bir bölmesinde saklı bu sahne.

KONSER GECESİ

Yatağını terk edip başka odaya taşındığı günü hatırlıyor şimdi. Tıpkı dünkü gibi bir cumartesiye. Sonrasında adam nedenini sorsun diye çok beklemişti, boşuna beklemelere böyle böyle alıştı işte. Ya da alışamadı.

Pencerenin önünden ayrılıp en yakın koltuğa çökmüştü.

Bekletilmenin öfkesi oymaya başlamıştı içini. Başkaları bu durumda ne yapar bilinmez; o usul bir ağıt tutturmuştu. Gün geçtikçe dozu artan kayıtsızlığın acısı, daha önce yaşanmışlarla birlikte gövdesini kuşattığında, direnme gücünü emip yok etmişti. Oturduğu yerde, içini çeke çeke, ziyan olmuş bir geceye yakılmış ağıdı ağlamıştı.

“Konser mi dediniz? O da neymiş?”

Omuzları hıçkırıklarla sarsılırken, topuklu ayakkabılarını çıkarmış, parmak uçlarında bir süre sallayıp teker teker fırlatmıştı havaya. Sanki ok atmış da, gidip saplanacakları yeri merak ediyormuş gibi, havada çizdikleri yayı dikkatle izlemişti. Teklerden biri ortadaki sehpaye konup, vazoyu devirmişti. Saçılan çiçekleri ve beyaz örtüye usul usul yayılan bulanık suyu görmezden gelmişti. Öbür tek, biraz daha ileriye, halının bitip, parkenin başladığı yere tok bir sesle ve topuğu yukarı dönmüş olarak düşmüştü. Pencerede dikilip durmaktan sızlayan ayaklarını uzatmıştı sonra. Adam ortalarda yoktu. Bu kadar aptal oluşuna kızıyordu; verilen sözlere hâlâ inanıyor olmasına.

Kuşkular, yanıtsız onlarca soruya dönüşüp beynini didiklerken, küçük çantasını açmış, gecenin düş kırıklı-

ğından sorumlu konser biletlerini alıp minik parçalara bölmüştü. Daha küçük, daha da küçük olsunlar diye uğraşmıştı. Parmaklarını iyice açarak avucunu düzleştirmiş, hızlıca üflediğinde, uçuşup dağılmıştı çevreye küçük parçalar.

Bu uçuşma anında, konser başlayalı tam kırk beş dakika olmuştu.

Şu anda orkestra, boş iki koltuğa aldırmaksızın, uyumlu notaları sese dönüştürmeyi sürdürüyordu.

Hatırlıyor, biletleri ufalamak için hiç soğutmamıştı. Aslında istediği, bir balyozla her şeyi, bütün evi kırıp dökmekti. Camları şangırtıyla indirmek, açık pencereden dışarıya avaz avaz bağırmak, hâlâ saflıkla uman, bekleyen bu budala kadını pencereden atmak.

Oysa yapabildiği yalnızca buydu işte; için için ağlamak.

Lastikli bandı çıkarıp arkaya topladığı saçlarını dağıtmıştı sonra. Oturduğu yerde, poposunu hafifçe kaldırıp eteğini aşağıya sıyırmış, hiç acele etmeden, striptiz yıldızı edasıyla havada bir iki kez çevirip fırlatmıştı. Koltuğun yanına düşen çantanın içindekileri ayağının ucuyla attığı küçük bir tekmeyle dağıtmıştı. Anahtar tomarı, parkede yatan ayakkabı tekinin yanına kadar gidip şıngırdamıştı. Aynı umursamaz tavırla çoraplarını, sonra da bluzunu çıkarmıştı. İpeğin incecik kıvılcımlarla çıtırdadığını duyar gibi oldu. Bir süre havada asılı kalışını, sonra belli belirsiz bir hışırtıyla, yandaki koltuğun üzerine paraşüt gibi usulca inişini hatırladı.

Salonun ışığını açık bırakıp yatak odasına doğru yürürken, çıplak ayaklarıyla parkenin serinliğini hissetmek iyi gelmişti. Ortalığı hoyratça dağıtmak ve yarın topla-

mak zorunda olan başkasıymış gibi, öylece bırakmak da hoşuna gitmişti. Bunu daha sık yapmalıydı. Dahası bir şeyleri kırıp parçalamalıydı. Bekletenin en sevdiği şeyleri örneğin.

Ya da en iyisi büsbütün çekip gitmekti.

Banyoya girmiş, yüzünü temizlediği pamuğu, kurulandığı havluyu yere atmış. sutyenini çıkarıp aynanın kenarına asmış, tuvalet kâğıdını şerit gibi klozetin çevresine, yerlere, tüm banyoya dağıtmıştı. Odaya girip, kapısını hışımla kilitlemişti. Almayacaktı onu odaya.

Konserin başlamasına yarım saat kala, sokak lambasının yaydığı puslu ışıqla aydınlanan ıslak ve ıssız kaldırımlara bakarken sezmişti bu gecenin de aynı daha öncekiler gibi olacağını. Pencere önünde ayakta dikilerek gelmeyecek birini beklemenin anlamsızlığını. O aptalca umdu;

“Ya gelirse?”

Oysa, onlarca kez unutulduğu, bildik cumartesi gecelerinden biriydi işte. Ama bu gece bardak taşmıştı.

Ürkütücü olansa, bu gece kendi duyumsadıklarına yabancı olmasıydı. Her şeyi parçalama isteği, “Neden buradayım?” sorusuyla birlikte, kışkırtıcı bir biçimde zihninde dönüp duruyor ve giderek güçleniyordu.

Elinin tersiyle yanağındaki yaşları kurulamıştı. Yatağın ayakucunda duran pufu hırsıyla kaldırmış, kolları havada, karşı duvara fırlatmak için hazırlandığı an durmuştu birden. Biri kollarından tutup engel olmuştu sanki.

Gözüne kestirdiği duvar, yan daire ile bitişikti. Tuvalet

masasının aynası kırılıp şangırtı koptuğu an komşular dikkat kesilip kulakları duvarda, dinleyeceklerdi. Göze alamamış, usulca yerine bırakmıştı pufu. Sanki kendi kendine ayaklanıp gidebilirmiş gibi üzerine oturmuştu üstelik. Onu duvara fırlatmayı bunca isterken yapamamanın, yaparsa doğacak sonuçların, duyacağı suçluluğun dökümünü yapmıştı bir bir. Sonra, çok iyi tanıdığı o yenilgi duygusuyla, kabuğunun içine çekilmişti. Ne kadar kalmıştı öylece, fırtınayı savuşturması kaç saatini almıştı hatırlamıyor. Saçma sapan bir düştten uyanmış gibi silkinmişti sonra.

Çıplaklığını fark ettiğinde, soyunma anının o öfkeli ruh haline dönmekten korkmuştu. Ağzı, söylenmemesi gereken sözcüklerle dolu bir mağaraymış gibi, dişlerini sımsıkı kapattığını hatırlıyor.

Komşu, akşamın dar vaktinde yumurta istemeye geldiğinde, ipek bluzunu giyinmiş olduğunu görmüştü. Şimdi herkes onları, karı - koca birlikte konserde sanırken bir olay yaratmak, açıklama gerektireceğinden dizginlemişti kendini. Her zamanki gibi, geceliğini giyip yatağa girmeli, uyku tutmasa bile uyuyormuş gibi yapmalıydı. Yorganı başına çekeceği sırada durdu birden, sabah kahvaltıda; “Senden konser bileti almanı isteyen oldu mu?” suçlamasıyla başlayacak tartışmayı kaldıramayacağını düşündü.

Tam sırasıydı işte, bu gece, kendisini yok sayana bir ders vermeliydi. Kalkıp kapının kilidini açmış ve yatağını yan odaya taşımıştı. Onu kendi ıssızlığı ile baş başa bırakmıştı.

Adamın umurunda mıydı, bilmiyor.

Sessizlik sürdükçe tedirgin oluyor adam. Sonra içinden, “İstediğin bu değil mi?” diye geçiriyor. “Evet de, bu başka türlü bir susuş, hınzırca. Beni sindirmeye yönelik.” Ulan ben bu kadını aldığım da (almak sözü çok hoşuna gidiyor) böyle değildi, çok değişti çok. Konuşmazsa konuşmasın. “Geri zekâlı.”

Yirmi iki kez söylemek gerek bu tılsımlı küçük tümceyi. Her derde devadır.

“Sıkıysan yüksek sesle söylesene.”

Yeniden geceye kayıyor düşünceleri adamın. Karısı terk etmiş bir kocanın neler hissettiğini merak ediyor. Adamlar oyuncağı elinden alınmış bir çocuk gibi mi duyumsar yoksa; “benim gibi adam nasıl terk edilir” diye, şişkin egosunu savunmaya mı kalkar? Belki de, “ev işlerini şimdi kim yapacak?” derdine düşer.

Anımsıyor, bir gün eve erken gelmişti. Karısı ve çocuklar evde değildi. Yatak odasına koşmuştu içgüdüsel bir itiyile. Yatak örtüsü düzgünce örtülüydü ama, karısının çıkardığı ev giysileri yatağın üzerine gelişigüzel atılmıştı. Bundan çok korktuğu hiç çıkmıyor aklından. Karısının evi terk ettiği kuşkusuna kapılmış birden paniklemişti. Dolap kapaklarını hızla açıp giysileri, valizleri kontrol etmişti. Her şey yerli yerindeydi. Ama yürek çarpıntısı geçmiyordu nedense. Sonra, Göksel ve çocuklar birlikte parktan dönmüşlerdi.

Keyifleri yerindeydi. Yaşadığı panikten ve savruluşundan hiç söz etmedi karısına elbette. Hayal meyal anımsadığı bir şey var yalnızca, o an “hemen kendime bir otomatik çamaşır makinesi almalıyım” diye düşünmüştü. Karısı her istediğinde burnundan getirmelerini anım-

samıştı sonra. Çamaşır, en ürkütüğü işlerden biridir. Kadınlar nasıl başa çıkar, hiç düşünmemişti o güne değin.

İçinde nedense hep terk edileceği korkusu var. Bunu çözemiyor, daha doğrusu yanıtı aramak için çok da ciddi çaba harcadığı söylenemez. Hiç dile getirmediği bu kanıyı, yalnızca incecik bir sızı gibi algılıyor. Daha çok, “adam sen de, bunca zaman gitmedi ya, artık bundan sonra gitmez”e inanmak istiyor. Daha doğrusu, “gidemez”e.

ELİ BÖĞRÜNDELER

Sonunda kapağı attığı çalışma odasında, önce uzun uzun pencereden dışarı bakıyor. Güneşli bir sonbahar günü. Ağaçların yaprakları sararmış. Dallarda öyle çok serçe var ki, neşeli ötüşleri, içinde bulunduğu durumla apaçık dalga geçer gibi. Kabuk bağlamış sevecenlik duygusunu mu canlandırmaya çalışıyor yoksa bu cıvıltılar? Dudaklarının kenarına bir tebessüm kıvrımı yapışmayalı kaç yıl oldu? Eskiden olsa karısı, çocukları da alıp dışarı çıkmak isterdi. Pazar günü bir küçük gezinti için, hayvanat bahçesi, kır gezintisi ya da onlarla birlikte olunacak bir eylem yaratma çabası gösterirdi. “Sen de her seferinde olmazlanır, onu ve çocukları üzer, burunlarından getirirdin pazar günlerini. Çalışacağım, yazacağım. Ne bok yazdın ki şimdiye kadar?”

“Eskidendi bunlar. Çocuklar büyüdü artık. Hayvanat bahçesi, kır gezisi gibi zırvalıklar bitti. Şimdi hiç bir talebi kalmadı benden.

İçkiyi azaltmam için de yalvarıp dururdu o zamanlar. Sağlığımı önemsedğini söylerdi. Ya şimdi? Artık beni evcilleştirmekten vazgeçti, içme bile demiyor.”

“Öyleyse neden için rahat değil?”

Dönüp oturuyor çalışma masasına. Boş gözlerle, uzun uzun önüne bakıyor, hiçbir şey düşünmeden.

Bakışlarının, daktiloya takılı boş kâğıttan yerdeki halıya kaydığının ayrımına bile varmıyor. Halı, uzak bir anıyı getiriyor aklına. Severek almışlardı yıllar önce. Daha doğrusu karısı beğenmişti. Kök boyalarla boyanmış renkleri, deseni, santimetre kareye düşen ilmek sayısı, atkısı, çözgüsü ve dokunduğu yöre konusunda bilgiç bilgiç konuşmuştu da - ama o günlerde bu bilgilere hayranlık duyardın- ikna etmişti almaya. Nereden bilirse, halı konusunda çok şey bilir. Ta, dünyanın bilinen en eski halısı Pazırık Halısına kadar gider bilgisinin ucu. Altay Kurganlarından, MÖ'lerden dem vurur, ukala. Kazılarda bulunmuş Selçuklu halı parçacıkları hangi müzelerdeymiş onu bile bilir. Kazılar yapılırken oradaymış sanki. Bunları bilmenin kime ne yararı varsa! O zaman da işte böyle öve öve aldırmaştı bu halıyı. Halı, o günden beri çalışma odasında serili. “Kaç yıl oldu?” Ama nedense bu gün bir gariplik var. Yerden yükselip yükselip üzerine doğru gelmeye başlıyor. Desenleri canlanıyor sanki. Çocukken, gözlerini iki ayrı noktasına birden dikip baktığında, bir süre sonra üç boyutlu oluverip canlanan resimler gibi, halının desenleri de büyüyüp derinleşerek çevreye yayılıyor, daktilodaki boş kâğıdı dolduruyor. Kırmızılar bulanıyor, giderek yayılan kan lekeleri gibi her yanı kaplıyor. İnsan figürlerini anımsatan, koyu renkli eli böğründeler canlanıp canlanıp ellerinde mızraklarla üzerine yürürken halı, tüm odayı kaplıyor, üstünü örtüp nefessiz bırakıyor onu. Birden bağırarak fırlıyor yerinden, kollarını iki yana hızla açtığında, daktilo

masadan büyük bir gümbürtüyle düşüyor.

Karısı koşup geliyor, “ne oldu?” der gibi bakıyor yüzüne. Odaya girmeden duruyor kapı önünde. Sözsüz sorgulamasını yapıyor.

Daktiloya çarpıp sızlayan parmaklarını ovuşturarak şaşkınlığını atmaya çalışırken, “sigarayı düşürdüm de elimden, haliya...” gibi bir şeyler geveliyor, kan ter içinde. Daktiloyu alıp masaya koyuyor, “İnşallah kırılmamıştır bir yerleri!”

Karısı dönüp gidiyor. Hiçbir şey sormuyor.

Yeniden masanın başına geçtiğinde, gözü haliya kaymasının diye çaba harcamak zorunda kalıyor. Korkuyor düpedüz. “Bu halının derdi ne böyle?”

Korku içini terk etmediğinden, tek sözcük yazamadan, öylece oturmayı sürdürüyor.

Yazmayı bunca isterken yazamamak, sinirlerini bozuyor. Sözcükler hamam böcekleri gibi kaçışıp duruyor nedense. Hangi deliğe girdiklerini bulamıyor.

“Hepsi şu halının başının altından çıkıyor.”

Üst kattaki komşunun oğlu, tepesinde davul çalmaya başlıyor yine sabah sabah; Pazar Konseri (!) Şikâyetleri de hiç tınmaz bu utanmazlar. Hafta sonunun kesinleşmiş cezasıdır bu. Kendi çocuklarına, gürültü yapmamaları için estirdiği terörün acısı çıkıyor şimdi. Büyük yazar havalarında, çalışırken tam bir sessizlik isterdi. Şimdi oğlan davula vurdukça, beyninin kıvrımları arasında dolaşan tüm kılcal damarlarda bir çekilme oluyor. Saç dipleri terliyor, bir yerleri tekmeleme isteği yoğunlaşıyor

içinde. Akşamdan kalmış birinin, kesin sessizlik gereksinmesine karşı bir saldırı bu, “Saygısız sonradan görmeler!”

Lisede okuduğu yıllarda, tutulan özel keman hocasının, iki yıl içinde pes edip kendisini umutsuz vaka ilan etmesinden sonra bir gün babası, odasına hışımla dalıp çalmakta olduğu temrin parçasını yarıda keserek, doğum gününde, kendi elleriyle armağan ettiği kemani kaptığı gibi ardiyeye atmıştı. Eski ahşap evlerinin merdiven gıcirtısının, onun kemandan çıkardığı seslerden daha müzikal olduğuna ilişkin bir şeyler haykırmıştı o gün. Adamcağızın yaşadığı düş kırıklığının boyutlarını kestirememişti o zaman. Babasının anlattıkları şimdi, çıkıp çıkıp geliyor uzaklardan. Kemani elinden gidiverince, tek kelime edememiş, gözlerini eski moda, ayakları aslan pençesi biçiminde oymalı ceviz masanın, kenarları saçaklı kırmızı kadife örtüsüne dikmiş, öylece kalamıştı. Tüm nota sayfaları havalarda uçmuş, sonra beyaz kuşlar gibi sessizce yere inmişlerdi. Kemani son görüşüydü bu.

Onu hediye ettiği yaş gününde, babasının yüzünü süsleyen o umutlu gülücüğü bir daha hiç görmemişti.

“Dedesinin eski ahşap evi, döşeme tahtaları, merdivenleri çok gıcırdadığından, içinde yaşamak bir çeşit tutukluluğa dönüşmüşmüş. Gece helaya gitmek ya da bir bardak su içmek için aşağıya mutfığa inmek, tüm ev halkını ayağa kaldırmak demekmiş. Merdivenlerin 3. ve 7. basamakları, ince bir keman sesiyle öylesine inlermiş ki, babalarının eve geç geldiği iştret gecelerinde - bu sık sık olurmuş - o sarhoş haliyle yalpalaya yalpalaya yuka-

rı çıkışını, soyunup dökünmesini, helaya gidişini, aksıra tıksıra dolanıp nice sonra yatağa girişini çocukları bir bir izlerlermiş. Eski yatağın gevşemiş somyasından yükselen, tartımlı gıcırtilar başladığında, sona yaklaştıklarını anlarlarmış. Kocası geldiğinde karanlıkta kalmasın diye, merdivenin başına bıraktığı iyice kısılmış gaz lambasını bir gün devirip yangın çıkaracağından korkarmış anneleri, uyur numarası yapsa da, tetikte olurmuş aslında. Böyle gecelerde, iki kardeş, yorganlarını başlarına çekip sessizliğin geri gelmesini bekler dururlarmış yataklarında. Bazı geceler, fısır fısır konuşmalar olurmuş, bir ağlama bile duyulurmuş sanki arada.”

İşte kendisinin kemandan çıkardığı sesler bu merdiven gıcırtilarıyla eş değermiş babasının gözünde. “Yok yok gıcırtilar daha müzikalmiş.”

Babasıyla amcasının çocukluk günlerini mutlaka yazmak istiyor. “Yazmak gerek, yoksa unutulup gidecek. Evet de nasıl?” Neresinden başlamalı bilemiyor.

“Babam komşulardan mı utanmıştı? Yoksa, onlardan bir uyarı mı almıştı? Belki de, başını dinlemek istediği saatleri çekilmez kılan gıcırtilardan, bu gıcırtiların çağrıştırdığı çocukluğundan kaçıyordu.”

Kemanı, büyük umutlarla oğluna armağan ederken kendisini, geçmişin tatsız anılarına götüreceğini aklına hiç getirmemiş olabilir.

“Sahi o kemana ne oldu?” Sorular, hiç kimseye yönelmeden, dipsiz bir kuyuya atılmışçasına yitip gidiyor. Böyle giderse sonunda unutulmaları kaçınılmaz. Babası öldüğünden beri, içini kemiriyor bu kurt: Yazmak gerek.

Daktiloya öfkeyle bakarak öylece oturup dururken, son zamanlarda başına çok garip olayların geldiğini düşünüyor. Bunlardan kimseye söz etmemenin, içini kemiren kuşkuları gideremediğini, giderek yaşama, kendisine, karısına yabancılaştığını, gözlerinin önünde bir sis perdesi varmışçasına, her şeyi puslar içinde gördüğünü biliyor. Üzerinde tek sözcük bile bulunmayan beyaz kâğıda - daktilo yere düştüğünde iyice buruşmuş - bir şeyler yazarak bu şoku atlatmayı denemek istiyor. Ne gezer, beyni durmuş sanki, sözcükler de köşe bucak saklanıyor. Bahçedeki serçelerse, içindeki sıkıntıdan habersiz, inadına, büyük bir coşkuyla cıvıldaşıyor.

Cıvıltı deyince, bir kız geliyor gözlerinin önüne. Yuvarlak yüzlü, mavi gözlü bir kız. Sarı kâkülleri kaşlarının üzerine kadar iniyor. Saçları, yuvarlak bir kesimle yüzünü çevrelemiş. Hafif tombulca, yanakları her zaman al al. Onu görünce bacakları nasıl da titrerdi. Kısa pantolonunun açıkta bıraktığı diz kapakları birbirine çarpacak gibi olur, ayakları dolaşırdı. Kız gülümser miydi bazen, yoksa ona öyle mi gelirdi? Bu gülümsemelerden yüreklenip bir keresinde ona bir anmalık vermek istemişti. Tepkisinin ne olacağını merak ediyordu. Ama kızı hiç yalnız yakalayamıyordu. Teneffüs saatlerinde hep yanında başka kızlar oluyordu, ya ip atlıyorlar ya da seksek oynuyorlardı. Bazen de, birbirlerinin kulağına bir şeyler fısıldaşıp kuşlar gibi cıvıldaşırlardı. Neye gülerlerdi bu kadar?

Kırmızı parlak bir kâğıtla paketlenmiş, sarı bir şeritle bağlanmış mendili günlerce taşıdıydı cebinde. Mendilin sonunu anımsayamıyor. Kıza verilemediği kesin. Belki de annesinin eline geçmişti. Mendilin sonu meçhul de,

kızın adı Nesrin'di. "Aman ne önemli, iyi ki hatırladın."

Bu bölük pörçük uzak anıya ve bu gereksiz ayrıntılara sinirleniyor. Asıl yazmak istedikleri bunlar değil ki. Hem ilkokulu altı ayrı kentte ve okulda okumuş bir çocuğun, bu kız hangi kentte girmişti düşlerime sorusunu yanıtlaması kolay mı?

"Öyle mi dersin? Bal gibi anımsıyorsun kızı hangi kentte ve hangi okulda tanıdığını. Odanın gizli köşelerine çekilip onu düşünerek kendini mutlu etmeye ilk ne zaman başlamıştın? Hani, sonrasında, tıpkı şimdilerde olduğu gibi, mide bulantısını andıran ince bir pişmanlık ve suçluluk duygusu ile kıvranıp ondan nefret ettiğini sanıyordun, ama kızı her görüşünde, tattığın o hazzın sarsıntısını yeniden yeniden yaşıyor ve çelişkiler içinde kıvranıp duruyordun, unuttun mu?"

"Çükünün, çok daha değerli bir başka işlevi olduğunu o günlerde keşfetmiştin."

Elinin tersiyle itiyor bu anıyı. "Nerden çıkıp geliyor bunlar?"

Göz ucuyla halıya bakıyor yeniden, gövdesinden bir titreme geçiyor, yüreği hızlı hızlı vuruyor, alnında tomur tomur terler. Yukarıdaki davul sesi, işkencenin boyutlarını artırarak sürüyor, büyüyor. Kurumuş dudaklarını zorla aralayarak, "utanmazlar" diyor yeniden. "Sonradan görme dangalaklar!"

Dili damağına yapışmış, "Su içmeli biraz."

Kalkıp mutfığa geçiyor, karısı işini bitirip çıkmış. Ocakta bir şey pişiyor. Düdüklü tencerenin düdüğünün, küçük bir çan gibi, fış fış sesler çıkararak sağa sola sallan-

ması bir tehlikenin işareti gibi geliyor. Korkup çıkıyor mutfaktan.

“Ya patlarsa?”

Düdüklü tencereden korkmaya ne zaman başladı, bilmiyor.

Böyle, bir korkudan diğerine atlayarak, yürek çarpıntısıyla mı yaşayacak?

Susuzluktan içi kurumuş, çalışma odasına geri dönüyor. Öylece oturup kalıyor.

Bu durağan oturmalar bir huzurun yansıması değil. Aslında, içindeki çelişkili fokurdamanın, taşmadan önceki sessizliği.

“Keşke bir kadeh içki olsaydı şimdi!”

Alkol damarlarında dolaşmaya başlasa ne korkuları kalır ne yazma tutukluğu. Kendisiyle barışır. Ellerinin titremesi geçer. Dünya daha güzel, evliliği sorunsuz görünür.

“Sorunsuz görünür” bu tümce can alıcı bir gerçeği vurguluyor. Her şey görünürde sorunsuz.

Akşamı iple çekiyor.

CİCOZLAR

Ertesi gün, sabah erkenden kalkıp yalnızca devinimlerin olduğu, sözsüz bir ortamda kahvaltısını ediyor. Kahvaltı kusursuz. Tıraş oluyor, gömleği, pantolonu ütülü, ayak-kabıları temiz, karısına söyleyecek bir şey bulamıyor. Giyiniyor, işe gidiyor.

İşi, kendisini dinlemesini az da olsa engelliyor hiç olmazsa. Yine de zaman zaman, başını kaldırdığında, “Hafta sonu bomboş geçti, hafta sonu bomboş geçti” sözlerini içeren garip bir bestenin dilinden dökülmesine engel olamıyor. “Tek satır yazamadan.” Tek satır yazamadan, güftenin ikinci dizesi. Beste nihavent makamında. “Hafta sonu bomboş geçti, tek satır yazamadan, nım nım nım.” İçinden birkaç kez yineliyor bu yeni besteyi. Nakaratı yok henüz. Elindeki dosyayı kapatıp masaya vuruyor.

“Ne saçmalık Allahım.”

Sekreter kız, yan odanın aralık kapısından şaşkın şaşkın bakıyor.

Yazmak, bir saplantıya dönüştüğünden, yazamamak koca bir sorun olarak duruyor karşısında. Çalıştığı odanın loş ışığında, bulduğu tümceleri hemen unutacağını bile bile bir düzene sokmaya çalışıyor kafasında. Ya telefon çalıyor ya da biri giriyor odaya. Penceredeki jalu-zinin arasından sızan bir görüntü parçası, bir gölge bile, tümcenin uçup gitmesine neden olabiliyor. Başı kocaman bir lahana, o lahananın koca yaprakları arasında kayboluyor tümceler.

“Yazmak ciddi bir iştir oğlum, meyhane köşelerinde sa-

bahlayarak olmaz bu iş.”

Bu tümcenin doğruluğuna inansa da, kendinden bile sakladığı bir gerekçeyle, inanmaz görünüyor.

“Hafta sonu bomboş geçti, tek satır yazamadan. Nım nım nım...”

“Sus be adam. Allah kahretsin!”

Gözetleniyor mu diye sağına soluna bakınıyor. Sinir sekreter görünmüyor bu kez.

“Solucan”

Aralık kapıdan, şimdi de kendisi gözetliyor sekreterin odasını. Masasının üzerinde, bir sürü ıvır zıvırın arasında renkli, cam misketlerle dolu, tombul bir kavanoz görüyor. Kavanoz orada hep var mıydı, yoksa yeni mi konmuş, çıkaramıyor. Bir sekreterin masasında, içi cicoz dolu bir kavanozun ne işi olabilir? “Aptalca bir şey” diye geçiriyor içinden.

“Kızın kendisi de aptal zaten. Sinsi işler çevirdiğinden eminim.”

Sonra, misketlere “cicoz” dediğini fark ediyor. Der demez de, babası geliyor aklına yine.

“Babası, leyli meccani olarak rüştiyeye gitmesine karar verildiğinde, renkli cicozlarını gözyaşları içinde, evin bahçesindeki tatlı limonun altına gömmüşmüş. Tatlı limon ağacı, bahçede tek olduğundan, ilerde yerini bulmak kolay olsun diye. Cicoz alacak para nerde? Hepsini üterek kazanmış. Mektepte, sabah çorbalarını içmeden önce, avluda toplanıp üç kez; Padişahım çok yaşa, Pa-

dişahım çok yaşa diye bağırlarken, o hep yarı uykulu, esnemeler arasında cicozlarını düşünürmüş. Bakarsın toprağın içinde çillenirler. Eve döndüğünde, üstü meyveyle yüklü bir cicoz ağacı bulmak ne muhteşem olur kim bilir? Yaz tatillerinde, parasızlıktan eve gidemediği için, bu merakını gidermesi pek mümkün olamamış. Çünkü yazları para kazanmak için orda burada ne iş bulursa çalışmış. Daha sonra, kendisi muallim mektebine geçtiğinde, küçük kardeşi de sanayi mektebine gelmişmiş. Ona göz kulak olmaya başladıktan sonra mı, yoksa aradan çok yıllar geçti diye mi, nasıl oldu bilinmez cicozları unutmuş. Yeşerip meyve verdiklerine ilişkin bir duyum da almadığından küllenmiş olay. İki kardeşin o yıllardan kalma, el ele tutuşmuş, başlarında fesleriyle, bir resimleri dururdu aile albümünün ilk sayfalarından birinde. Diz boyu parasızlıkta, annelerinin bayat ekmekleri fırınlayıp yaptığı peksimetleri koyduğu bez torba en kıymetli eşyalarıymış. Peksimetler küflenmeye yüz tutunca, çakı ucuyla iyice kazıyıp öyle yerlermiş, bitmesin diye gözünün içine bakarak.”

Sekretere kızgınlığı hafiflese de, “bu kız, misket mi oynuyor iş çıkışlarında?” diye düşünmekten alamıyor kendini. Kızda sezdiği başka tuhafıklar da var. Kapı dinliyor mesela, odaya girdiğinde, hemen kaçacak gibi uzakta duruyor.

“Salak işte. İşleri nasıl çekip çevirdiğine şaşmak gerek!”

Cicoz konusu önemli. Dedesinin bahçesindeki tatlı limonun dibine, koca bir çocukluğun gömülmesi bu aslında. Yatılı okuldan dönüşün bunca uzun sürdüğü düşünülürse hele... Tüm bir gençliğin gömülmesi de denilebilir.

Babasının gençliğinin. Önceden planlanmış, oynanması zorunlu bir oyunu, kurallarına uyarak oynar gibi, kendisi için belirlenmiş yolda yürürken, durup bir şeyleri sorgulamak aklına gelmez insanın. Hele çocuksa, büyüklerin sözünden çıkmak, geleceğe ilişkin öngörülerde bulunmak olanaksızdır. Çocuk, “Acaba önümde ne var?” diyemez ki. Dayatılanlara uysal bir boyun eğişle katlanır. Oyunun kuralları buysa, onun yapacağı tek şey o kurallara uymaktır. Hangi çocuk, kendini güvende hissettiği ortamdan ayrılıp, ailesinden çok uzaklarda, bir yatılı okula gitmeyi ister? Kasabadaki, tadına doyumaz başıboşluktan, oyunla, haylazlıkla geçen günlerden kopmak ister? Ya da kışla disiplindeki yatılı okulda, anne özlemiyle geceleri gizli gizli gözyaşı dökmeyi.

Oysa, beterin beteri vardır. Öngörülmemiş, ama kaçınılmaz olarak yaşanacaklara, daha beterleri eklenecektir. Hiç bilmediğimiz, tanımadığımız, uzak, yabancı insanlarca bize dayatılan, alın yazısı gibi önümüze konan, yaşamımızı alt üst eden karabasanlar. Tıpkı savaş gibi. Babasının sık sık yinelediği dizeler geliyor aklına. Evde demlendiği geceler, gençliğinin özeti gibi, birkaç anıyı, birkaç dizeyi çıkarırdı dağarından.

Harp başladı

Köydeki şuban-ı hamiyyet

Serhatte şitab eylediler

Kenan'da beraber

Mondros Ateşkesi'nin hemen ardından, Osmanlı ordusu dağıtılıp asker silahlarını teslim etmeye zorlanırken, Fransızlar Kilikya bölgesini işgal etmişler. Tüm mektepler kapatılmış. Başboş koyun sürüleri gibi kalakalmış

çocuklar. O, mahşere benzeyen karmaşa arasında, iki kardeş yitirmişler birbirlerini. Peksimet torbası hangisinde kalmış bilinmez. Halk, çoluk çocuk, kadın kız, yaşlı hasta yollara döküldüğünde, talebeler de onlara katılmış. Dağlara doğru, yayan yapıldak haftalarca sürmüşmüş bu kaçış. İçilen kirli sulardan insanlar tifo olmuş. Çocuklar açlıktan ölmüş, yaşlılar yollarda terk edilmiş. Ölmeyenler nasıl kalmış hayatta, Allah bilir. İşin daha da kötüsü nereye gittiğini bilmemekmiş. Tüneller ve demir yolları, Gülek Boğazı işgalcilerin kontrolünde olduğundan tek seçenek dağlarmış. Cebel-i Bereket. İşte savaş böyle hırpalayıp ezerek zamanından önce büyütmüş çocukları. Cicozlar hepten unutulmuş.

O yıllar hakkında az konuşurdu babası. Ama savaşın çocukluklarını bir karabasana çevirdiğini anlamaya yeterliydi anlattıkları.

Her çocuğun yaşamını karabasana çeviren bir şey vardır.

Telefonun ziliyle sıçırıyor. Kısa bir yanıtla geçiştiriyor arayanı. Uykudan uyanmış gibi bakınıyor etrafına. “Mesai saatinin bitimine kadar bir şeylerle oyalanmalı.”

Masasındaki cicozlarla birlikte, sekreter kız da giriyor bu kez görüş alanına. Cicozları daha önce fark etmemiş olmasının yanı sıra, kızın son günlerdeki kendisine dikili bakışlarını da yeni yeni keşfediyor. Çok sinir bozucu bir durum.

Bu kızdan hiç hoşlanmıyor. Kendisine dikilen bakışlarındaki kuşkunun anlamını çözemiyor çünkü. Evde karısının kuşkulu, sorgulayan bakışı yetmezmiş gibi, iş

yerinde de aynı sözsüz sorgulama. “Kadın milleti işte, hepsi aynı!”

FARELER

İş çıkışı ayakları onu yine bildik yere doğru çekiyor. Bir kadeh rakının iyi geleceğini, onu bu uyurgezerlikten kurtaracağını düşünüyor. “Çivi çiviye söker.” Bir an karısı geliyor aklına, “Bu akşam eve çok gecikmemeli” diyor kendi kendine.

Geçici ve yüzeysel ilişkilerin, sonunda insana hiçbir sorumluluk getirmeyen akşamcı sohbetlerinin mekânı meyhaneye bunca bağımlı olmasında, iş yerinde hiç arkadaş edinememiş olmasının da payı var. Sorumluluk üstlenmeyi oldum olası sevmez. Kalıcı dostluklardan kaçması bundan. Hep aynı meyhaneye gelmesinin nedeni ise, alışkanlıktır. Birlikte içmek, birbirlerine bağlanmayı gerektirmez.

İçeri girdiğinde, masalarda oturan tek tük akşamcıyı şöyle bir gözden geçiriyor. “Tanıdık kimse yok, bu iyi, iki kadeh içip hemen kalkarım” demeye kalmadan kapıda, her zamanki masa arkadaşlarından biri belirveriyor, yanında hiç tanımadığı bir adam var. Arkadaşı da aynı şeyi yapıyor, şöyle bir tarıyor masaları gözleriyle, görünce hemen ona doğru yöneliyor. Yüzünde geniş bir gülümseme ile teklifsizce geliyor, yanındaki adamı; “Bizim bankanın Giresun Şubesi Müdürü” diye tanıtıyor. İzin istemeye bile gerek görmeden çöküyorlar masaya. Giresun, babasının ilk memuriyet yeri. Kendisinin de doğduğu kent. “Buyurun” diyor biraz isteksizce. İçinde bir endişe sinyali yanıp sönse de, artık çok geç. Balığın ağa takılması gibi, bu gece de takılıp kalacağını biliyor.

Kadehler dolup boşaldıkça, usul usul koyulaşıyor muhabbet. Saatler sonra, artık kaygılar, sorumluluklar, ev, karısı, çocuklar kısaca canını sıkan her şey silinip gidiyor. “İşte özgürlük!”

Aniden uyandığında, bir an nerede olduğunu çıkaramıyor. Atışları gümbürtüye dönüşmüş yüreği, göğüs kafesinden dışarı çıkacakmış gibi. Kan ter içinde kalmış, ağzının içi zift kıvamında, yapışkan ve kokulu bir maddeyle kaplandığından, yapışmış dilini damağından ayıramıyor.

Susamış, içi alev alev. Panik içinde, gözleri tavana dikili, kımıldamadan yatıyor. Uzunca bir süre, yüreğinin dinlenmesini bekliyor. Ellerini, ayaklarını ayırımsayacak duruma geldiğinde doğrulup oturuyor yatakta. Gördüğü düşün dehşetiyle sarsılıyor yeniden.

Geceyi anımsamaya çalışıyor. Nice sonra sislerden sıyrılıp geliyor görüntüler. Giresun’da banka müdürü olan beyle sohbetleri, iki yaşında ayrıldığı bu kenti bir daha hiç görmediğini söyleyerek başlamıştı. Muhabbet koyulaşırken, annesinden babasından dinlediklerini aktardığını anımsıyor. Evlatlığın sırtında kenarına indikleri denizle tanışması, sulara atlayıp oynamak istemesi, anımsadığı en eski anısı. Bir de, ayakkabılarını çıkardığında, henüz toprağa bile basmamış ayaklarının, çakıllarda gıdıklanması. Annesi, “çok küçüktün nasıl anımsıyorsun?” diye şaşardı dinlediğinde. Annesi Giresun’da en çok korktuğu şeyin o yöreye özgü çok büyük fareler olduğunu söylardı. Gencecik yaşta onu evinden uzaklara atan evliliğe henüz alışamamışken, bu yeni yaşamı daha da zorlaştıran yeni yeni korkular edinmişmiş o zamanlar. Örneğin, kendisinden yaşlı olan kocasından korkuyormuş,

ona bir türlü açılmıyor, annesini, babasını, kardeşlerini çok özlediğini söyleyemiyormuş. Ayrıca, annesinden ve memleketten bu kadar uzakta nasıl doğum yapacağını düşündükçe geceleri uykusu kaçıyor, gizli gizli ağlıyor, yalnızlığına. Ama en çok farelerden korkuyormuş. Kışın sobada yaktıkları fındık kabuklarının yığılı olduğu odunluğa musallat olan farelerden. Eline kovaları alıp kabuk doldurmaya geldiğinde, önce odunluğun kapısına gürültülü bir biçimde vurup bekler, girmeye yüreklenemezmiş. Fareler pek umursamasa da, yine de bir önlem olsun istermiş. Bu yaratıklar, fındıkla beslenmekten o kadar büyüyorlarmış ki, insanların onlardan korktuklarının yarısı kadar bile insanlardan korkmuyorlarmış. Evde kedi beslemenin bile bir yararı olmuyormuş çünkü kediler de korkuyormuş bu farelerden.

Sonra neler anlattı, onu tam hatırlayamıyor. Eve nasıl geldiğini de. Ancak fareler çok belirgin bir biçimde gözlerinin önünde. Bu gece yüzlercesi kendisini sokaklarda kovaladı. Devasa kuyrukları bir metreden uzun, iğrenç yaratıklar.

Dahası, ıslak taşlar üzerinde çıplak ayakları kayıp düştüğü hızı kesiliyor, fareler arayı iyice kapatıyordu. Yeniden dehşet içinde titriyor.

Elini uzatıp gece lambasını yakıyor. Yatağın öbür yanı yine boş. Sağı solu iyice kontrol edip fare olmadığından emin olunca, tuvalete gitmek için çıkıyor odadan. Oturma odasının kapısı kapalı. Ancak bu kez açıp girmeye yüreklenemiyor. Kapının altından sızan ışık bir tehdit içeriyor çünkü. “Uyanık olmalı” diye düşünüyor. “Kitap okuyordur.” Saatin kaç olduğunu bilemiyor.

Yeniden yattığında uyuyamayacağını anlıyor. Gördüğü

düşten kaynaklanan yoğun korkunun sarsıntısı tüm gövdesini yay gibi germiş. Gecenin kalanını uyanık geçiriyor. Gözleri tavana dikili yatarken, karısının surat asmakta ne denli haklı olduğunu düşünüyor.

“Keşke zamanı geri çevirmek mümkün olsa!”

Bu geç kalmış, bir sürü pişmanlığı da içeren dilek, biraz da duyduğu yalnızlık duygusundan kaynaklanıyor belki. Aslında insanlara değerek, vıcık vıcık ilişkilerle yaşamayı pek sevmez, ama şu an içinde derin ve karanlık bir kuyu var. O kuyudan çekip çıkaracak sevecen bir eli özlüyor. Kendisiyle konuşmasa bile, şimdi karısının yanında uyuyor olmasını ne çok isterdi. Ama bu duygularını ona asla söylemez. Yalvarmak saydığından, gurur meselesi yapar. “Şimdiki aklım olsaydı” diye başladığı bir tümce yarım kalıyor. “Sen şimdiki aklından umutlu musun? Çuval çuval inciri bok eden şimdiki aklın değil mi?” sorusu alıyor, yarım kalan tümcenin yerini.

Birkaç gün önce yaşanan, üzerinde hiç düşünmediği bir olay geliyor aklına.

Kahvaltı hazırlarken, elinin neden sargılı olduğunu sormuştu karısına. Yanıt verir vermez de, aptalca bir tepkiyle, bağırarak susturmuştu kadını. Bir gün önce, salça tenekesini açmasını rica etmiş iki kez yinelediği halde açmamıştı. “Unuttuk işte, ne olmuş yani? Parmağını keserek beni cezalandırıyor akli sıra.” Birden tepesi atmış, üste çıkmak için de bağırmıştı.

“Hem artık benimle konuşmuyor diye üzüleceksin hem de...”

Karısına karşı duyduğu kini bir türlü kurutamıyor. Yap-

masını istemediği şeyleri ısrarla yapmasının nedeni bu. Her önerisine hayır demesinin de. Ona “haklısın” demek, koca bir kayayı dağa çıkarmaktan daha zor. “Neden?”

Nedenini bal gibi biliyor oysa. Onun haklı olması, kendisinin haksız olması anlamına geliyor çünkü. Her konuşmasında tersleyerek susturması bundan. Her seferinde, hemen pişman olsa da... “Çünkü kadın hep haklı.”

Mutfaktan tıkırtılar gelmeye başladığında çıkıyor odadan. Terliklerini sürüyerek banyoya gidiyor.

Usuldan duyulmaya başlayan çay kokusunu izleyerek geldiği mutfak kapısında, önce düş gördüğünü sanıyor, sonra donup kalıyor. “Kırmızı kırmızı” diyebiliyor kekeleyerek.

Kırmızının, son günlerde yaşamına ordan burdan sokulmasıyla yaşadığı tedirginliklere bir yenisini ekledi diye nefretle bakıyor karısına.

KUAFÖRDE

Göksel sabah sabah, üç dört kez geçiyor kuaförün önünden. Evden çıkarken bu denli ikircikli değildi. Köklü bir dönüşüm için enine boyuna düşünmüş, işe yarar bir sonuç umarak bu kararı almıştı. Oysa şimdi bir türlü yüreklenemiyor içeri girmeye. Eşikten adımını atarsa, bağışlanamaz bir suç işleyecekmiş gibi tedirgin.

Kamyonetini sokağın köşesine park etmiş soğan patates satıcısı, önünden üçüncü geçişinde sırtarak, “Birini mi kaybettin abla?” diye soruyor. Aldırmıyor. İçindeki sıkıntıyı bu aptalın anlamasına olanak var mı?

Uykusuz geçen uzun bir gecenin ardından, her zamanki

sıkıcı sabah işlerini yarım yamalak yapıp kocası gider gitmez kendini sokağa attığında her şey ne kadar kolay görünmüştü gözüne. Üstüne bir giysi geçirmiş, günlerdir doğru dürüst taramadığı saçlarını topuzun içine tıktırmış, iyice kararlı bir tavırla çıkmıştı sokağa. “Bu saçlar kısacık kesilecek!” Kocasının bir zamanlar tapıyorum dediği gür ve parlak saçlar. O zamanlar, fırkeleri çekip çıkardığında topuzu çözülür, su gibi akardı saçları. Şimdilerde bakımsız, günlerce aklına gelmediği oluyor. Artık kendine bakmaya ne hevesi kaldı, ne de zamanı var. Kocasını mı? Saçları anmayalı çok oldu. “Ama yarın anımsayacak.”

“Hem de bir daha unutmamacasına.”

Kini yeniden bileniyor. “Sıktın ama” diye çıkışıyor kendine. “Neden korkuyorsun ki, sonunda ölüm yok ya!” Dönüp bir daha geçiyor soğan patates kamyonetinin önünden. Ateş saçan bakışlarını gözünün içine diktiğinde, yılışık sırtımasını kesiyor adam, soğanlarına eğiliyor. Kuaförün kapısını itip giriyor.

İçerisi kalabalık. Tırnak cilası, saç boyası ve parfüm kokularından oluşan ağır havayı yararak yürüyor. Çalışanlar işinde gücünde, kimse dönüp bu silik müşteriye bakmıyor. “Saçımı kestirmek istiyorum” diyor ürkekçe. Ortada kalan bu cılız seslenişi, yüzünü görmediği biri yanıtlıyor. Biraz beklemesi gerekiyormuş. Oturuyor.

Suçlunun tekrar tekrar suç yerine dönmesi gibi, eli de durmadan topuzuna gidiyor. Sanki herkes saçlarını kocasından izinsiz kestireceğini biliyormuş da kendisini kınayacaklarmış gibi bir tedirginlik var içinde. Biraz da korku sanki. Ne de olsa, çocukluğundan beri hapsedil-

diği kalıbın dışına çıkacak. Bu esrikleştirci başkaldırı tadının, içinde biraz da korku barındırması doğal değil mi?

Kararı vermek hiç kolay olmadı. Neredeyse bir ömür taşınmış, bakılıp taranmış, bir evliliğin dağılmaması için simgesel bir bağ olmuş bu saçları kestirmeye karar vermek. Zaten artık bir değeri yok. Yalnızca kocasının kayıtsız şartsız erkini kanıtlamak için duruyordu yıllardır. “Benden izinsiz saçlarını bile kestiremezsin!” Günlerce taranmadığını fark etmezken, bakalım kesildiğini görünce ne yapacak?

Oyalanmak için bir dergi alıyor eline, usul usul çeviriyor sayfalarını. Kuaför Dünyası’nın yeni, çılgın saç kesimlerini, çarpıcı renklerini şaşırarak izliyor. Evin monoton işleriyle, önemsiz ayrıntılarla geçen ayların, yılların getirdiği derin yabancılaşmayı duyuyor içinde. Çocuklar evdeyken ayırımına varacak zaman bulamadığı bir sürü şey su yüzüne çıkıyor şimdi.

Bu karar, yıllardır elini kolunu bağlayan büyüüyü çözecek. Saçları kesilir kesilmez özgür kalacak, ufku açılacak, gözleri daha iyi görmeye başlayacak. Bir şeyler çatırdayarak çökerken, altından yepyeni bir yaşam çıkacak. “Nasıl?” Bugün yüreklenemezse, bu “nasıl”ın yanıtını hiç öğrenemeyeceğini biliyor.

Manikür yaptıran, gençten bir kadının ellerine dalıyor bir süre. “Ne güzel eller” diye geçiriyor içinden. Belli ki ev işleriyle yıpranmamış. Sevgilinin öpüp koklamaktan hoşlanacağı incelikte. İşt en şişmiş, kızarmış ellerini saklıyor çantasının altına.

Birlikte el ele yürünen uzun bir yol olarak düşlerdi evli-

liği Göksele. Bu uzun yolu yorulmadan yürüyebilmekse ortak tartımı yakalamakla olasıydı ancak. Uyum bozulup - ya da kurulamayıp - eller bırakıldığında, eşlerin aykırı yönlele savrulmaları kaçınılmaz ne yazık ki. Kendini, öbürüne beğendirme kaygısı bile kalmıyor.

Bu kararın sonucu yalnızca kendini bağlayacak. Bu yüzden içi rahat.

Başını arkaya yaslayıp gözlerini kapatıyor. Onu ürkek-leştiren korkuları, geri çekilmeleri yasaklıyor kendine.

Yıllardır hiçbir şey düzelmiyor. Susmak da çözüm değil, konuşmak da. Giderek kördüğüm oluyor her şey. “Bu hayatta sen de var mısın?” sorusu hiç gelmeyecek. Bu kesin. Öyleyse var olduğunu kendisi kanıtlamalı.

“Evet, saçlar bugün kesilecek.”

İnsan kendini sorgulamaya başladığında, duyguları da çözülüyor bir bir. Haksızlığa uğramışlığın çöküntüsü ile “ya başaramazsam” endişesi içini kemirip duruyor. Yıllardır, film karesi gibi, tüm ayrıntısı ile gözünde canlanan görüntüden güç almaya çalışıyor. Elinde valiziyle, adamın şaşkın bakışları eşliğinde, ardına bile bakmadan evden çıkıp gidiyor bu görüntüde. Ona, hesap sorma fırsatı bile vermeden. Mevsim yaz ya da kış olabilir. Ama bu görüntü hiç değişmiyor. Yeter ki, renkleri hiç tanımayan bir kör gibi, bu güne değin hiç tanımadığı özgürlüğü yakalama cesaretini bulsun.

Ellerini yine saçlarında yakalıyor. İstemsizce yaptığı bu devinim, yaşamına ilişkin tüm kararsızlıkların, ertelemelerin ve gecikmelerin sorumlusu saydığı saçlarına son bir kez dokunma arzusu belki. Bu saçlardan kurtul-

madan sorunlar çözülmeyecek. İyi de, sihirli değnek mi bu? Ya bir işe yaramazsa?

Yıllardır tutsaklığının prangası olan bu topuzdan nefret ediyor. Keşke büsbütün kazıtabilse saçlarını, çılgın gençler gibi yeşile boyatabilse.

Nişanlılık sırasında, birkaç ay romantik bir dönemleri olmuştu kocasıyla. Ta o zamandan kalmadır bu saç konusu. Yalnız kaldıklarında, topuzundaki firketeleri çeki-verir, dökülen gür saçlarını okşardı. Bir iki kez yaşanmıştı bu mutluluk. “Saç bir kadının en değerli hazinesidir, güzelliğinin yarısıdır” gibi şeyler söylerdi. Sonradan ne denli yönlendirici olduğunu anladığı, ama o zamanlar kendisine pek romantik gelen bu sözler nedeniyle yıllarca dokunamadı saçlarına. Evin yükü, çocukların bakımı ağırlaştığında bile, günlerce taramaya fırsat bulamasa da, topuzundan vazgeçmedi.

Şimdilerde bunun ne denli bilinçli uygulanmış bir baskı olduğunu ve kendisi geriledikçe baskı alanlarının usul usul yaşamını nasıl kapsadığını görebiliyor.

“Saçlar bugün kesilecek!”

İçini kemiren çalışma isteğini her açışında kopan kıyametlere bir misilleme, akşamları iki kadeh rakıyı ağız tadıyla içirmeyen bir geri zekâlıyla yaşamak zorunda olduğu için, her şeye lanetler yağdırarak kırıp döken adama sesini duyurmanın bir yolu, bu kavgalarla, kendisini meyhaneye yöneltenin karısı olduğu izlenimi yaratıp, içindeki suçluluk duygusunu pekiştirene bir tokat, evde karısının mesleğinden söz edilmesini bile gizli bir sansürle yasaklamış, tüm kavgaların egemen gücüne, artık yolun sonuna geldiğini anlatacak bir başkaldırı olacak.

Kuaför kendisine seslendiğinde bunları düşünüyordu. “Yitirecek ne var?” diye soruyor kendine son kez. Aynanın önüne oturduğunda, fırketeleri çıkarmaya başlayan adama, “Çok kısa kesiyoruz” diyor kararlı bir sesle.

“Emin misiniz?” diye soruyor adam. Elleriyle birkaç kez savuruyor saçları.

“Evet” diyor kadın, içindeki fırtınayı hiç yansıtmayan sakın bir sesle. “Kısacık kesiyor ve ateş kırmızısına boyuyoruz.”

KARDİNAL KUŞU

İlhan, mutfak kapısında çivilenmiş, gözlerine inanamadan öylece duruyor. Kötü geçmiş gecenin etkisinden henüz kurtulamamışken bu umulmadık darbe iyice sarsıyor gövdesini, devrilmemek için kapı pervazına tutunuyor. “Üstelik kırmızı” diye kekeliyor. “Şu lanet kırmızı!”

İlk şoku atlatması epeyce sürüyor, biraz toparlanır gibi olunca, yüzüne aceleyle kadını aşağılayan çarpık bir gülüş kondurup “Kardinal kuşuna dönmüşsün” diyor. Sesi, kendisini bile şaşırtan, pürüzlü, kalın, bol sigaralı, akşamdan kalma bir ses. İyice kırıcı olmasına özen gösterse de, tümcenin vurgulaması hiç de istediği gibi olmuyor. Göksel, “sana da günaydın” diyor çayları doldururken. Meydan okuyan bir tebessüm eşliğinde, berber çırağının yerden süpürüp faraşa topladığı saçlarından kurtulduğunda nasıl hafiflediğini düşünüyor. Fırketeleri çöpe atmış, sokağın başındaki küçük parfümeriden, saçının rengine uygun bir de dudak boyası almıştı.

Adam, eline geçen bu umulmadık üstünlükten memnun; “Nerden esti aklına bu mantık dışı iş?” diye soruyor. Ka-

dın, yanıtlamadan önce bir süre susuyor, “Saçlar benim, istediğimi yaparım” diyor sonunda. Sesi sakın ama kışkırtıcı.

O bildik gergin hava mutfğa usul usul yayılıyor. Bu sabah adamı en çok tedirgin eden, kadının vurdumduymazlığı. Bu kararlı tavır yeni. Hep alttan almasına, havayı yumuşatmaya çalışmasına alışkın olduğu Göksel değil bu. Belli belirsiz bir tehdit içeren bakışlarıyla, karşısına oturmuş, kahvaltıya başlamış bir başka kadın.

Adam, dizginleri elinden kaçırdığını hissediyor bir an. “Yok canım” diyor sonra içinden, “olmaz öyle şey.” Son bir çabayla; “Yarın git ve doğal rengine boyat bu saç. Kestirdiğin yetmezmiş gibi, bir de böyle kırmızı kırmızı dolaşıp rezil etme kendini” diye emrediyor.

Bu denenmiş bir yöntemdir. Kadının gözyaşları eşliğinde emri yerine getirmesini sağlar. Bu yöntemle kaç kez aldığı giysileri geri götürmüşlüğü var. İlk şaşkınlığı attığından, sesi bu kez daha güvenli. Göksel hiç yanıt vermiyor. Aynı tebessümle çayları tazelemeye girişiyor.

Adam bu gidişin kesin bir başarısızlık olacağını kestirdiğinden, konuyu daha fazla uzatmaya yüreklenemiyor.

Tıraş için banyoya girdiğinde telefon çalıyor. Karısının fısır fısır konuşmasından huylanıyor ama çıkmıyor dışarı. Kapıya yaklaşıp dinlemeye koyuluyor. Kısacık konuşma hemen bitiyor ve tek kelimesini bile anlayamıyor. “Kiminle konuşuyor bu?” Kuşku kurtçukları, kımıl kımıl çoğaldıkça çoğalıyor.

Tıraş bıçağını yüzünde gezdirirken, içini kemiren ince sızıyı duyuyor yeniden. “Neler oluyor?” Şiş ve kanlan-

mış gözlerini, iki ince yarık gibi yansıtan aynaya suratını ekşitiyor. Gecesini mahveden fareler yüzünden zaten bitkin. Giyinip sessizce çıkıyor evden. Hoşça kal demiyor karısına, nasıl olsa yanıt gelmeyecek.

DÖK ETEĞİNDEKİ TAŞLARI

Göksel, mutfakta çalışırken, sabah kahvaltıda gösterdiği kararlı tutum nedeniyle kutluyor kendini. Adım atmak bu denli kolayken, neden bunca yıl beklediğine kızsada, sonuçtan memnun. Çektiklerinin, gereksiz özverisinin, bir sonuca vardiymayan katlanmalarının nedeni, aşırı sorumluluk duygusu, bunu keşfedeli çok oluyor. Sorumluluk bir lanet gibi yapışmış yakasına.

“Kimsenin yükünü taşımayacak bundan böyle. Herkes başının çaresine baksın.”

Sorumsuz yaratılmış, yani doğuştan büyük ikramiye kazanmış kişiler nasıl rahat yaşıyorlarsa, öyle yaşayacak bundan böyle. Kimse onlardan bir işi üstlenmesini, sebatla sonuna kadar götürmesini beklemiyor. Hep sırtlarını dayayacak birilerini buluyorlar.

Dün kuaförden dönerken duyduğu hafiflik, yalnızca saçların ağırlığından kurtulduğu için değildi elbet. Bir tabuyu yıkmanın, bunu başarabilmenin hafifliğiydi. Başkalarının sorumluluğundan da kurtulmalı artık. Bu yükü de sırtından atmalı.

Köfteleri yuvarlarken, temiz bir örtü üzerinde kurumaya bırakılmış tarhanayı ovuşturan becerikli eller geliyor aklına. Çok eski bir anı. Çocuk gözüyle, o becerikli elleri nasıl da merakla izlediğini anımsıyor.

İlkokul dördüncü sınıfa başladığı yıldır. Öğretmeni ya-

nına yaşça büyük, sınıfın ortalamasından uzun ve tombulca bir kızı oturtmuştu. “Bu Bilge, bu da Göksel” diye tanıştırmıştı ikisini. Çok sonra anlayacaktı bu tanıştırılmanın ve sıra arkadaşlığının amacını.

Ders çalışmayı hiç mi hiç sevmiyordu Bilge. Yemeyi ve oyunu seviyordu yalnızca. Üçüncü sınıfı iki kez okumuştı. Şimdi de dördüncü sınıftaki ilk yılıydı. Ona ders çalışma sorumluluğu aşılammam bekleniyordu benden. Öğretmen rica eder gibi söylemişti ama bu bir görevdi.

Annemden izin alındı, okul çıkışı, iki saat Bilge'lere gitmeme ve ev ödevlerini birlikte yapmamıza karar verildi.

“Bunu yapmayı hiç mi hiç istememiştim.”

Bilge tek çocuktu. Babası ziraat mühendisi, Fidanlık Müdürü. Evleri kocaman bir çiftliğin içinde. Odası oyuncakla dolu. Karnesinde sıra sıra zayıflar geldiğinde bile annesi ona hiç kızmazmış, bunu öğrendiğimde çok şaşırmıştım. Bizim için affedilmez bir durumdu zayıf getirmek, teşekkür almamak.

Bilge'lerin evine gitmeye başladım. Annesi, beni övdükçe, çalışkan bir öğrenci olmanın gururunu yaşıyordum.

Kadıncağzı çeşit çeşit kurabiyeler, içine ceviz konmuş kuru incirler, dut kuruları, pestiller, bademler, üzümle çıkarırdı bize. Tereyağlı, reçelli ekmekler hazırlar, Bilge benimle ders çalışsın diye, dört döner hizmet ederdi. Zamanla bu ilgi hoşuma gitmeye başlamıştı doğrusu.

Çocukların kendi başının çaresine bakması gereken bizim evden sonra, hem bu ilgi bolluğu, hem de çalışkan bir öğrenci olmanın gururu, kendimi özel hissetmemi sağlıyordu. Ama Bilge ders çalışmayı bir türlü sevmeydi.

Usul usul sıkıldım bu görevden. Bilge'nin dikkati çabuk dağıldığından, çalışmayı kısa keser, hepsi de birbirinden güzel bebekleriyle oyuna başlardık. Annesi buna da kızmazdı. Oysa ben ders çalışmak isterdim. Arkadaşıma bir faydam olmuyor, tersine o beni aşağı çekiyordu durmadan. Ödevlerimi aksatıyordum.

Ama o çiftlikte çok şey öğrendim. Tarhana nasıl yapılır, meyveler nasıl kurutulur, reçel yapmanın sırları nelerdir, pekmez, cevizli sucuk, ceviz, badem nasıl kışa hazırlanır.

Sonra Bilge sınıfta kaldı. Yollarımız ayrıldı. Bol ikramlı ders çalışmalar da böylece son buldu. Bilge'nin bebekleri gibi, öyle güzel saçlı, göz kapakları açılıp kapanan, yataktan kaldırılırken “annnnne” diyebilen bebekleri bir daha hiç görmedim. Bilge'yi de.

Bazı insanların, sorumluluk nedir bilmeden yaşadıklarını ta o zaman öğrenmiştim.

DEDENİN TAKMA DİŞLERİ

Saç konusu iş yerinde de huzurunu kaçırıyor İlhan'ın. Göksel'in böyle bir şeye yüreklenmesini sindiremiyor bir türlü. “Şimdi gitmiş, saçını eski rengine boyatıyor, benim sözümünden çıkamaz o” diye düşünse de, bu pek inandırıcı gelmiyor. “Odasını değiştirmeler, saçını kestirmeler, üstelik o iğrenç kırmızı renk, fısır fısır telefon konuşmaları. Neler oluyor?”

Alışık olmadığı bir korku yapıyor yakasına. Karısının içinden taşabilecek bir isyandan hiç korkmamıştı bugüne değin. Böyle bir şeyi aklının ucundan bile geçirmemişti çünkü. Bu yeni, yepyeni bir durum. “Bir şeyler mi

değişiyor?” sorusu, yoğun bir endişeyle birlikte geliyor, uyuyor yüreğini.

“Demek onun sabrının da bir sonu varmış.”

Bugünden başlayarak hayatının kökten bir değişikliğe uğrayacağını sezinliyor sanki. Göksel’deki değişim, geçmişteki ve gelecekteki her şeyi gözden çıkarıp intihar etmeyi planlayan biri kadar kararlı olduğunu gösteriyor çünkü.

“Telefon konuşması neyin nesiydi acaba?”

Belki çocuklardan biri aramıştır diye avutmaya çalışıyor kendini.

“Ama çocuklar böyle sabah sabah aramazlar. Ayrıca çocuklarla neden öyle fısır fısır konuşsun ki? Kesin bir bit yeniği var bunda. Bir bit yeniği evet.”

İçindeki ince sızı, bağırsaklarını buran bir karın ağrısına dönüşüyor sonunda.

İş çıkışı baskın yapma heyecanıyla eve erken geliyor. Aslında televizyon, önemli ve kaçırmak istemediği bir maç verecek bu akşam. Bir taşla iki kuş vuracak. Köşedeki mahalle bakkalından aldığı, gazeteye sarılı büyük rakı şişesini, ağız kısmından sıkıca kavrayıp arkasına doğru saklayarak açıyor kapıyı. Yalnızca televizyonun sesi duyuluyor. Ev sakın ve olağanüstü bir şey sezilmiyor. Önce mutfığa gidip rakıyı buzdolabına koyuyor, sonra salona geçiyor. Göksel televizyonun karşısına oturmuş, geldiğini duymamış gibi davranıyor. Saçlarının rengini değiştirmemiş. Bu yenilgiyi görmezden gelip “merhaba” diyor, yanıt alamıyor. Yemek saatine kadar oyalanmak için çalışma odasına geçiyor.

Az önce rakı alırken, bakkal İsmet'in, "Tekel ürünlerine zam gelecekmiş abi" dediğini anımsıyor. "Yarın eve biraz içki stok etmeli" diye düşünüyor.

Daktilo makinesi, tek satır yazamadığı buruşuk beyaz kâğıtla, tutukluğunu yüzüne vurarak, masanın üzerinde duruyor. Kendini neden yazmaya yargıladığını düşünüyor, dürtüleri mi onu zorluyor, yoksa ödemek zorunda olduğunu hissettiği bir borç mu var? Ama yazamıyor işte. Büyük yazar havalarında kendine bir çalışma odası edinip, evdeki herkesi estirdiği terörle sindirdiği için, yazamamakla özürlü olduğunu da kimseye itiraf edemiyor. Bunu ancak yalnızken, yalnızca kendi kendine söyleyebiliyor. Şiirleri saymazsak - iki kitap - kayda değer bir şey yazdığı pek söylenemez bugüne değin. Yıllar önce yaptığı, üç kitaplık bir de çeviri dizisi var, o kadar. İçmeyi yaşamında ilk sıraya oturttuğundan beri giderek tembelleştiğinin de farkında. Daktiloya bakmak sinirlerini bozduğu için, boş kâğıdı çekip alıyor, topak yapıp atıyor sepete. Gidip kendine bir bardak buzlu rakı hazırlıyor, "Yemek saatine kadar oyalanırım" diyor yeniden. Daha ilk yudumda, buzdan etkilenen çürük dişi beyinde inanılmaz bir çakma yaratıyor. Son zamanlarda dişleri, gözünü korkutan bu azabı sık sık yaşıyor ona. "Eninde sonunda tüm dişlerini çektirip protez yaptıracaksın" diyor kendi kendine. Peki, dişçi korkusunu nasıl yenecek?

"Çocukken, yaz tatillerinde, dedesinin portakal bahçesi içindeki evine giderlerdi. Babasının, gıcırtilarını bir kâbus gibi anlattığı, daha da yıpranmış ahşap merdivenleri kardeşiyle birlikte günde kırk kere inip çıkarlardı. Dedesinin, Osmanlı ordusunda genç ve yakışıklı bir zabıtken evlendiği babaannesiyile çekilmiş bir fotoğrafı-

nın asılı olduğu oturma odasıyla, üst kattaki önü açık, çevresine odaların dizildiği hayatta oynamalarına izin vardı. Bir de aşağıdaki mutfağa girmek serbestti. Ama çocuklar genellikle, soğan kokulu mutfağa girmekten pek hoşlanmazlardı. Bahçe, en gözde oyun alanıydı. Yaşlı adamın yattığı odaya yaklaşmak, önünde gürültü yapmak yasaktı. Dedesi kördü. Pek çok cephede savaşmış bu yorgun adam, gözlerini yitirmeden çok önce yerleşmişti buraya. Şimdilerde, çok yaşlı ve hastaydı. Dört çocuklu bu ailenin, gençlik yıllarında birlikte çekilmiş fotoğraflarına bakarken, iki halasının ve babaannesinin Avrupai kıyafetlerine hayran kalırdı İlhan. Tatillerde buraya gelmeye başladıklarında ise, halaları çoktan evlenip çocuğa, toruna karışmışlardı. Amcası ve babası, Milli Mücadele yıllarında henüz okulda iken, kızlar yuvadan uçmuşlardı bile.

Ama o yıllarda henüz cicozlardan ve dibine gömüldükleri tatlı limon ağacından hiç haberi yoktu.

İlkokul 4. sınıfa geçtiği yaz, yine tatile geldiklerinde, bir gün dedesinin kendisini odasına çağırđığını söylediler. Bahçeden içeri alındı, toz toprak içindeki eli yüzü temizlendi, diz kapaklarındaki koyu tentürdiyot lekeleriyle huzura çıkarıldı.

Sırtı yastıklarla beslenmiş oturur durumdaki adamcağız, uzattığı eliyle aranıp torununa dokunmaya ve ağzını açıp konuşmaya henüz fırsat bulamadan oda çığıklarla çınlamaya başlamıştı bile. Yatağın başucundaki bir bardağın içinde sırıtan takma dişler, tehditkâr bir yırtıcı hayvan gibi üzerine saldıracak, boğazından kavrayacak sanmıştı. Öyle çok bağırdı ki, odadan çıkarmak zorunda kaldılar. Zavallı kör adam, tek kelime edemedi. Torunu-

na ne söylemek istediğini ise hiçbir zaman öğrenemediler.”

Göksel’in mutfğa girdiğini fark ettiğinde çıkıyor çalışma odasından. Rakısı bitmiş, dışındaki sızı hafiflemiş, gerginliği azalmış olarak salona geçiyor. Özenle kurulmuş sofrayı görünce şaşıyor. Hiç ummadığı bir anda, karısının havayı yumuşatma çabasına girdiğini görmekten memnun, mağrur bir gülümseme yayılıyor yüzüne. Hep sevdiği yemekler ve mezelerle donatılmış masaya bakarak; “Beceriklidir” diye geçiriyor içinden. Önce bugün eve erken geleceğini biliyormuş gibi karısının böyle güzel bir sofra hazırlamasından biraz kuşkuya düşse de, sonra, “Yok canım, her zaman böyle özenir” diye yatıştırıyor kendisini.

Göksel, elinde bir servis tabağı ile salona girdiğinde, kuşklar yeniden üşüşüyor. Görüntü, küçük bir şok daha yaşamasına neden oluyor çünkü. Kısacık bir an; “Eyvah, yine her zamanki gibi önemli bir günü unuttum galiba” diye geçiriyor aklından. Bu olamaz. Uzun zamandır karısının, artık eskisi kadar, kutlanması gereken günler konusunda ısrarcı olmadığını biliyor. Daha doğrusu ısrarcı olmanın yararsız olduğunu kavradı sonunda. Azıcık zorluyor belleğini ama anımsayamıyor. “Boş ver” diyor “inceldiği yerden kopsun.”

Gözlerini alamıyor karısından, öyle güzel görünüyor ki, aklı karışıyor. Üzerine, şimdiye kadar hiç görmediği gri bir elbise giymiş, kısacık kıvıll saçlarına uygun hafif bir makyaj yapmış. Bu kısacık saçın, ona bu denli yakışmasına şaşıp kalıyor. Çok uzun zamandır takılardan uzak dururken, bu akşam küçük, zarif küpeler takmış kulağına. “Küpeler” diyor. “Çok yakışmış” diyecekken

vazgeçiyor.

Kadın, doğal devinimlerle, bir olağan dışılık yokmuş gibi servis yapıyor. “Küpeler”le başlayıp yarım kalan tümceyi yazıyor belleğinin bir köşesine. ağrıştırdığı şeyler var.

Kocasının rakısını tazelemesini bekliyor. Sonra, kendisine de rakı doldurup, “sağlığına” diyerek ilk yudumu alıyor.

Adam, lokmaları yutmakta zorlanmaya başlıyor, sofrayı gördüğü anda duyduğu iştah bir anda uçup gidiyor, boğazına bir şeyler oturuyor. Sakince yemeğini yiyen kadına bakıyor bir süre. Sonunda dayanamıyor, çatalını masaya sertçe bırakıp, “Neler oluyor?” diye soruyor. Kadın, sanki bu soruyu bekliyormuş gibi, hiç duraksamadan, “Yarın gidiyorum ben” diyor, inanılmaz bir kararlılıkla. “Hayatımı böyle dört duvar arasında bekleyerek geçirmekten çok sıkıldım.” Derin bir nefes alıp susuyor. “Sana bunu, güzel bir ortamda söylemek istedim” diyor sonra. “Ayrılmak istiyorum. Daha doğrusu, annemin yanında biraz düşünüp geleceğimle ilgili köklü bir karar almaya çalışacağım. Birlikte sonumuzun ne olacağı konusu beni iyice tedirgin ediyor. Kalan günlerimi, boşa geçirmek istemiyorum artık.”

“İşte baklayı çıkardı sonunda ağzından.”

Adam bakakalıyor karısının yüzüne. Ne kadardır evde yeri değiştirilemez bir eşya gibi algıladığı ve kendisi kaldırıp atmadıkça hiçbir yere kımlıdayamayacağını sandığı kadının bu kararlılığı karşısında ne söylemesi gerektiğini bilemiyor.

Uzun zamandır sezdiği bir şeyler olsa da, sarsılıyor yine de. Kadının son zamanlarda kendisiyle hiç konuşmamasından, odasını ayırmasından duyduğu tedirginlik, yeni bir kavganın yaklaştığı izlenimi veriyordu yalnızca. Oysa bu durum çok farklı.

“Birisi mi var?” diyor. İlk aklına gelen bu olduğu için soruyor, belki biraz da zaman kazanmak için. Ama sormaz da, Göksel’in buna çok kızacağını düşünerek pişman oluyor. Kızıyor oysa, “Hayır” diyor sakince. “Söyledim, biraz kendimle baş başa kalıp ne istediğimi bulmaya çalışacağım.” Tedirgin kıpırdanıyor İlhan. Karşılıklı bağırıp çağırdıkları, bir çözüme ulaşmadan kapıyı çarpıp odasına kapandığı ve kavgaya son noktayı koyduğu günlere pek benzemiyor bu akşam. Mizansen farklı, tavır farklı, hele söylem iyice farklı.

“Saçlar bir hazırlık mıydı? Bu garipliklerle kendini herkese rezil edeceksin?”

“Hayır, hazırlık değil, o kendimle ilgili ilk özgür kararımdı. Ayrıca beni kınayacak olanlar umurumda bile değil artık. Kendi işlerine baksınlar. Saçını boyayan herkes rezil mi oluyor?”

Bu konuşmanın bir yere varacağı yok, bunu biliyor Göksel. “Neden gidiyorsun?” demiyor adam, çünkü ona göre, gitmesi için bir neden yok. Fıskırmaya hazır gözyaşlarını zorla da olsa denetleyerek, hiç etkilenmemiş gibi yutuyor lokmalarını. Günlüğüne kaydedip ezberlediği bir şiirden güç alıyor; onu durmadan çeviriyor zihninde. Bu akşam kararından dönmeyecek.

İlhan, peş peşe boşaltıyor rakı bardaklarını. Sonunda, yemek tabağının yanına başını koyup sızıyor masada.

Geceler çoğunlukla böyle biter. Göksel hiç yadırgamıyor.

Telefon o sırada çalıyor, kalkıp açıyor, oğluna merhaba diyor. Biraz meraklanıyor, oğlu gecenin bu saatinde hiç aramazdı. Önemli bir şey söyleyecekmiş, babasını soruyor. “Baban banyoda” yalanını uyduruyor Göksel.

Ortalığı toplayıp odasına çekiliyor. Küpelerini çıkarırken, yarım kalan tümce düşüyor yine aklına. İlhan’ın küpeye yüklediği garip anlamlar ve çıkardığı garip sonuçlar olduğu kanısına varıyor. Eskiler geliyor aklına.

“Acaba bu kez neyi ima etmeye çalıştı?”

KURU YAPRAKLAR

GEREKSİZ ENDİŞELER

“Kayboldun sandım” diyor İlhan. “Nerdeydin?”

“Neden kaybolayım ki? Otuz yıldır yaşadığım kent burası.”

“Saatin kaç olduğundan haberin var mı?”

“Evet.”

Kapıyı açar açmaz soru yağmuruna tutulmak hiç hoşuna gitmiyor Göksel’in. Ayakkabılarını çıkarıp dolaba koyuyor, terliklerini geçiriyor ayağına. Sessizce odasına giriyor.

“Hangi dağda kurt öldüyse, eve erken gelmiş” diye geçiriyor içinden.

Sokağın köşesini döner dönmez, ışığı yanan çalışma odasının penceresinde, elinde rakı bardağı ile dikildiğini

görmüştü kocasının. Fazla aldırmadı. Eskiden olsa, hava karardıktan sonra sokakta olmaktan suçluluk duyar, telaşlanır, panikler, korkardı. Bu da koşullandırıldığı konulardan biriydi. Şimdi artık biliyor ki bu kısıtlama yalnızca kendisi için geçerli. Her gün eve gece yarısından sonra gelen ve hesap sorulamayan biri için değil.

Peşinden geliyor adam. Elinde rakı bardağı, bir omzunu kapı pervazına dayamış bakıyor. Kaçınıcı kadehteyse, gözleri hafiften kaymaya başlamış bile.

“Nerdeydin?” diye soruyor yeniden.

Kadın, kulağındaki küpeleri çıkarırken, dişlerinin arasından; “parktaydım” diye yanıtlıyor.

“Bu saate kadar mı?”

“Evet, bu saate kadar.”

Bu yanıt biraz sertçe çıkıyor ağzından. Sorgulanmaya son vermek amacıyla bilerek yapıyor bunu kadın.

Adam ısrarlı; “Park için mi süslendin böyle, küpeler fi-
lan?”

Kadın bakakalıyor adamın yüzüne.

“Küpe mi?” Bunun bir yanıtı var mı? Varsa da kadın bilmiyor. Topladığı yaprakları çantasından çıkarırken düşünüyor bunu. Saçlarını özenle taramış, dahası dudaklarını bile boyamıştı. Evden çıkmaktı tek amacı. Bir planı, gidecek yeri ve yönü yoktu çıkarken. Park; kim-
senin kimseye hesap sormadığı bu ortak alan, usul usul çekmişti işte kararsız adımlarını. Hepsi buydu.

Elindeki naylon torbayı masanın üzerine boşaltıyor.

Adam, bir süre yapraklara bakıyor, “Ne işine yarayacak onlar?” diye soruyor bu kez. “Renkleri hoşuma gitti” diyor. “Öylesine topladım.” Bu kanıt yeterli mi der gibi bakıyor adamın yüzüne. Adam; “Yine kendine göre gereksiz bir iş bulmuş” diye geçirmiş olmalı içinden. Ya da “Bu geri zekâlinin işlerine akıl ermez” diye düşünmüştür, her neyse, ikna olup gidiyor. Umursamaz havalarda.

Süslenmenin gerekçesini biriyle buluşmak olarak düşünüyorsa eğer, evet parkta biriyle buluşmuştu. Kendisi kadar yalnız, yaşlı bir kadınla.

Dökülmüş yapraklar, parkın taş yollarını halı gibi kaplamış, bastıkça gömülüyordu ayakları. Sarılar, turuncular, kırmızılar, yeşiller, kızıl kahvelerle dokunmuş bir halı. Onları toplamazsa ziyan olup gidecekler diye geçirmişti içinden. Topladıklarını çantasına doldurmuştu. Eğilip doğrulmaktan yorulduğunda, geyik dikenlerinin çevrelediği, yarım daire biçimindeki taş sıraya ilişmişti. Sıra-
nın öbür ucuna oturmuş, örgü ören kadına başıyla selam vermişti ilişirken.

Bir süre izlemişti. Garip bir örme biçimi vardı kadının. Boynundan aşırıldığı ipi, sağ elinin başparmağı ile şişin üzerinden aşırıyor. Sol eliyle çektiği öbür şiş, ilmeği yuvasına oturtuyor. Yün yumağı, kadın çekiştirdikçe torbanın içinde usul usul, naylonu hışırdatarak dönüyor. Hiç acelesi yok gibi yavaş. Arada çevreyi gözlüyor, kuşlara bakıyor. Örgüyü dizlerinin üzerine bırakıp uzaklara dalıyor. Sonra da; “Ne yapacaksın o topladığın yaprakları?” diye soruyor. “Bilmiyorum” diyor kadın “renkleri hoşuma gitti, topladım.”

Çantasından boş bir torba çıkarıp “Al buna koy onları”

diye uzatıyor. Tombul elinde yaşlılık lekeleri. Altmışlı yaşlarının sonunda belki, başı örtülü. Örtünün altından kırılmış saçları görünüyor.

“Ben evde çok sıkılıyorum” diyor, sır verir gibi, “Beyim öldüğünden beri, duvarlar üstüme üstüme gelir oldu. Canımı buraya atıyorum işte, gidecek başka yerim yok. Sen evli misin?”

“Evet evliyim.”

“Benimki beni çok dövdü vaktiyle.” Sesinde kin saklı sanki. “Seninki de döver mi?”

“Hayır” diyor kadın, “dövecek zamanı olmuyor.” Gülüşüyorlar.

Torbayı alıp yaprakları koyarken iyice yaklaşmış demek. Şimdi ikisi yan yana oturuyorlar.

“Ne örüyorsun?”

“Bu hırka olacak sanki” diyor, yeniden gülüşüyorlar.

“Durmadan örerim ben, elim hiç boş kalmaz. Oyalıyor beni.”

Evet bu çok önemli, oyalanabilmek, kendine yetmek, yalnızlığı yenmek, geçmişi unutmak.

“Kocan seni neden döverdi?” diye soruyor gerçek bir merakla.

“Ohooo” diyor yaşlı kadın. “Bahane mi yok! Gözünün üstünde kaşın var deyip basardı tokadı. Bak sana rahmetli annemin hikâyesini anlatayım, dinler misin? Bizim oralarda kadınların dayak yemesi günlük işler gibi

sıradandır. Babam da rahmetli annemi çok döverdi. Onun kaderini paylaştık bizler de.”

Örgüyü dizlerine yatırıp dalıyor yine.

Annesinin öyküsünü anlatırken ağlıyor. Ama bu göz-yaşlarının bir kısmını da, kendi kaderi için döktüğünü anlıyor Göksel.

Sohbet öyle sıcak ki, saati unutuyor.

Kadına sarılıyor. Kırk yıllık dost gibi ayrılıyorlar.

ISPANAKLI SUFLE TARİFİ

Sabah, ev hırkasını giyip, ayaklarını sürüyerek çıkıyor yatak odasından adam. Şiş gözlerinden uykuyu silmek için ovuşturuyor, art arda esniyor. Hoşlanmadığı ama her sabah yaşamaya yargılı olduğu mahmurluğundan kurtulmaya çalışıyor. Sigaranın yığıldığı zifti atmak için uzun uzun öksürüp boğazını kazıyor. Akşam, karısının yine yemeği burnundan getiren konuşması yüzünden canının sıkıldığını anımsıyor hayal meyal. “Ne istiyor anlamıyorum ki!” Üzerinde durmuyor bunların, “Söyler söyler sonunda vazgeçer.” Kazınan midesinin yönlen-dirmesiyle mutfağın alışıldık sabah kokularını almayı umarak yürüyor, çalışma odasının açık kapısından içeri göz atıyor. Bir olağan dışılık seziyor sanki. Birkaç adım ilerlemişken geri dönüyor. “O da ne?” Daktiloya yeni bir kâğıt takılıp bir şeyler yazılmış. Oysa kâğıdı çıkarıp atmıştı sepete. Zihnini yokluyor, “Ne zaman yazdım?” Dün gece, sarhoş kafayla bir şeyler yazmış olabileceği geliyor aklına. Oysa kaç gündür daktilonun başına oturmadığından emin. Telaşla dalıyor odaya, kâğıda eğiliyor, evet yanılmamış, demek sonunda yazmaya başladı. Ha-

tırlamıyor ama olsun, yazmış ya. Sonra şaşkınlıkla, “Bir şiir bu!” diyor. Şiirin başlığı ise hiç tanıdık gelmiyor.

Ispanaklı Sufle Tarifi

Cebinden yakın gözlüğünü çıkarıp kulaklarına geçiriyor. Suflenin tadını damağında düşleyerek okuyor önce. Sonra anlamamış gibi birkaç kez daha okuyor yazılanları, “Ne saçma tanrım” diye inliyor. “Bunları ben yazmış olamam.” Birden uyanıyor, “Geri zekâlı, onun işi bu” Sonra sesleniyor karısına, “Ne demek oluyor bu?”

Göksel sabah sabah sokağa çıkacakmış gibi giyinip kuşanmış, beliriyor kapıda,

“Ne, ne demek oluyor?”

“Şu daktilodaki ıspanaklı sufle tarifi.”

“Ha, o mu? Ben yazdım, beğendin mi?”

“Beğenip beğenmemem değil şimdi söz konusu olan. Ne anlatmaya çalıştığını soruyorum.”

“O bir şiir ve anlatmaya çalıştığı da çok açık bence.”

“Bana mı yazıldı?”

“Evet. Yoksa senin çalışma masana neden konsun?”

Kadın, çalışma odasının kapısında durup bekliyor. Adam gözlüklerini alnından indirmiş bir kez daha okuyor şiiri. Anlamamış gibi çatıyor kaşlarını. Nedense, insanlar bazen en açık seçik şeyleri kavrayamıyorlar. Karmaşık bir problemi birkaç dakika içinde çözüverirler de, küçük bir şiiri okuyup anlamakta zorlanırlar. Bunca açık bir iletiyi almamış olamaz da, olayı başka bir yöne çekebilmek

için zaman kazanmaya çalışıyor aklınca.

“Yine ana fikrin çevresinde dolanacağız anlaşılan.”

“Neresini anlayamadın?” diye soruyor Göksel, yüzünde bir bıkkınlıkla.

“Bütününü” diyor adam, sesi kızgın.

“Boş ver, yırt gitsin, önemli değil.”

Kadına göre, incelikli bir terk ediş biçimiydi oysa bu. Her şey bir şiirle anlatılıyor ve usulca veda ediliyordu. Usulca evet. Sesini yükseltmeyen bir şiirle.

Adam, kâğıdı daktilodan çıkarıp kalkıyor masanın başından, cepleri sarkmış ev hırkasıyla, hafifçe kambur, terliklerini sürüye sürüye, bir aşağı bir yukarı yürüyor odanın içinde. Yakın gözlüklerini alnından indirip yeniden yeniden okuyor, belki onuncu kez. Alkolden şişmiş akşamcı yüzü iyice kızarıyor. Bu sabah, alışıl gelmiş düzenin dışına çıkan bir şeyler olduğunu anlamıştı. Önce, alışıldık sesleri ve kokuları yaymayan mutfağın derin sessizliği, şimdi de bu - şiirimsi -yi okumak zorunda kalması. İyice tepesi atıyor.

“Sen ne zamandan beri şiir yazıyorsun?”

“Ara sıra bir şeyler karalıyorum işte geceleri.”

“Kim daktilo ediyor peki?”

“Ben, kendim.”

“Neden benim haberim yok?”

“Çok eskiden sana birkaç kez söylemeye çalışmıştım ama...”

Dudaklarındaki çarpık küçümseme eşliğinde, elinin tersiyle itip nazıkçe uzaklaştırma hareketini nasıl hatırlamazsın? Çok önemli işlerinin arasında, gereksizlikleriyle seni meşgul eden birini, yapay bir hoşgörüyü başından savmalarını; “Yazsa yazsa ne yazar” diyerek hani.

Haklısın elbette, akıllı ocaktaki dolma tenceresinde olan biri, soğan kokulu elleriyle tutup da şaheserler yaratacak değil ya. Kimin ilgisini çeker yazdıkları? Herkes haddini bilsin.

Ama şimdi iş değişiyor. “İspanaklı Sufle Tarifi” başlıklı şiir, yemek tarifi sanılarak okunuyor. Bir kez okununca da, görmezden gelinemez artık. Kurnazca hazırlanmış bir tuzak bu. Akşama sofraya gelecek yeni bir tadın düşünüyü kurarken tut, “Seni terk ediyorum” iletisini al. Düpedüz aldatılmak işte.

“Ne biçim şiir adı bu böyle?”

“Evet şiirin adı böyle, ne sakıncası var? Unuttun mu ben, mutfak kölesi bir kadını. Bu, bir ileti, şiir olmak zorunda bile değil. Hem o ad olmasaydı, sen o şiiri onuncu kez okuyor ve anlamaya çalışıyor olur muydun?”

Yemek tarifleri defterimin

“İspanaklı sufle” sayfasından
Atlayıp yanıma geldiğinde
Sevgili akıl hocam

“Kimmiş bu akıl hocası?”

“Öyle biri yok. Ayaklarımın suya erdiğini anlatmaya çalışmıştım sadece.”

“Ama bunca yıl sonra tutup da böyle şeyler yazdığına

bakılırsa, sana akıl öğreten birileri var demek ki.”

İnsanın kendisini, karşısındakinin aptal olduğuna inandırması ve bundan emin olarak yaşaması kim bilir ne mutluluk verici, ne doyurucu bir durumdur. Tek görevi seni mutlu etmek olan bir kadınla yaşıyorsun. Verdiğinle yetiniyor, fazlasını istemiyor. Sana güzel yemekler, mezeler hazırlıyor, söküğünü, düğmeni dikeyor. Zaman zaman varlığını bile unuttuğün çocuklarına bakıp büyütüyor. Yanında gezdirirken seni utandırmıyor, evde sesini yükseltmiyor. Böylesine aptal birinin, uyanmak için başkalarının aklına gereksinmesi olduğunu düşünmek pek de yanlış değil elbette. Oysa, bir çelişki var ortada, gözden kaçan bu işte. Birincisi, mutlu bir kadını, hiçbir akıl hocasının kışkırtamayacağı gerçeğı. Kadınları, sürekli düşler içinde gezen, kafası çalışmaz, doyumsuz yaratıklar sanmanın yanlışlığı. İkincisi de, kadının bu müşterek hayatta üstlendiklerinin, aptal birinin altından kalkacağı işler olmadığı. Ondan beklenen “aptalmış gibi” davranması yalnızca.

Bir ömür aptalı oynamak kolay mı? Bunun için özveri gerekiyor, oyunculuk yeteneğı gerekiyor, sabır gerekiyor. Yorucu bir meslek. Sonunda emekli olmak istediğinde de kıyamet kopuyor. Çünkü, bu hiçbir şey vermeden almaya alışmış patronun çıkarlarına ters düşmektedir. O, çalışanından ölüme kadar hizmet bekliyor.

“Yırt gitsin” diyor kadın sinirli bir sesle. Adam sesini biraz azaltıyor,

“Geceleri yazıyorsun demek” diyor, kendi kendine konuşur gibi.

Hep ayrıntılarda dolanıyor. Öze değinmeye cesareti yok.

“Evet öyle” diyor kadın. Gecelerden pek söz edilmeyen bir evde, bu biraz uygunsuz düşünüyor belki, ama geceler sorunu oldukça önemlidir hayatta. Ispanaklı sufleden bile. Geceler, gerçek kimliklerimizi giyindiğimiz zamanlardır. İkiyüzlülüğün gerekmediği, kendimizle dürüstçe yüzleşebileceğimiz. Beklentilerimizle, hüznlerimizle, doyumsuzluklarımızla baş başa, çırılçıpladır gecelerde. Bizi değersiz hissettirenlerle en iyi hesaplaşma zamanıdır geceler. Ne yazık ki, sızarak bu dingin saatleri ziyan edenlerce kıymeti pek bilinemez, yok sayılır. Gecelerden söz etmek, cinselliği de çağrıştırır kuşkusuz. Bu nedenle tabudur. Kendini, alkolle genç yaşta eneyenlere bir dokundurma gibi gelmesi de bundandır, onun yanlış yorumlarına neden olması da. Elbette bu şiirin adı, “Ispanaklı Sufle Tarifi” yerine, “Yalnız Geceleirim” ya da, “Uzun Geceler Boyu” gibi, böylesine büyük bir soruna parmak basan, daha ciddi bir ad olsaydı, yine göz ardı edilir, görmezden gelinirdi kuşkusuz. Yeme - içme güdüsü her şeyin üzerine çıkmış biri tarafından şimdi böyle okunup tartışılıyor olmazdı.

“Başka şiirlerin de var mı?”

“Çook.”

Sen her gece, uzun içki sofralarından sonra, unutmaya çalıştığın dünya ve geçim sorunlarından uzak, horultulu uykular tutturduğunda, beni ne işlerle uğraşiyor sanıyordun? Değil şiir, roman yazmaya yetecek kadar zamanım oluyor. Sabahlara öyle senin sandığın kadar çabuk ulaşamıyor.

“Pekâlâ, bana anlatmaya çalıştığın ne, bazı sorunların

olduğu mu?”

“Onun gibi bir şey.”

“Ne demek, onun gibi bir şey? Açık konuşsana.”

“Şiir bence durumu açıkça anlatıyor.”

Ayrıca, sorunlar yalnızca benim, çeyizimde getirdim onları. Öyle ya, senin gibi istediği her şeyi yapabilen birinin ne sorunu olabilir ki?

“Artık önemi yok. Giderken tüm sorunlarımı da birlikte götüreceğim. Sen merak etme.”

“Gidersen bir hiç olursun, biliyorsun değil mi?”

İşte buna gülünür. Nasıl bilmem, sen bir ömür boyu bunu başarmaya uğraşmadın mı? Şimdi, burada, bu evde de bir hiçim ben. Artık sona geldim. Ne söylediğini, ne düşündüğünü, ne hissettiğini asla merak etmeyen biriyle yaşamamanın, dahası ona öfkelenmenin ne kadar yorucu bir duygu olduğundan haberin var mı senin?

Aslında, “Sen gidersen ben ne yaparım?” demek istiyor adam. Ev işlerini düşünüyor elbette. Hani şu her gün yapıp da, hiç yapılmıyormuş gibi yok sayılan işleri. Biri aksadığında, “Bütün gün evde ne yaptın?” sorusunu, tüm basmakalıplığı ile kaçınılmaz kılan. Ama akıllı erkeklerce becerilemeyen işleri.

Dedi ki,
Hemen kapat ocağı
Sorunların tavadan taşmadan

Fırlayıp çık mutfaktan
Bak, dışarıda devinen bir hayat var
Yaşamak da önemlidir
İspanaklı sufle kadar

“Hiç böyle saçma bir şiir okumamıştım daha önce.”

“Ama o saçmalık seni, kararımdan haberdar etti.”

“Sen beni ne sanıyorsun, duygusuz biri mi? Benim sana ilişkin düşüncelerim yok mu peki?”

“Yoksa var mı? Benim neden haberim olmadı şimdiye dek? Şu anda uyduracaklarının dışında elbet. Duygusuz olup olmadığına gelince, hiç öyle sanır mıyım? Tam tersine, çok gelişmiş rafine duyguların vardır. Tıpkı çok gelişmiş damak zevkin gibi.”

“Benimle alay ediyorsun.”

“Hayır etmiyorum.”

İnsan günün birinde yapayalnız kalmak istemiyorsa, kendini vazgeçilmez kılmanın yollarını aramaz mı? Hayat neden böyledir? Bir taraf hep alır, öbür taraf hep verir. Düzen böyle sürüp giderken kimsenin sesi çıkmaz da, veren taraf “yeter artık” der demez depremler başlar. Oysa vererek tükenenin, yitirecek bir şeyi kalmamıştır artık. Gitmek bu yüzden zor gelmez. Bunu anlamak çok mu güç?

“Sen bir bunalım geçiriyorsun herhalde.”

Bu erkekler için en kestirme yol olmalı. Bunalıma sarılmak. Kadın, “evet bunalımdayım” dese içi rahat edecek. Sanki daha önce geçirdiği ölümcül bunalımlardan haberi olmuş gibi. Bunalım geçiren bir kadına hoş görülmesi davranmak gerektiğini tüm kocalar, teorik olarak bilir en azından. Ama bunalımın nedeni onları pek ilgilendirmez. Kadın kısmı belli mi olur, ara sıra bunalım geçirir işte, ille bir neden mi gerekli? Hem bunalacak ne var şimdi? Ekmek elden su gölden yaşayıp gidiyorsun işte.

“Sanmıyorum. Hiç bu kadar kararlı olmamıştım şimdiye değin.”

“Kendine bu kadar güvenme. Üç gün duramazsın ayaklarının üstünde. Burnun sürtülür dönersin.”

“Burnu sürtülmek.” Ne çirkin bir deyim. Her fırsatta kullanır adam bu deymi. Kadının özgüvenini sarsarak üstün gelmek istediği zamanlarda en gözde tümcesidir. Bensiz bir hiç olduğunu üç günde anlarsın demenin başka bir biçimi. Hadi utanma, işin yok, paran yok, kendine güvenin yok, tüm yollarını bir güzel kestim, kolunu kanadını kırdım, elime sağlık desene.

“Bunu ancak deneyerek öğrenebilirim, öyle değil mi?”

Adam tutumunu değiştirmiyor. İlk şaşkınlığı atlatmış, kararlı bir tavır var şimdi. İstemeyerek okuduğu şiirimsinin etkisini üstünden atacak az sonra ve asla ödün vermeyecek.

Gelenek ve göreneklerine bağlı bir aydın. Kadın önünde alttan almaz. Rakı sofralarında vatani kurtarır, ama

evindeki sorunu çözemez. Yarı ilkel, yarı çağdaş. Hem inançsız hem tutucu. Tipik bir örnek; Gizli Osmanlı. Kadınlar konusunda onulmaz yanılığlar içinde.

Kadın, sıkıntılarının ne olduğunu sormasını beklemekten uzun yıllar önce vazgeçmişti. Şimdi bunu ummak aşırı saflık olmaz mı? Adam, bugüne değin kullandığı yöntemi uygulayacak. Konu, çevresinde üç-beş tur atıldıktan sonra kendiliğinden kapanacak, zamanaşımına uğrayacak. Günlük yaşamın koşuşturması içinde unutulup gidecek. Yıllardır böyle olmuş, şimdi durup dururken niye değişsin ki?

Yine de adamı tedirgin eden bir şey var. Bu kez kadın çok kararlı görünüyor. Kısacık kesilip kıızıla boyanmış saçları bu kararlılığın bir simgesi gibi. Ürkütüyor adamı. Gözlerine oturan anlam, iğrendiği bir şeye bakmak zorunda kalan birinin küçümseyişini yansıtıyor. Dudakları kadının çok iyi tanıdığı o kıvrımla, bu küçümsemeyi pekiştiriyor olsa da, saklanması güç bir tedirginliği yaşıyor için için.

“Nereye gitmeyi düşünüyorsun?” diye soruyor.

“Şimdilik annemin yanına.”

“Nasıl yaşayacaksın peki?”

“Bilmiyorum.”

“Sana hiçbir şey veremem, bunu biliyorsun.”

“Evet, bunu çok iyi biliyorum.”

Önünde kocaman bir boşluk var kadının, arkasında da. Adımını ne yöne atsa yuvarlanacak nasıl olsa.

“Benim için hiç fark etmiyorsa, niçin denemeyeyim?”

Şimdiye değin hiç sorulmamış soruları beklemektense, çekip gitmek en doğrusu. Elbette yeniden ayağa kalkmanın bir yolu bulunur.

“İspanaklı sufle tarifi ha, ne saçmalık Tanrım!”

Sayıklar gibi yineliyor adam. Sabah mahmurluğunu, böylesi bir saçmalıkla kâbusa çeviren kadına için için söyleniyor. “Ne istiyor anlamak olanaksız.”

Kadının, elinde valizlerle çalışma odasının önünden geçtiğini fark etmiyor bile.

Öylece oturuyor masanın başında. Hani hiç el atılmamış sözcükler, hiç denenmemiş anlamlar, anlatımlar, hiç varılmamış kavşaklar, kesişme noktaları arayarak, düşsel bir kadına aşk şiirleri yazmak için günlerce kafa yorduğu masanın başında. Karısının etten ve kemikten oluşmuş gövdesini aşp daha yüce anlamlara adadığı şiirlerini. Bir kadından onları anlaması beklenemez. Nankör kedi.

“Hoşça kal” diyor kadın usulca.

Adam duymuyor. “O yazsa yazsa bunları yazar işte.” Mırıl mırıl okumayı sürdürüyor:

Soğanla birlikte kavur ruhunu
Ve sonra sonsuza değin unut
Eğer şu an, şu an
İspanak tavaından
Çekip kurtaramazsan onu

Kadın çekip çıkarıyor ruhunu ispanak tavasından.
Kapıyı arkasından kapatıp çıkıyor.

EVDEKİ ÇÖL ISSIZLIĞI

O akşam İlhan, içki arkadaşlarına “terk edilmiş koca”yı çok büyük bir başarı ile oynuyor. Kadınların ne denli nankör olduklarını, kocalarını anlamadıklarını, ayrıca ne istediklerini hiç bilmediklerini, tüm masadakilerin içtenlikli onaylamaları eşliğinde sayıp döküyor. Öbür erkeklerin, kendi yaşantılarından örneklerle destekledikleri söylev, zaman ilerledikçe bir sayıklamaya dönüşüyor. Sesi giderek zayıflıyor ve baştaki coşkusu yitiriyor. Çünkü, tüm bu sayıp dökmeler, kadeh kadeh alkol nedense içini bir türlü rahatlatmıyor, avutmuyor bu akşam. Midesini kemiren şu tanıdık sızı giderek tüm damarlarına yayılıyor. Sarhoş olamayışına da şaşıyor ayrıca, maya tutturamıyor bir türlü. Masada bir iki arkadaşı var, çoğunluk yabancı. Konu uzayınca biraz sıkılıyorlar, içtenlikli onaylamalar zayıflıyor ama yine de dinliyorlar, kafa sallıyorlar. Meyhane muhabbetinin raconu bu, sırası gelen içini dökmeli, bir çeşit kusma yani. Herkes de edebiyle dinlemeli.

Hâle yine masadaki yerini almış, peş peşe yuvarlıyor kadehleri. Her zamanki şakaları ve arsız gülüşüyle şenlendiriyor (!) akşamı. Avuç içlerini karşı karşıya tutmuş, ellerini birbirinden uzaklaştırarak bir şeyin boyutlarını anlatmaya çalışıyor yanındaki utangaç yakışıklıya. Tırnakları kan kırmızısı. İlhan başını kaldırdıkça, onun kendisine göz süzdüğünü sanıyor. Birkaç bakışmadan sonra emin oluyor, evet öyle. “Mutsuz kocaları avutma

servisi” iş başında diye geçiriyor içinden. “Bu akşam karısı tarafından terk edilmiş bu zavallı üzgün kocayı rahatlatmayı koymuş aklına besbelli.” Diplerinden siyahlar çıkmış, açık sarıya boyalı saçlarının, koyu, kalın kaşlarıyla uyumsuzluğunu daha önce hiç fark etmeyişine şaşıyor şimdi. Elinden geldiğince ondan yana bakmamaya, göz göze gelmemeye çalışıyor. Karısından başka kimsenin - yatakta - kendisini sarhoş görmesine dayanamaz. “Zom olduğu anların zırvalıklarını ancak o göğüsler, kusmuğunu, çişini o temizler. Yalnızca bunlar mı, yaptığı tüm saçmalıkları örtbas etti bunca yıldır. Hoş, o da artık kendisini sarhoşken görmeye dayanamıyor ya.”

Ne zamandır bu gidişin belirtilerini açık açık gözüne sokuyordu zaten. Anlamak istemeyen kendisiydi. “Yok canım yapmaz öyle şey” diye diye... Onun, dün akşam giydiği elbisenin içinde, kısacık kızıl saçlarıyla ne denli güzel görüldüğünü aklından çıkaramıyor bir türlü. Aklından çıkaramadığı bir başka şey de, saçlarını kestirmeye nasıl yüreklendiği. Çekip gitmesi bile bu kadar ürkütmüyor. “Nasıl olsa geri gelir.” Dün akşamı düşünüyor yeniden, “Kardinal kuşu gibi olmuşsun demişti, ne büyük yalan.”

Duyduğu ve sırrını çözemediği nefretle - bu duygu tam olarak nefret mi ona bir türlü karar veremiyor - tutkunun, içinde aynı anda ve birlikte yol aldığını biliyor. Ama artık ona hiç sevgi sözcüğü söylemediğini de biliyor. Hem de çok uzun bir süredir.

Baygın bakışlarından iyice rahatsız olduğu Hâle’den kaçmak için erken bitiriyor geceyi. O bu saatlerde henüz islimini almamış olur, masayı terk etmesine daha çok var. Zaten bu akşam içmenin kendisine bir yararı ol-

muyor. Midesine çöreklenen ve ısrarla suçluluk duygusu olduğunu yadsıdığı sızı yakasını bırakmayacak anlaşılan. Çıkıyor meyhaneden, derin derin soluk alıp geceyi çekiyor içine. Bir taksiye atlayıp eve geliyor. Evdeki çöl ıssızlığı, Göksel'in geride bırakıp gittiği her şeyi değersizleştiriyor. Yanında yatmasa bile eve sinmiş kokusunu duymak, bitişik odada olduğunu, soluk alıp verdiğini bilerek yürek rahatlığı ile uyumak istiyor. Onu aramak ve sesini duymak için önüne geçilemez bir itiyile telefonun başına geliyor, ama yüreklenemiyor.

“Önce o arasın” diye vazgeçiyor. “Belki de hiç aramaz.” Televizyonu açıp oturuyor karşısına. Ekranda ne olduğunu algılamadan boş boş bakıyor bir süre cama.

İçini saran umutsuzluk yoğunlaşıyor. Lokantada yaptığı gösteriden pişmanlık duyuyor şimdi. Kendisine acınsın diye, yok yok hayır kendisini haklı göstermek uğruna bir sürü şey söyledi karısı hakkında. Hem de bir sürü yabancıya. “Boş ver, yarın nasıl olsa kimse anımsamaz” diye kendini avutmaya çalışıyor. Yine de, her isteğine, “Annenin evinde de var mıydı?” klasik sorusuyla karşılık verdiği kadının, bunca yıl sessizce katlanmasını, özverilerini ve anneliğini yok sayarak arkasından konuşmaktan, açıkça dedikodusunu yapmış olmaktan utanmıyor. Bağırıp duran televizyonu kapatıp sıkıntıyla kalıyor.

Oturma odasının önünden, içi cız ederek geçip ayakka-bılarıyla dalıyor yatak odasına. Eskiden buna çok kızardı karısı. Son zamanlarda eve zil zurna geldiğinde hep yapıyor ama hiçbir tepki alamıyor. “Çoktandır yok sayıyor seni, bunu bilmiyor musun? Bir günaydını bile esir-giyor senden.”

İçinde onu hep ezme, susturma, daha çok ev işi ile zircire vurma dürtüsü var, tüm yollarını kesme. Her şey için kendisine muhtaç olsun, yalvarsın, her zaman haklı olduğunu onaylasın istiyor. Olmuyor, olmuyor. Tam tersine, kendini durmadan haksız durumlara düşüren işler yapıyor ve battıkça batıyor. İsteklerini yerine getirmeyerek verdiği ceza da işe yaramıyor. Çünkü o, yüksek beklentileri olan bir kadın değil. Oysa lokantada bir masa dolusu sarhoş insana, “Ben onun lüksüyle başa çıkamam” dedin az önce. Dedin mi, demedin mi?

“Hangi lüks?”

Bu utanç verici.

Soyunmadan uzanıyor yatağa. Sızmayı bekliyor. Nice sonra, bir balçığa gömülüyor duygusuyla usul usul iniyor dibe.

KEMAN HOCASI

“Kemanın gıcırtiları, bazı gülüşmelere karışarak, sağır edici bir tizlikte çevreye yayılırken, keman hocası, ‘dikkat et, dikkat et’ diye bağırıyor yüksek sesle. Adamın yüzündeki mutsuz anlatım, bunca çabadan sonra gelinen noktanın koca bir hiç olmasından kaynaklanıyor. Ortasında büyük bir ceviz masa bulunan, aydınlık yemek odasındalar. Kendisi notaların durduğu sehpanın önünde her zamanki yerini almış. Keman hocası, masanın başında oturuyor. Adam bu işi yapmaktan duyduğu bıkkınlığı belli etmemeye çalışsa da, babasının ısrarları nedeniyle burada olduğunu ikisi de biliyor. Bir hafta önce verdiği alıştırma parçasını elinden geldiğince iyi çalmaya çalışıyor. En azından babasını mutlu etmek için bunu yapması gerektiğinin bilincinde. Hoca sonunda elini kal-

dırıp 'Dur dur' diyor. 'Yeterince çalışmamışsın.' Adamın yüzü masanın kırmızı kadife örtüsüne karışmış. Sonra, bu hafta da aynı parçaya çalış diyerek hışımına çıkıyor odadan. 'Bütün hafta çalıştım hocam' demek istiyor, ama kenardaki izleyicilerin kıkırdamalarını duyup susuyor. İzleyicilerden biri, gri elbisesi içinde Göksel. Kulaklarındaki minik küpeler pencereden yansıyan ışıktaki pırıl pırıl parladığı için yüzü iyice aydınlanmış. Yanında bir adam var, birbirlerine bir şeyler söyleyip gülüşüyorlar. Gözlerini onun saçlarına diktiğinde, tüm oda kırmızıya boyanıyor birden. Masanın kadife örtüsü üstlerine örtülüyor."

Uyanıyor. Bu kâbusların yakasını hiç bırakmayacağını düşünüyor yattığı yerde. Yıllar öncesinde kalmış kemanın - üstelik ardiyeye atıldıktan sonra hiç görmemişken - sık sık düşlerine girmesinden tiksindiğini duyumsuyor. Babasının gençlik yıllarının bu büyük tutkusunu neden ille de oğlunun gerçekleştirmesi için bunca ısrar ettiğini, keman hocasına onça para vermeyi göze aldığını anlamıyor.

"İşte bunun için, oğlu yetişkin biri olduğunda, kâbuslarına malzeme olsun diye diretmiş demek ki."

Terlemiş. Kalkıp giysilerini çıkarıyor, pijamalarını giyiyor. Tuvalete giderken alışkanlıkla oturma odasına iliyor gözü. Odanın kapısı açık, içerisi karanlık. Evde yoğun bir yalnızlık, bir uzay sessizliği ve terk edilmişlik kokusu var.

Yatağa döndüğünde, o bildik öksürük tutuyor yine. "Sigarayı bırakmak gerek." Bunu karısı söylediğinde neden kızıyor peki, inadına içtiği sigara sayısını çoğaltıyor?

“Sen bana hükmedemezsin” demek istiyor aklınca. “Bedelini böyle kendi ciğerleriyle ödersin işte.”

Birden, düşünde karısının yanında duran adamı hatırlıyor. “Hayatında biri mi var?” sorusu bu kez ciddi bir biçimde düşüyor aklına. Soru, yüreğini, güçlü bir el gibi kavrayıp sıkıyor. Kendini deli gibi ev işlerine vermiş kadının, son zamanlardaki şaşırtıcı tutumu, gösterdiği vurdumduymazlık, kocasını yok saymalar bu sorunun yakıcılığını daha da pekiştiriyor. İçindeki sızı büyüyor. Rakı masalarının fıkracısı koca ağzın söylediği “Bir kadın boşanmak istiyorsa, mutlaka birini bulmuştur” sözü geliyor aklına. Zehirli bir tümce bu. İçini yakıp kavuruyor.

Düşünceler, şüpheler, yanıtını bulamadığı sorularla boğuşarak, nice sonra yeniden sızıyor.

AĞAÇLARIN GÖZÜ

Göksel, uzun otobüs yolculuğu sırasında, başını arkaya yaslayıp akıp giden doğaya bile bakmaksızın geçmişi düşünüyor. Son zamanlarda, ta üniversite yıllarından beri tuttuğu günlüğünü sıkça açıp okuduğundan, anılar hep canlı. Unuttuğunu sandığı pek çok ayrıntı, yeni yaşanmış gibi, tozlarından arınıp ışığa kavuşmuş karşısında duruyor. Hele o fotoğraflar yok mu? İnsanın gençliğinde yaptığı hataları yüzüne vurup vurup suçlayan fotoğraflar. İçinin sesini dinlemek yerine, herkesin yargısını önemseyerek, bir ömrü karartacak yanlış yollara sapmasının canlı tanıkları.

Yıllar öncesine gidiyor. Kızının şimdi olduğu yaşlardaydı bu satırları defterine yazdığında.

Uzun uzun yürümüş sonra parka girmişlerdi. Bu güzel

bahar gününde yürümek iyiydi de, genç kız, “Bilsem spor bir şeyler giyerdim” diye geçiriyordu içinden. Ayağındaki topuklu ayakkabılar yürüyüş için uygun değildi, yorulmuştu. Ama adam, “Yoruldun mu, acıktın mı, başka bir şey yapmak, başka bir yere gitmek ister misin?” gibi, karşısındakini varsayan incelikli soruları pek sormazdı. Aslolan kendi planıydı ve kendi sözlüsü (yakında nişanlısı olacaktı) de buna uymalıydı. “Şurada dur” diyerek, su kenarında, bir çiçek tarhının yanında, yapay şelalenin önünde fotoğraflarını çekmişti. Sonra da “Şu iki ağacın arasına otur” buyruğunu vermişti.

O iki huş ağacı, gözlerini iyice açmış, fotoğrafı çeken genç adama bakıyorlardı. Kız gelip buraya oturduğunda ikisi de mutlu olmuşlardı, ama fotoğraf çeken pek gözleri tutmamıştı, tanımaya çalışıyorlardı açıkçası. Park ağaçları bilge olur. Kızın, deneyimsiz, saf biri olduğunu hemen anlamışlardı. Dudağına mutlu bir gülümseme kondurmadan kısa bir süre önce, yüzünden belli belirsiz bir bulut geçtiğini görmüş, hayıflanmışlardı. Aslında bu gülüşün, derin bir hüzün barındırdığı gerçektir.

Fotoğrafı çeken, kızı bu parka, ikisini de yakından ilgilendiren bir planını hayata geçirmek üzere getirmişti. Her zaman planları vardı. Hayatı dolu dizgin, doğal akışında yaşayanlardan değildi o. Kızın içinde kaynayan yaşama sevincinden habersiz, az sonra havuz kenarındaki park sırasında, saatlerce ona dil dökecekti. Kız hiç konuşmadan, asker tıraşı henüz uzamamış sarı saçlarına gözünü dikip dinleyecekti adamı. İki ağaç bu ikna konuşmasına da tanıklık edecekler, sonra da tedirgin tedirgin hışırtıdayarak kızı uyarmaya çalışacaklardı.

Mevsim bahar olduğundan kız bu hışırtıları, bahar yeli-

nin işi sanacaktı.

Henüz on dokuz yaşındaydı, öğrenciydi. Hafta sonunu, arkadaşlarıyla, gezip tozarak geçirmek yerine burada olmaktan pişmanlık duymaya başlamıştı bile. Bu sıkıcı konuşmayı neden dinlediğini soruyordu kendine. Az önceki gülüşü, usul usul silinmişti. Uzun zamandır görüşmediklerinden, eğlenceli bir şeyler umarak kabul etmişti bugünkü buluşma teklifini. Oysa, hiç istemediği bir yöne ağıyordu olaylar.

Konuşmanın özünü oluşturan, “Okulu bırak, hemen evlenelim” tümcesi asılı kalmıştı kulaklarında. Kafası o tümceye takılıp kalınca, ardından gelen bir sürü şeyi kaçırdı. Bunca kısa bir zamanda, daha söz kesileli birkaç ay olmuşken, bu oldubittiye ve tınısı bunca buyurgan olan bu konuşmaya nasıl geldiklerini anlayamamıştı.

Ağaçlar yine hışırdamışlardı. Hem de daha yüksek sesle. Kız yine anlamamıştı. Bu görmüş geçirmiş iki bilge ağacın bu parkta nelere tanık olduğunu nereden bilsin! Kalın gövdelerinin, damarlarını zonklatan cinsel dürtüleri aşk sanan yeni yetmelerce açılmış, içinden ok geçen kalp biçimli yaralarla dolu olduğunu, hemen kalplerin altına yazılan, Dilek, Ayşe, Oya, Serpil, Dilara, Merve, Neslihan adları kazılırken, acımasız çakıların canlarını nasıl yaktığını, bin çeşit insanı, bu acılar eşliğinde, en ince ayrıntılarına kadar nasıl tanıdıklarını ne bilsin!

Fotoğrafı çeken genç adam, kızdan epeyce büyüktü. Yedek subaylığını yeni bitirmişti. “Hemen evlenelim” derken, romantik bir havaya bürünse de, daha ciddi bir tonda ağzından kaçırdığı, “Ben seni nasıl olsa çalıştırmayacağım” tümcesi, kıza üstü örtülü bir tehdit gibi gelmişti.

Kendisi hakkındaki bu kararı alırken, ona sorma gereği bile duymamıştı adam. Bir yol kesme hazırlığı mıydı bu?

Ağaçlar bu kez, kızın içinden geçenleri onaylamışlardı, “Evet evet” diye hışırdamışlardı neşeyle. “Doğru anladın, çek git buradan, bu adamdan sana yar olmaz.”

Kuşlar, ağaçların tedirginliğini anlamış, o daldan bu dala uçup duruyorlardı. Bir yandan da, kuluçkadan yeni çıkmış aç yavrularına yiyecek taşıma telaşındaydılar. Güneş, ikilinin üzerine düştüğünde, kalkıp yer değiştirmişler, daha kuytu, gölge bir yere oturmuşlardı bu kez. Sıkıcı konuşma süreceğe benziyordu.

Adam, kızın omzuna elini atıp kendisine doğru çekmişti. Bu girişimden hiç hoşlanmamıştı kız. Bir kapandı bu. Belli ki “evet” demeden bırakmayacaktı adam onu. Bir çıkış yolu bulmalıydı. Park usul usul kalabalıklaşmaya başlamıştı. Dalgındı, bir süre, anneleriyle gelmiş küçük çocukları izledi.

“Sen beni dinlemiyorsun” diye çıkıştı adam.

Kız konuyu değiştirmek istiyordu, aklına ilk geleni söyledi, “acıktım ben” dedi birden. “Bir şeyler yesek.” Ağaçlar kahkahalarla güldüler buna, “İyi iyi, kız tuzağı sezinliyor” diye sevindiler.

Bir pastaneye ya da bir lokantaya giderler, zaman kazanır diye ummuştu. Davet bekledi. Ama adam hemen pratik bir çözüm bulmuş, gölge bir yere tezgâh açmış simitçiye elinin bir işaretiyle çağırmıştı. Sonra da kıza dönüp, “Sende bozukluk var mı?” diye sormuştu.

Bilge ağaçlardan biri gözünü kocaman açıp, “Cimri-

lik bütün insan deliliklerinin en gülüncüdür”” demişti. Duyan olup olmadığına hiç aldırmadan. Yıllar önce bu sözü, çimlerin üzerine uzanmış okumakta olan birinin kitabında görmüştü. Sonraları, sevgililerini parka getirerek, buluşmayı ucuza mal etmeye çalışanları öyle çok görmüştü ki, bu saptamanın doğruluğuna iyice inanır olmuştu.

Kız hüzünlenmişti. Simitten bir lokma bile yutamamıştı. Adamın omzundaki elinden kurtulup havuzun kenarına, bağırsıp duran çocukların yanına gelmiş, simidi küçük parçalara bölerek ördeklere atmaya başlamıştı. Adam ağzındaki koca lokmayı yutmaya çalışarak ona yettiğinde, “Hani açtın, neden yemiyorsun?” diye söylenecekti.

Ağaçlar, deli gibi hışırdayacak, kuşlar daha da telaşlanacaktı.

Sonra birden, bulutlar karışacak, birkaç dakika içinde doluya dönüşen, iri yağmur damlaları düşecekti. Baharın oyunuydu bu. Hem güneş hem yağmur. Hemen oracıkta bir kameriyenin altına sığınıp sağanağın dinmesini bekleyeceklerdi.

Kız suskundu. Adam, araya giren soğukluğu dağıtmak için, “Bahar yağmuru bu, çabuk geçer” diyecekti. Kız yanıt vermeyecekti. Oysa iç sesi durmadan konuşuyordu.

Kameriyeden çıktıklarında, içinde iki ölü yavru olan ıslak kuş yuvasını bulacaklar ve işte kız o zaman hıçkırıklara boğulacaktı. Aslında ağlamaya zaten hazırdu ama

*Montaigne , *Denemeler*

yavrulara duyduğu acıma da gerçekte.

Yuva, dolunun acımasız kamçılarına dayanamayıp ağaçtan düşmüştü.

Yavruların henüz tüylenmemiş küçücük gövdeleri, et parçaları gibi yatıyordu ıslak yuvada. Boyunları, bacakları ip gibi incecikti. Gövdelerine göre büyük gagaları, yiyecek bekler gibi açık kalmıştı. İçleri pembe pembeydi. Anne kuş, kanatları açık, yüz üstü yuvanın hemen yanında yatıyordu. Belli ki, gövdesini onlara siper etmişti. Kız, gözyaşları içinde onlara bakmak için çömeldiğinde, adam onu tutup kaldırmak isteyecekti.

“Bunların başında oturup ağlayarak yas tutmayı düşünmüyorsun umarım” diyecekti. “Dünyadan üç kuş eksilse ne olur ki?”

Kız, kararını vermişti. “Benim çok önemli bir işim var, gitmem gerek” diyerek çıkacaktı parktan. Islak otlara basa basa, gülüşünü, fotoğraf makinesinde sarılı filmde bırakarak çekip gidecekti.

Yapamadı. Neden yapamadığını bugün bile bilmiyor.

Ağaçlar, derin bir düş kırıklığıyla, ıslak yapraklarından yaşlar dökerek bakakalacaklardı, hayatının en yanlış kararını veren kıza.

İŞİN UZMANI

Göksel aramadı. Bunu içinde büyüterek çalışıyor iş yerinde İlhan. Pek çalıştığı söylenemez aslında. Bol sigara eşliğinde zaman öldürüyor. Her telefon çalışında yüreği hopluyor ama karısının iş yeri telefonundan arama alışkanlığının olmadığını da biliyor. Bunca yıl, bir kez bile

yapmadı bunu. Kapı aralığında ikide bir kendisine meraklı meraklı bakan sekreter kıza takılıyor gözü. Son zamanlarda kız bunu çok sık yapıyor. Evet, arada bir kendi kendine konuştuğu oluyor ama bu o kadar büyütülecek bir şey mi? Yoksa bu kızın dikkatini çeken başka tuhafliklar da yapıyor mu farkında olmadan? “Aman sen de, biz onun bu yaşta cicozlarla oynamasına bir şey söylüyor muyuz?”

Bu kız hakkında hiçbir şey bilmediğini fark ediyor sonra. Epeydir çalışıyor oysa yanında. Onu hiç önemsemedi şimdiye kadar. Hatırını bile sormadı. Bir kez başı örtülü bir kadın gelmişti iş yerine. Annesiymiş. Ağlayarak kızı için iki gün izin istemişti. İzni vermişti ama dertlerinin ne olduğunu sormamıştı bile. Çok sonra öğrenmişti babasının öldüğünü. Baş sağlığı dileyip dilemediğini anımsamıyor. Oysa şimdi merak ediyor; kızın odasını neden gizli gizli gözetlediğini. Davranışlarındaki garipliğin nedenini.

Karısının casusu olabileceği geliyor aklına. “Bak bu mantıklı. Gitmeden kızı ayarlamış görevlendirmiştir.”

“İyi de, bunu ne ara yapmış olabilir?”

Onun, kendisini gözetlemek için casus tuttuğunu düşünse de, merak ediyor karısını. Akşamları, telefon gelir umuduyla eve erken gitmeye özen gösteriyor. Aramıyor. Aramayacak. Oğlu aradı bir kez, yüreği hop ederek açmıştı telefonu. O da annesinin anneannesine gittiğini öğrendikten sonra bir daha aramadı. “Garanti her gün konuşuyorlardır, kim bilir çocuklara neler anlatmıştır hakkımda!” Oysa bal gibi biliyor, karısı çocuklara kendisi hakkında kötü bir şey söylemez, aslında hiç kimseye

kocasının zayıf yanlarını açık etmez o. “Kedi bokunu örter gibi örter yaptıklarımı. Evlendiği adama herkes saygı duysun ister.” Onurlu kadın. “Sen onu ara” diyor iç sesi. Bu uyarıya hiç kulak asmıyor. Gurur meselesi yapıyor aklı sıra. Telefonda umut kesince, akşamları iş çıkışlarında, kaçınılmaz olarak, ayakları onu meyhaneye doğru çekiyor yeniden. “Zaten evde yemek yok” gibi çok geçerli ve hazır bir özrü de var.

O akşam da kural değişmiyor. Meyhaneden içeri girdiğinde, çevresini seçebilmesi için, yüzüne vuran yoğun sigara dumanının biraz aralanmasını bekliyor. “Bu insanlar ne zaman geliyor, bunca sigarayı ne ara içiyor, muhabbeti böyle nasıl koyultuyor?” diye geçiriyor içinden. “Daha mesai yeni bitti.”

Merhaba deyip çöküyor masaya, hemen rakı söylüyor garsona. Bu ilk kadehi, çok susamış birinin evcenliği ile diyor başına. Alkol damarlarına yayıldığında kendini daha iyi hissedecek, sinirleri yatışacak biliyor. Hemen ikinciyi söylüyor. Ancak, ellerinin titremesi azalmaya başladığında biraz yavaşlatıyor tempoyu. Son zamanlarda, akşama doğru, ellerinde önüne geçemediği bu titremeyi yakalıyor, sigarayı arasına sıkıştırdığı parmakları gevşeyip güçsüzleşiyor. Nedenini ciddiye almadan “Vakt-i kerâhat geldi de ondan” yorumuna sığınsa da, bunun bazı tatsız durumların habercisi olabileceği de aklına gelmiyor değil.

Derken, teker teker sökün ediyor mekânın müdavimleri. Gelip yanına oturan, fakülteden arkadaşı ünlü şair, “Karından haber var mı?” diye soruyor usulca. Bakışları ile anlatıyor durumu, kaşlarını yukarı kaldırarak pekiştiriyor olumsuzluğu. Şair, “Biliyor musun?” diyor,

“Bir keresinde bana sen gizli Osmanlısın demişti. Ama hak ettiğimi düşünüyorum. Bir konuşma sırasında ona, haklı olduğunu bile bile, sen kadınsın, seninle tartışmam demiştim. Çok kızmıştı bana. Üstelik sizin evde, onun güzel mezeleri eşliğinde içiyorduk.” Biraz duraklıyor, “Bize az hizmet etmedi.”

Bu tümceden sonra, uzunca bir süre susuyorlar. Belli ki, ayrı nedenlerle de olsa, sessizce kendini sorguluyor ikisi de. Sonra şair, “Akıllı bir kadın o, gönlünü almaya çalış” diyor. Rakısından bir yudum içip “Bir daha karşılaşsak ben ondan özür dileyecektim.”

Yaraya tuz basmak bu, alkolle yatıştırdığı sinirlerini yeniden germek. Ama aşağıdan almıyor, “Çekip giden o, ben ona git demedim ki!” diyor.

Eve çağırdığı arkadaşlarına, yıllarca ne muhteşem sofralar kurduğunu, yaptığı çeşit çeşit mezeleri, bir yandan hasta çocuklarının ilaç saatini aksatmamaya çalışırken bir yandan kendilerine hizmet edişini düşünüyor. Bir edebiyat dergisi çıkarma hülyası peşinde koştukları yıllardı onlar, sessizce katlanan yalnızca kendi karısı olduğundan, başkalarının yapamadığını yapar, sık sık evine çağırırdı arkadaşlarını. Çoğu kez bir sonuca götürmeyen tartışmalarla geçen geceler aslında içmek için bahaneydi bir bakıma. Kimsede hayalini kurdukları dergiyi çıkarmak para yoktu. Bir ara, şiir yazmaya tutkun dul bir hanım onlara parasal destek sağlamaya razı olmuştu ama içlerinden biri kadına yatma teklif edince, elini eteğini çekti bu işten. Adamın suratında şaklayan tokadın parmak izleri günlerce eğlence konusu olmuştu aralarında. Aslında kadının şiirlerini çok sığ ve dergileri için yetersiz buluyorlardı ama para ondaydı, katlanacaklardı.

Bu tatsız olayla sorun yeni boyutlar kazandı. Yine parasızlardı, üstelik her birinin derginin içeriği ve biçimi konusunda değişik görüşleri vardı, uzlaşamıyorlardı. Bu hayalî dergi yüzünden çoğu kez yüksek sesli tartışmalar yapar, bazen da kavga ederlerdi. Bir keresinde öykücü bir hanımla bir başka yazar “benim konumu çaldın” kavgasına tutuşmuşlar, öylesine bağışmışlardı ki, yukarıdaki komşu telefon ederek gürültüyü kesmelerini, yoksa polis çağıracağını söylemişti. Henüz çıkmamış bir dergi ve yazılmamış bir öykü çevresinde koparılan bu fırtına, öykücü hanımın kapıyı çarparak çıkıp gitmesiyle son bulmuştu. Geride kalanlarsa arkasından bir sürü konuşup kadının ipliğini pazara çıkardılar.

Bu içkili yemekler uzun yıllar sürdüyse de, dergi çıkarma konusu bir süre sonra zaman aşımına uğradı.

Haklı olarak karısı, son yıllarda, hep aşırı sarhoşluk ve taşkınlıklarla - daha doğrusu rezilliklerle - biten bu gecelerde artık aşçılık ve garsonluk yapmak istemediğini, sabaha karşı ocağın başında tarhana çorbası karıştırmaktan, yemekleri yeniden ısıtmaktan bıktığını, bütçelerini sarsan bu sofraların ne amaca hizmet ettiğini anlayamadığını söylüyordu. Ortada dergi de olmadığına göre.

Bir keresinde “Bu evden hepsi de ikişer kez olmak üzere, kızamık, kızıl, boğmaca, suçiçeği geçti, senin haberin bile olmadı. Bademcikleri alındı çocuklarının, hastaneye gelip ellerini bile tutmadın. Büyüdüler, kaçınıcı sınıfta olduklarını bana soruyordun. Bir kez derslerine yardım etmedin, sanki senin çocukların değildiler. Benim de gözünde bir önemim olmadığına göre, sen ne için evlendin Allah aşkına?” diye bağırmıştı. Seyrek yaşadığı isyanlarından biriydi bu.

Bu toplantılarda, sarhoş kafalarla yapılan tartışmaları, ertesi günü hatırlayıp hatırlamadığını soruyordu sık sık adama. “Haksız mıydı? Sense ona, evinde iki kadeh rakıyı ağız tadıyla içirmeyen geri zekâlı biri olduğunu söyledin hep. Gözleri yaşıyor, hemen rakıya sığınıyor. Kaç kadeh içtiğini sayamıyor artık.

Gece boyu bu konuya dönülmüyor bir daha.

Nice sonra, Hâle’nin, masanın karşı tarafında yerini almış olduğunu algılıyor. “Ne zaman gelmiş?” Aslında ısrarlı bakışlarını üzerinde hissettiği için sezgisel bir dürtüyle bakmıştı o yöne, yanılmamış. Karısı gideli on beş gün oldu, elbette avutulması gerek artık. Bunu, işin uzmanı Hâle’den daha iyi kim bilebilir?

Bir keresinde Göksel’e; “Hayatım öyle tekdüze ki, o yüzden yazamıyorum” demişti. Niçin yazamadığı konusunda ürettiği mazeretlerin en akla yakınıydı bu. Uzun zamandır sıra dışı bir şeyler yapmak, bir macera yaşamak fikri var aslında aklında. Adrenalinini yükseltecek bir heyecan. Örneğin Hâle’ye bir göz kırpsa... Gerçi bu çok düzeyli, çok heyecan verici bir macera olmaz, ama yine de bir deneyimdir.

“Hemen ertesi gün şakır şakır yazmaya (!) başlayacaksın.”

“Hâle daha önce, senin yatakta ne rezil, çekilmez biri olduğunu herkese anlatıp defterini dürmezse elbette.

“Peki ya karın, onun yaşamı çok mu heyecan verici?” Sana verdiği yanıtı hatırlıyor musun? “Gel yerlerimizi değiştirelim” demişti bir keresinde.

“Hadi var mısın?”

DENİZE BAKAN PENCERE

Denize bakan pencerenin önünde çaylarını yudumlar-ken çalışıyor telefon. “Sen otur” diyor annesine Göksel, “ben bakarım.”

Telefondaki sesi önce algılayamıyor, sonra şaşırıyor, “Aaa, ne zaman döndün Amerika’dan?” diye sorarken, aslında, çoktandır görmediği Emel’in bu numarayı nasıl bulmuş olabileceğini düşünüyor hızlıca. Zihninde evirip çeviriyor ama yanıtı bulamıyor. Emel, önce biraz ondan bundan konuşuyor, söz dönüp dolaşp İlhan’a gelince, kuruyor bağı, “Demek aratan o.” Hiç yorum yapmadan dinliyor arkadaşını. Sessizliği yoğunlaştıkça, “Alo, orda mısın?” diye soruyor Emel, bir yandan anlatmayı sürdürürken. İlhan üç – dört gün önce, gece eve dönerken, sokakta düşüp bacağını kırmış, bugün çıkmış hastane-den, şimdi raporluymuş, evde yatıyormuş. Arada gali-ba Hâle’nin de sözü geçiyor ama, bu olayla bağlantısını kuramıyor Göksel. Aslında anlatılanları yarım yamalak dinliyor. Çünkü, olayı duyduğu dakikadan beri, “Şimdi ne yapmalıyım?” sorusunun yanıtını arıyor kafasında. Tam bir karar arifesinde, annesinin de onayını alarak bir çözüm üreteceği sırada, yine planlarını, bilmem kaçınıc-ı kez alt üst eden kocasına kızıyor, canı sıkılıyor. Gövde-sini hep aşağı çeken ağır bir taş bağlı sanki ayaklarında.

Yine yanlış bir karar vermekten öylesine korkuyor ki, kulakları uğuldamaya başlıyor. Emel’in çocukları, to-runları hakkında uzun uzun anlattıkları, iç uğultusunun yarattığı çalkantıda boğulup gidiyor. Sonunda, onca söz kalabalığının arasında, “Gelmeyi düşünür müsün?” so-rusunu yakalayabiliyor ancak. Düşünmesi gerek, kesin bir yanıt vermeden kapatıyor telefonu. “Kendisi aramı-

yor, bu iş için Emel'i ayarlamış. Demek acilen bakıcısına gereksinmesi var.”

Emel çok eski arkadaşı. Bir sıkıntısı olduğunda hep yardımına koşan dostu. Kanser ameliyatı geçirdiği hastanede yanından hiç ayrılmayan, elini tutan da oydu. İlhan, karısının ziyaretine bile gitmezken, onca iyiliği dokunmuş Emel'i kırmayacağını bilmez mi? Çıkarı olduğunda kafası iyi çalışır.

Demek Emel, komşu kapısı yaptığı Amerika'dan yeni dönmüş. Döner dönmez aradığında da öğrenmiş durumu.

Öfkeden kızarmış yanaklarıyla, yarım bıraktığı çayına döndüğünde, annesi meraklı bakışlarını yüzüne diyor. “Kimmiş arayan?” diye sorarken, ters giden bir şeyler olduğunu anlamış gibi bir ciddiyet var yüzünde. Yorgun gözleri, pencereden vuran ışıkla aydınlandığında, geride bıraktığı uzun yılların deneyimlerini yansıtıyor sanki. Acı veren ve yıllar geçtikçe dozu hep artarak süren özverinin, kızını da tutsak ettiğini, uzun zamandır biliyor. Onun geri döneceğini anlıyor hemen. Durumu açıkladığında ise, “Sen bilirsin kızım” demekle yetiniyor. İçin için gitmemesini dilerken, yansız olmaya çalışıyor kadıncağz. Aslında, “Bırak ne hali varsa görsün” dememek için annesinin kendisini zor tuttuğunu biliyor Göksel. Annesi yalnızca; “Ayağını kıran sen olsaydın, o hemen koşar gelir miydi?” diye sormakla yetiniyor.

Babasını yitirdiğinde, “Hiçbir ölüm birbirinin aynı değil. Ölenin yaşarken içinde bulunduğu koşullar belirliyor ölümün niteliğini” diye düşünmüştü. Şimdi, annesinin yüzüne bakarken, yeniden aklına geliyor bu eski düşünceler. Babasının olağan bir son gibi gördüğü ve tam bir

kabullenişle gittiği ölümü, annesinin aynı dinginlikle kabullenebileceğini sanmıyor. Annesi, yaşamda henüz bitirmediği işler, hesaplaşmalar varmış gibi tedirgin hâlâ. En küçük sağlık sorununu abartıyor, hemen doktora koşuyor, tahliller, ilaçlar, sıkı perhizler. Onun ölümden korktuğunu seziyor Göksel. Çok geç gelmiş bir özgürlüğü, doyamadan yitirmek korkusu bu. Belki önünde uzun yıllar kalmadığını bilmek telaşlandırıyor, belki bazı şeyleri hiç yaşamamış olmanın verdiği bir eksiklik var içinde ya da ölene duyduğu bir güceniklikle sarılıyor hesaplaşmalara. Ölmek istemiyor kısacası, yaşamdan alacağı var. Son güne kadar özveriyle baktığı adamın ardından, yüreğinde biriken tortuları arıtmaya çalışıyor. Aynı kötü tortunun, kızının içinde de biriktiğini bildiğinden, onu korumak, uyarmak istiyor. İyi niyetinden emin olmakla birlikte Göksel annesiyle göz göze gelmekten, gözlerindeki kınayan ışıltıyı ve yoğun acıyı görmekten korkuyor.

O gece, verilmesi gereken kararın çok önemli olduğunu düşünerek giriyor yatağa. Gitmeli mi, kalmalı mı? Keşke annesi düşüncelerini açık açık söyleyip onun geri dönmesini engellese. Ama bunu yapmıyor. Kararını kendi versin, bundan sonra yaşayacaklarının, bundan önce yaşadıklarından edindiği deneyimlerle şekilleneceğini, yapması gerekenin, yalnızca bu deneyimlerden ders almak olduğunu kavrasın istiyor. “Birini değiştirmeye çalışmak ya da değişmesini beklemek, o kişi bunu istemediği sürece olanaksızdır” demişti bir keresinde, rahmetli kocasından söz ederken. Elli yıllık bir deneyimdi bu yargıya varmasını sağlayan.

“Hani sen, aşırı sorumluluk duygusundan arındıracağtın kendini?”

Tüm bunlar, Emel'in telefonu ile anımsadıkları, evde sözü hiç edilmeyen kanser ameliyatı, kocasının vurduymazlığı, o evde çektiği, kendini sürgünde gibi duyumsatan yoğun yalnızlık, kısaca ayrılma kararını pekiştiren her şey, gözlerinin önünde canlanıyor. Saatler boyu döneniyor yatakta, vicdanıyla verdiği savaşım, gün ağarana dek acımasızca sürüyor.

EVE HOŞ GELDİN

Dönmek acı veriyor Göksel'e. Aslında bu geliş kendi açısından bir zafere dönüştürebilecekken bunu yapmak istemiyor. Bu kararı vermek çok kolay olmadı. Hep yenik düşmesine neden olan o çok gelişmiş duygu, annesinin endişelerini de haklı kılarak yine baskın çıkıyor. Bir ayağı kırık eski bir masa gibi dengesini yitirmiş evliliğini onarmak değil derdi. Bundan umudunu keseli çok oldu. Ama adamı bu durumda bırakmak yapabileceği bir şey değildi. Kıymeti bilinir ya da bilinmez, bunu zaman gösterecek. İlhan'ın biraz yaltaklanma içeren süklüm püklüm bir duruşu var, şimdilik bu yeter. Ayrılmayı ne zaman gündeme getirse, "Nereye gidip ne iş yapacaksın ki, üç gün sonra burnun sürtülüp geri gelirsin" der ya, ilerde bu dönüşün anlamını da saptıracağını ve günü geldiğinde taşı gedğine koyacağını biliyor Göksel. Ama umursamıyor. Onun, kendi çıkarları gerektirdiğinde durumu ustaca saptırması, hiç de yabancısı olduğu bir şey değil. "Her koşulda haklı olmak" yaşam felsefesidir. Döndüğünü görünce şaşırmış ve sevinmiş gibi yapması, hasta ve çaresizi oynayarak, "Ben Emel'e çağır dedim, o durumu öğrenince kendiliğinden aramış" yalanları, olayı iyice komediye çeviriyor. Evet, artık birlikte yaşamları tam bir komedi. İkisi de "mış" gibi yapıyor ve

bu oyunu sürdürüyorlar.

Göksel gelir gelmez, ilk karşılaşmalarında, kocasının kırık bacağına değil, pijamasının kirli yakasına bakmıştı. Gittiği günden beri değişmemiş pijama, yoğun bir sigara kokusu yayıyordu çevresine. Yakası, terden ve kirden kaskatı olmuş. Bir an önce bu pis kokudan kurtulma isteği baskın geldiğinden, geçmiş olsun demesi gerektiğini çok sonra anımsıyor. Bunun için kendisini kınamayı düşünmüyor ama. Adamın sağlığı ilgi alanından çıkalı çok oldu. Kadın, bu dekor içinde, son bir kez görevini yerine getirmeye geldi. Adamsa, bu sefer de dört ayak üzerine düşmenin keyfini çıkaracak. Aralarında gidip gelen buz gibi soğuk akıma gelince, bu hiç de yabancıları oldukları bir şey değil, üstesinden gelirler.

Eve hoş geldin (!) töreninden sonra, kolları sıvıyor. On beş gün içinde bir evin nasıl bunca pis bir duruma getirilebileceğine şaşarak temizliğe girişiyor. Pencerelele açıp evi havalandırıyor, çamaşırları, saçıldıkları yerlerden toplayıp yıkıyor, ütü yapıyor. Üst üste yığılmış bulaşıklardan, donmuş yağlardan, izmarit dolu tablalardan yükselen ve yüzüne ağır bir duvar gibi vuran ortak kokuyu gidermek için mutfakta saatlerce uğraşması gerekiyor. Dolup taşmış çöp kovasının da bu ortak kokuya epeyce katkısı olmuş. “Evi farelerin basmamış olması bir mucize!”

İki gün sonra, kayınvalide çıkıp geliyor. Gelininin döndüğü haberini almış demek. Belki çocuklarla konuşmuştur. Sözüml ona belli etmeden evi şöyle bir kolaçan ediyor. Derli toplu, tertemiz bulacağını ummamıştı herhalde. Büyük olasılıkla, “Evini yüzüstü bırakıp gidersen olacağı budur işte” diye başlayacağı tırat içinde kalıyor.

İlhan Göksel'i, "Annemi sakın mutfığa sokma!" diye uyarıyor bir ara. Bir zamanlar "Annemin yemekleriyle aşık atamazsın sen" aşağılamalarını unutmuş olmasını yüzüne vurmuyor Göksel.

Yalnız kaldıkça ana oğul fısır fısır konuşuyorlar. Çözme-ye çalıştıkları bir sorun var ama kadın anlayamıyor. Yalnız sezdiği başka bir şey daha var, kendisiyle konuşmak için fırsat arıyor kayınvalide. Mutlaka söylemek istediklerini hazırlamıştır önceden. Huyudur, birini iğnelemek isterse, önceden hazırlık yapar. Sonunda, mutfakta yanına gelip baklayı ağzından çıkarıyor.

"Ne diye kocanı yalnız bırakıp gittin? Derdin ne senin? Annen sana dön evine kızım demiyor mu? Ne olursa olsun, bir kadının yeri kocasının yanıdır. Gittin bak neler oldu."

Bu okuma yazması bile kıt kadının, kendisini durmadan horlayan kocasına bağlılığının kaynağı bu öğreti işte. Kendisinin bunca yıldır yaşadıklarının da.

Biraz sessiz kaldıktan sonra yanıtlıyor Göksel.

"Annemi lütfen bu işe karıştırmayın. Ben oğlunuzdan ayrılmak istiyorum. Bu benim kendi kararım."

"Neden? İki tane boyunuzca çocuğunuz var. Bunca yıl sonra ayıp değil mi bu yaptığın?"

"Ayıp mı, değil mi bilmiyorum. Ama artık kararım kesin. Çocuklar da kendi ayakları üzerinde durabilecekleri yaşa geldiler. Oğlunuz çok içiyor, ne kendini düşündüğü var, ne de bizleri."

"Yardım et, tedavi olsun."

Acı acı gülüyor Göksel, “Bunu bana değil ona söyleyin. Çünkü o istemezse, ben ne yaparsam yapayım, tedavi olanaksız. Ayrıca şunu da bilmenizi istiyorum; dokundurmaya çalıştığınız buysa eğer, ben onun çobanı değilim. Her gece onunla meyhanede olamam. Koskocaman adam, onun yaptıklarından ben mi sorumluyum? Bacağını ben gittim diye kırmadı. Ben evde olsam da bir şey değişmezdi.”

Kayınvalidenin yargıları hep iki ölçütlüdür. Kızı ve kendisi söz konusuysa, ayrı ölçüt kullanır, söz konusu geliniyse apayrı. Damadını övmek için anlattıklarının, oğlunda hiç olmayan özellikler olduğunu ayırsamaz bile. Ama gelini katlansın ister. “Bu yaptığın ayıp değil mi?” diye soruyor. Aynı oğlu gibi, niçin gittiğini ise merak bile etmiyor.

Gelininin bu - ilk kez tanık olduğu - kararlı tavrı, geriletıyor kayınvalideyi. Kısacık kestirip kırmızıya boyattığı saçlarını çok yadırgasa da, eleştirmeye cesaret edemiyor. Oğlunu savunacak sözcükleri bulamıyor. Oğluyla bu konuyu konuşmak istediğinde, “Sen bizim iç işlerimize karışma anne” demiş, telaşla konuyu kapamaya çalışmıştı. Demek gelinin kararlılığı onu da korkutmuş.

Daha fazla üstüne gitmiyor. “Şimdilik burada ve oğluma bakıyor ya, bu da yeter” diye düşünüyor olmalı.

Üç gün kalıp dönüyor. Evde yaşlı ve hasta kocası var. Onun huysuzluklarıyla haşır neşir olması gerek.

ALÇI

Bacağındaki alçıyla rahat hareket edemeyen adamı tuvalete götürmek başlı başına bir sorun oluyor. Yemeğini hazırlayıp önüne koymak, yemesine yardım etmek gerekiyor. Bunlara kısa sürede alışıyor Göksel. Hastanın ilaçlarını zamanında veren, çorbasını tam kıvamında sunan bir hastabakıcıya evriliyor hemen. Oğlu İstanbul'dan iki günlüğüne gelip yokluyor babasını. Annesinin dönmüş olmasından memnun - çünkü hiç onaylamamıştı gidişini - “Babasının bir kopyası olacak” diye endişeleniyor Göksel. Ailesine ilgisi geçici, yüzeysel. Annesi gitmeden önceki gece, konuştukları konuyu, nişanlanma kararını şimdilik açmıyor. İlk fırsatta, hep yoğun dediği işine koşuyor. Kızları yalnızca telefonla arayıp sınavları olduğunu, gelemeyeceğini söylemekle yetiniyor, geçmiş olsun diyor.

“Para isteyecek diye ödüm koptu.”

Kızı telefonu kapattığında yorumu bu oluyor İlhan'ın. Ona göre, kendisi dışındaki herkes müsrif, nasıl para kazanıldığından habersiz ve nankördür. Henüz nişanlıyken, okulu bıraktırmak için döktüğü dilleri, karısını - evlenmeden kısa bir süre önce girdiği işten - ayırmak ve çalışmasını engellemek için çevirdiği dümenleri, “Çalışmana gerek yok, ben seni kraliçeler gibi yaşatacağım” sözlerini, oğulları biraz büyüdüğünde, bir de kızımız olsun directmelerini, karısını eve sımsıkı bağlamak için daha çok çocuk istediği günleri çoktan unutmuş, ev halkına para yetiştiremeyen, sömürülen, mağdur bir babaya dönüşüvermiştir.

Alçılı bacağını kanepeye yerleştirip, arkası yastıklarla

destekli, uzun oturuyor. Karısı temizliğini yapıp ilaçlarını içirdiği için dingin ve mutlu bir tembellik içinde kitabını okuyor. Bir plastik cetveli alçının içine sokup bacağının kaşınan yerlerinde dolaştırıyor ara sıra. Okuyor görünse de, zihni başka yerlerde. Dün akşamüzeri yoklamaya gelen arkadaşları ile fısır fısır konuştuklarını karısının duyup duymadığını merak ediyor. O kahve yapmaya gittiğinde, alçak sesle ve kaş göz işaretleri eşliğinde, arkadaşlarının Hâle'den getirdikleri selamla ilgili bu kuşkular. Mutfakta sessizce işini yapan kadının yaydığı, elle tutulur bir huzur var evde. Bir şeyler duyup duymadığı ile ilgili bir tepki ve ipucu yok. “Duysa belli eder miydi, eski beklentilerin tükendiği şu ortamda, bir robot duyarsızlığı ile işini yapıp artık hiçbir şeyi önemsemezken?”

Hemen sıyrılıyor bu düşüncelerden. Kendini sorgulamaya ve hiç hoşlanmayacağı yanıtları duymaya niyeti yok.

“Çekip gitmeseydi tüm bunlar yaşanmazdı” diye geçiriyor içinden. Bunlar annesinin yargıları aynı zamanda. Olanların sorumlusu o. “Kocasının saygınlığını korumak bir kadının görevidir.”

“Ya kocanın görevleri?”

Kıs kıs gülüyor. Göbeğinin üzerinde açık duran kitaba dönüyor yeniden.

Göksel, ev işleriyle uğraşırken, “Dönmeseydi ne olurdu?” diye düşünüyor. Kocasını kırık bacakla yalnız bırakan, sorumsuz, merhametsiz bir kadın olduğu dedikoduları yapılacaktı çevrede, hem de acımasızca ve hızla. Ama geri gelmenin kendisine nelere mal olduğundan kimsenin haberi bile olmayacak. Olayın bu yönüne hiç

kimse kafa yormaz. Çünkü kadınların yazgısının, özveri ve kendini hiçe saymak olduğuna inanılır bu toplumda. Oldukça yaygın bu kanı, ne acıdır ki, genellikle kadınlar arasında çok yandaş bulur. Bunun için boşanmaya yüreklenebilen hemcinslerini zalimce eleştirir, dışlarlar. “Dul kadın” damgasıyla - ne demekse - damgalayıp, kendileri için potansiyel tehlike olarak görürler. “Kan kus kızılılık şerbeti içtim de” öğretisinden geldiklerinden mi, yoksa alıştıkları düzeni bozmaya korktuklarından mı bilinmez, kimse silkinmeye yüreklenebilir, uygun görülen rolü bir tamam benimsemiş, özümsemiş ve içselleştirmişlerdir. Buna karşın, bir araya geldiklerinde, önlenemez bir iştahla, birbirlerine kocalarını çekiştirirler. Kadınların bu tutumu yüzünden, komşuların yoğun ısrarı ile, zaten çok seyrek katıldığı kabul günlerinden oldum olası tat almaz kadın. Oturup bütün gün ev sırlarını paylaşıp sonra da hiçbir sorun yokmuş gibi akşam evde rol yapmak, bu denli yakınılan biriyle yaşamayı sürdürüyor olmak ikiyüzlülük değil mi?

Oysa biliyor, kendi tutumu da en az onlarınki kadar ikiyüzlü. Mutsuz ve bunalmış olduğunu saklıyor. Onlar en azından birbirlerine içlerini döküp rahatlıyorlar. Bir çeşit sağaltım bu. “Oysa sen herkes ne derlerden yakını kurtarıp bir türlü itiraf edemiyorsun açmazını.” En çok kızdığı nokta bu, “Herkes ne der? Herkesin fikrini bu denli önemli kılan ne? Bu korku, içine nasıl bu denli kök salmış? İşte yine eski hamam eski tas, adam buyruklar yağıdırıyor ve sen tek kelime seslendirmeden yerine getiriyorsun.”

Bu dönüşün geçiciliği tek avuntusu. Adam iyileşir iyileşmez çekip gidecek. Evet, kesinlikle gidecek. Valizlerini

alıp son kez çıkacak bu evden. Hem de bu sefer şiir miir yazmayacak. Kapıyı vurup çıkacak. İncelikten anlayana ince davranılır.

BİR KORKUDAN ÖBÜRÜNE

Emel geliyor geçmiş olsun. “Aaaa saçların ne güzel olmuş, çok yakışmış” diyor arkadaşına sarılırken. “Artık uğraşamıyorum uzun saçla, yorulдум” diye yanıtlıyor Göksel.

“Rengini nasıl buldun?”

İlhan, “ınadıma yapıyor” diye düşünse de sesini çıkaramıyor. Emel’i görür görmez ikirciklendiği için, saçı düşünenecek hâli yok. “Ya Hâle’den söz ederse? Şimdi durup dururken tatsızlık çıkacak.” Bunu, Emel’i aradığı gün ağzından kaçırmış olmaktan rahatsızlık duyuyor. Oysa Emel o konuya hiç değinmiyor. Onun merak ettiği yalnızca arkadaş. Gelmiş olması, kalacak anlamına mı geliyor, yoksa geri gidecek mi, onu merak ediyor.

Çok uzun zamandır İlhan’ın durumu ve tutumu tüm arkadaş çevrelerince biliniyor ve açıkça olmasa da kınanıyor. Göksel için üzülmüyorlar, dahası acıyorlar. Ama o, sorunlarını hiç paylaşmadığı için, bunu söylemeye kimse yüreklenemedi bugüne değin. Emel uzun zaman önce, bir şeyler çıtlatmaya çalıştıysa da, pek işe yaramış görünmüyor. “Yazık” diyor içinden. “Çok güzel görünüyor, kızıl saç da ne kadar yakışmış.”

Epeyce oturuyor, havadan sudan konuşuyorlar. Çantasından çıkarıp torunlarının yeni resimlerini gösteriyor. Böbrek hastası bir ortak arkadaşlarının ölüm haberini veriyor. Çaylarını içerlerken Göksel, Emel’e arkadan

vuran ışığın çağrıştırdığı o uzak güne gidiyor yeniden, Emel'in kendisine sırrını açtığı güne. O gün de tıpkı şimdi olduğu gibi, akşam güneşi aynı eğimle giriyordu odaya. Emel, yüzüne yakıştıramadığı biraz yırtıkça bir anlatımla, gövdesinin gereksinmelerinden söz ederken ona ne denli kızmıştı. Kendisi yalnız yatağında, kitaplara, şiirlere sığınıp, düşsel sevişmeler kurarken, onun yaşadıklarının ayağı yere basan gerçekler olmasıydı bu kızgınlığın nedeni. Kocasını öldükten kısa bir süre sonra, bir sevgili bulmuştu ve çok mutluydu. Kendisi, aklına koyduğu ayrılma fikrini bir türlü gerçekleştiremediği için, onun kadar yürekli olamadığı için kıskanıyordu Emel'i. Bunları anımsıyor.

Ama, artık kendisiyle barışık ve kararlı.

Gerçekten öyle mi bakalım, bunu zaman gösterecek.

İlaçlarını ve yemeğini bir tepsiyle getirdiğinde İlhan'ı, kitap göğsünde uyuya kalmış buluyor. Okuma gözlükleri gözünde. Uzamış bıyıklarını uçuşturan, derin soluklar alarak, anlaşılmaz bir şeyler mırıldanıyor. Belli ki çıkamıyor düşünün etkisinden. Tepsiyi usulca sehpanın üzerine bırakıyor. Kitabı, açık sayfanın arasına ayracını koyup kapatıyor. Biraz daha uyusun diye rahat bırakıyor.

"Dedesini, portakal bahçesi içindeki evde, yatağında oturmuş anlatıyor. Başının, körlükten kaynaklanan ve doğal olmayan bir duruşu var. Nereye baktığını bilmeyen birinin duruşu bu. Çökmüş çene kemiği yüzünden ağzına büyük gelen takma dişleri, konuşurken ara sıra takırıyor. Hiçbir yaşam belirtisi göstermeyen, zayıf, damarlı ellerini yorganın üzerine bırakmış. Bir zamanlar çakı gibi bir genç zabıt olduğuna inanmak çok zor.

Osmanlı'nın çöküş döneminde, pek çok cephele savaşmış bir savaş yorgunu o. Savaş onu bir iklimden öbürüne atarken, kişiliğini de çok değiştirmiş. Önceleri neşeli ve canlı bir adammış, sonunda suskun ve karamsar biri olup çıkmış. İçkiye sığınmış çoğunlukla. Karısı ve annesi, geceleri birlikte yolunu beklerlermiş. Annesi öldükten sonra daha da içine kapanmış. Bu yüzden karısıyla sık sık tartışır olmuşlar. Karısı derdini anlatsın diye üstelidikçe, dedesi daha çok kapanırmış içine. 'Savaş insanları çok değiştirir, sen kadın aklınla bunu anlayamazsın' dermiş. 'Dağlarda, kör karanlıkta düşmanın pususuna düşmek, yaralanıp, geride ölüme terk edilmek, gözünün içine baka baka birini öldürmek, kendi köyüne çok benzer bir köyün yarıp kül olduğunu görmek nasıl bir yıkımdır bilir misin? İnsan, insanlığından utanır. Korku, koca bir yılan olup yüreğine çöreklenir de kimseye bir şey söyleyemezsin.'"

Kör olması çok sonranın hikâyesi ama doktorlar yine de savaşta aldığı ağır bir darbeye bağlantılı olduğunu söylemiş. Gıcırtilı merdivenlerin ev halkını uykusundan edişinden çok daha sonra.

İlhan gözlerini açtığında, uyudu da düş mü gördü, yoksa gece gündüz – ayık olduğu zamanlar elbet – düşündüğü “yazılması gerekenler listesi”nin etkisiyle bilinçaltına mı daldı bilemiyor. Okumakta olduğu kitabın konusuyla örtüşen bir zaman dilimine yolculuk yaptı belki. Tam uyanamadan, yemek tepsisini kucağına yerleştiriyor Göksel. En sevdiği çorbayı, kokusundan tanıyor İlhan. Üzeri bol naneli. Ekmekleri de kızartmış. Başka bir tabakta etle pilav var. Pilav tane tane görünüyor, tam istediği gibi, tereyağlı. “Kimse onun gibi pilav yapamaz, her pişirdiği

yenir haspanın. Acımasızca eleştire eleştire, onu iyi bir aşçı yaptım sonunda” diye kendine paye çıkarıyor.

Yemeğe başlarken aklına, “İspanaklı Sufle Tarifi” geliyor. Hem gerçek bir yemek tarifi sanıp okuduğu için kendi sazanlığına, hem de karısının o tiyatral terk etme gösterisinden sonraki bu kös kös dönüşüne için için gülüyor.

“Ne salak kadın tanrım, illaki her şeyi romantikleştirecek!”

Aldığı ilaçların etkisiyle mi nedendir ağzı hep kupkuru. Uykudan uyandıracak denli rahatsızlık veriyor bazen. Yanında bir sürahi su ve bir bardak oluyor hep. Birden kendini, çöllerde, kızgın güneşin altında gibi hissettiğinde uyanıp kana kana su içiyor.

Yemekten sonra, içi geçip daldığında, bir savaş alanında, kendini yine böyle dili damağına yapışmış, her an düşmana yakalanabilir aç susuz, yaralı, bir kaya kovuğunda görüp ürperiyor. Hemen açıyor gözlerini. Önce bir bardak su içip bu saçma düşü kovuyor kafasından. Savaştan ne denli korktuğunu kendine daha çocuk yaşlarda itiraf etmişti. Ama öteki korkuları gibi, bunu da hiç kimseyle paylaşamadı. Barış zamanı, sorunsuz ve yedek subay olarak yaptığı askerlikten bile hiç kurtulamayacağını sanmış, bunalımlara girmişti. Askerden döner dönmez, hemen evlenmek istemesi de, yalnız kalma korkusundandı. Ama Göksel’i bir yıl beklemek zorunda kalmıştı. “Okulu bitirmek için onca ısrar neye yaradı sanki? Çalıştırmayacağımı ona peşin peşin söylemiştim.”

Yemeğini yerken, az önce düşüne giren ve birçok kez desinden dinlediği, Osmanlı’nın Rumeli’den çekilişinin

hazin öyküsünü düşünüyordu. Bu ülkenin insanlarının, o cepheden bu cepheye sürüklenerek, nice savaşlarla telef edildiğini, binlerce ailenin savrulup yok olduğunu biliyor. İşte, ruh sağlığını ve gözlerini yitiren dedesi, işte büyük halasının kocası Hadi enişte; Milli Mücadele’de gazi olmuş, iki bacağını diz kapakları hizasından kaybetmiş bir yedek subay. Yalnızca bir ailenin dramı bu. Daha binlercesi var. Ama savaş görmemiş mutlu bir kuşaktan olan kendisi, onlardan dinlediği anıları bile yazmıyor. Hiç olmazsa bu kadarını yapması gerekirken yapamıyor.

Bir de kendi bacağını kırma serüvenine bak. “Serüven serüven diye tutturuyordun, al sana serüven işte. Ne yaşadığını bile anımsamıyorsun!”

Kıs kıs gülüyor yine.

ZOR GECELER

Gece, herkes kendi odasına, kendi yatağına çekilip kendi karanlığı ile baş başa kalıyor. Kocasının bazı dokundurmalarına karşın Göksel, yatak odasına dönmeye kesinlikle niyetli değil. Onun son ilaçlarını verip son buyruklarını da yerine getirdikten sonra, kitabını alıp kapısını kapatıyor. Geceleri ne yaptığı ile ilgilenmek istemiyor. Çok yorgun. Kendisi yokken evi çöplüğe çeviren ve buna hiç aldırmayan adamın, o gelince her şeyi mükemmel istemesindeki nedenlere ve mantığa da kafa yormuyor artık. Çamaşır suyu, deterjan kokuları içindeki bezgin gövdesiyle baş başa kalmak istiyor. Evet, gövdesi yorgun ama uykuyu yakalamak yine de çok kolay değil. Yaşadıklarıyla çelişen düşüncelerinin rahatsız edici baskısı altında sabahlıyor çoğu kez. Bu uykusuz gece-

ler, bitkin sabahlamalar, çocuklar küçükken yaşananlara pek benzemiyor. O zamanlar gözlerinden uyku akarken, ağlayan bebeği gazını çıkarmak için pıspışlamak ya da emzirmek için uyanık kalmak, gözlerini zorla açarak sorumluluklarını yerine getirmek zorundaydı. Gündüzden yorgun düşmüş gövdesi, zonklayan ayakları, sudan şişmiş ellerinin yangısı, onu deliksiz uykulara çekerken, bebeğin en küçük bir devinimi ya da ağlamasıyla fırlardı yataktan. İlhan çocuk ağlaması duymak istemezdi. Bunu hiç sorgulamadığını düşünüyor şimdi. Oysa çocuk için ısrar eden hep oydu. “Ben yarın işe gideceğim, uykumu almam gerek” derdi. “Bütün gün evde ne işin var?” diye aşağıladığı kadının, uykusuz gecelerden sonra, gün boyu ne yaptığı derdi değildi elbette. Bu uzun gecelerde, bebekler hiç büyümeyecek sanır, uykularını kesintisiz kılacak bir mucize umar, beklerdi.

Şimdi ise tüm yorgunluğuna karşın uyuyamıyor. Kendini hiç unutturmayan, bulmadan yitirdiği “mutluluk” denen ilgimin ardından koşmayı sürdürürken, yan odadan yükselen ve sağlıksız bir uykunun göstergesi, gürültülü horlamaları, ciğerleri deşen öksürükleri, sağa sola çarpa çarpa helaya gidişleri duymayacağı derin uykular özlüyor. Yalnızlığını çoğaltan ve yoğunlaştıranın bu oda, bu ev olduğunu biliyor. Artık, herkes ne derlere sığınmayı, alışkanlıkların tuzağını, çocuklar özrünü, sorumluluk bağımlılığını unutacağı günler gelsin istiyor.

Bazen, gizli gizli tuttuğu günlüğüne bir şeyler karalıyor, ara sıra bir şiir yazıyor. Geçmişe ilişkin, unutmaya çabaladığı ama unutamadığı, mutsuzluğunu pekiştiren anıların ağında çırpınıyor. Bunlar, gün içinde ya adamın bir sözüyle ya da tanıdık bir devinimle - bir dudak bükme,

bir küçümseyici gülüş - saklandıkları yerden çıkıp geliyorlar. İpekböceği larvalarının, dut yapraklarını sessizce ama biteviye kemirmeleri gibi, tüm gecesini kemiriyorlar.

Hiçbir şeyle mutlu olmayı başaramayan birinin, karamsarlığını çevresine nasıl bir beceri ile yaydığına şaşıp kaldığı anılar bunlar. Eskiden ne çok gözyaşı dökmesine neden olurdu bu saçmalıklar. “Her şeye ağlarsın, sulu gözün tekisin” derdi kocası, neden üzüldüğüne ve niçin bunca gözyaşı döktüğüne hiç kafa yormadan. “Beni robot sanıyor” kanısı, bu yüzden pekişti işte kadında.

Nişanlıyken ve evliliklerinin ilk aylarında, pek sık olmasa da birlikte sinemaya giderlerdi. Bir cumartesi günü La Notte’yi izlemişlerdi. Antonioni’nin bu filmini Göksele bir daha hiç unutamadı. Yalnızlık, ölüm, gerçeklerin gizli yüzü, iletişimsizlik, düş kırıklığı, kadın - erkek çatışması, kısaca yaşam hakkındaki her şey sarsıcı bir biçimde yansıyordu perdeden, Jeanne Moreau, Marcello Mastroianni ve Monica Vitti’nin muhteşem oyunlarıyla.

Sinemadan ağlayarak çıkmıştı. Kendi düş kırıklığına bir göndermeydi izledikleri. Hıçkırıklarına engel olamadan yol boyunca, sonra günlerce, haftalarca ağlamıştı. “Bu filmde ağlanacak ne var?” demişti kocası. “Sen ağlamak için bahane arıyorsun.” Aslında kendine ağlıyordu kadın. Yaşamındaki düş kırıklıklarının, bunca erken bastırmasıydı hıçkırıklarının nedeni. Verilen sözler, nişanlıyken dökülen diller birden kesilivermişti. Alkol baş köşeye kurulmuştu hemen.

Parkta gördüğü, çocuğunu omzuna almış mutlu bir baba ya da el ele gezen neşeli bir çift, birlikte yaşlandıkları her

hallerinden belli olan, kol kola iki ihtiyar, günlerce ağlmasına neden olurdu. Karısını ve çocuklarını görünmez olmaya mahkûm eden kocasının ruhu bile duymadan.

Evi terk ettiği gün, otobüs yolculuğu sırasında, günlüğünün anımsadığı bazı sayfaları, bu filmin etkisiyle yazılmıştı işte.

Bavulunu boşaltmaya eli varmadığından, gereksindiği şeyleri birer ikişer çıkararak geçiriyor günleri. Yerleşik düzeni reddediyor ruhu. Hep bavulunu alıp gideceği günü bekliyor. Son kez bu evden çıkıp gideceği günü.

Bu son gün, herhangi bir mevsime denk gelebilir. Fark etmez. Yeter ki gelsin o gün. Bu, İlhan'ın bir an önce iyileşmesine bağlı.

YARIN YAZMAYA BAŞLAYACAĞIM

İlhan da, uyuyamıyor geceleri. Alkolle sızmaya alışmış bünyesi direnmiyor. Akli yan odadaki kadında, ayağındaki alçı yüzünden hareketleri kısıtlanmış ağır gövdesini zorla çevirerek dönüp duruyor yatakta. Doktorun antibiyotiği keseceği günü iple çekiyor. İçkiyi özlüyor çünkü. Kendini sık sık, içkiyi değil masadaki sohbeti (!) özlediğine inandırmaya çalışsa da, titreyen elleri bunun tersini söylüyor. İlacı bıraktığında her şey normale dönecek. Göksel de geri geldi. Onun yeniden gitmek isteyebileceği olasılığını aklına getirmiyor bile.

Her gece, “yarın yazmaya başlayacağım” kararını veriyor. Bu kesin kararla içini rahatlatıp uykunun gelmesini bekliyor. Ara sıra ayağını kırdığı geceye dönüyor belleği. Net olarak hatırladığı Hâle'nin gözlerini dikip bütün gece kendisine bakmasıydı. Sonra yanına geldi galiba,

sokulup koca memeleriyle srtnd, kokusunu soktu burnuna. “Neler konutular, nas anlatlar?” Sonra, kol kola, birbirlerine yaslanarak ktklarn anmsyor yarım yamalak. Bir de darda yzne vuran yağmurun verdiği serinlikten mutlu olduğunu. Gerisi kopuk. yle-sine ok imi ki, dtğ an, sonra ne yaptklarn, Hle’nin kendisiyle gelip gelmediğini bile anmsamyor. İki zil zurna sarhoun, dme anndaki ve sonraki toparlanma devinimlerini, yerde debelenmelerini yavalatlm film gibi dnyor imdi. Dardan bakanlara kim bilir ne komik grnmt. Ama buna pek glemiyor. Tek hatırladığı sabah, yalnız yatağında dayanılmaz bir ac ile uyandığı ve yerinden oynamayan, ktk gibi mi bacağına aknlıkla bakakaldığı. Bir de, o geceye ilikin, herkesten sakladığı czdan konusu var. İinde ykl bir miktar parayla yok olan czdan. Tpk bacağının kırığı gibi, onun yokluğunu da ancak sabah kavrayabildi. Ya meyhanede dt ya da sokakta. Belki de takside para ıkarrken drd bilmiyor. Taksye binip binmediğini bile anmsamyor. Ertesi gn, be parasz, hastanede ektiği rezillikten kimseye sz etmedi. Allahtan, ayn hastanede alıan bir doktor arkadaı yetiti imdadına.

İkiyi ve sigarayı bırakması, hi değilse azaltması gerektiğini biliyor. Ama imeden geen u son gnlerde, bir iki sofrasn ne denli zlediğini fark ettike, bırakma isteği uzaklaıyor. Bir yandan da cann skan u ellerindeki titreme var. Byle elikiler iinde bocalayıp duruyor. Karsnn yıllardır sylediği ama kendisinin kulak asmadığı gerekler bunlar. Ne zaman tedaviden sz etse, tersledi kadn. “Alkolik” olduğunu iddetle reddetti. Bu konuda konuulmasını da yasakladı.

Meyhanenin sigara dumanı ile sislenmiş ağır havasına saklandı hep. Orada, kendisi gibi pek çok alkoliğin arasında, gözden uzak hissetti kendini. Evde, karısının denetleyen bakışları altında kısıtlanmış olmaktansa, meyhanenin özgür ortamına koşmak için bahaneler uydurdu.

DÜŞMAN HALI

Ara sıra, iş yerinden ya da içki arkadaşlarından biri ziyaretine geliyor. Adam her gelene, sanki her şeyi çok net hatırlıyormuş gibi anlatıyor. Bir senaryo bu, durumu özetleyen ve olağan gösteren bir senaryo. Kadın, bu anlatılanların gerçeği tam yansıtmadığını sezse de, hiç söze karışmadan dinliyor. Olayın ayrıntıları ilgisini çekmediğinden değil, adamın nasıl olsa doğruları söylemeyeceğini bildiğinden. “Demek artık bu olay tarihe böyle geçecek. Hâle konusundan hiç söz edilmiyor bu senaryoda.”

Koltuk değneklerine abanarak evin içinde dolaşmaya başladığında, çalışma odasını özlediğini ayırmsıyor. Odaya günler sonra giriyor, perdelerini açıyor. “İspanaklı Sufle Tarifi”ni buruşturup attığı çöp sepeti boş. Çöp sepetinde zaten aylardır buruşturulup atılmış yalnızca iki sayfa olduğuna göre, karısı onu kesinlikle görmüştür. “Belki de sepetten alıp saklamıştır, iyi turşusunu kursorun. O ne saçmalıktı öyle Tanrım!”

Daktilo da boş elbette. Koltuk değneklerini masaya dayayıp oturuyor. Geniş koltuk çok rahat. Yıllardır oturma orta yerinde, tam poposuna göre bir çukurluk oluşmuş. Mutluluk duyarak makineye yeni bir kâğıt takıyor, nereden başlayacağını düşünmeye koyuluyor. Gece gündüz aklından hiç çıkmayan, düşlerinde gördüğü ve

yazmayı içtenlikle istediği olayları, söze dökmekte neden bu denli zorlandığını anlayamıyor bir türlü. Son zamanlarda, aradığı sözcüğü bulamamak gibi bir tutukluk yaşadığının farkında. Kuşku verici bir unutkanlığın uç verdiğinin de.

Nice sonra: CİCOZ AĞACI diye yazıyor kâğıdın ortasına. Babasının, evlerinin bahçesindeki tatlı limonun dibine, çocukluğu ile birlikte gömdüğü cicozlarla başlamaya karar veriyor. Çok beğeniyor bu başlığı. Böylece yazının başlığı ve konu belirleniyor. En önemli adım olan ilk tümceyi düşünmeye başlıyor sonra. İlk tümcenin ardından, gürül gürül gelecek yazının devamı bunu hissediyor.

Odada gözlerini gezdirerek esin beklerken, yerdeki halının, görüş alanına girmesiyle yoğun bir ürperti geçiyor içinden, telaşlanıyor. Halıyı nasıl da unutmuş. Karmaşık desenin içindeki eli böğründeler canlanıp harekete geçecek korkusu, her şeyin üstüne çıkıyor birden. Yazma isteğini yerle bir ediyor. Halının kırmızı zemini savaş alanına dönmeden odadan çıkmak için ayağa kalkmaya çabalıyor. Uzanmayı başaramadığı koltuk değnekleri gürültüyle sağa sola savrulunca Göksel beliriyor kapıda. Sessizce bakıyor, sonra adamın koluna girip koltuktan kalkmasına yardım ediyor. Koltuk değneklerini yerden alırken daktiloda takılı kâğıda kayıyor gözü. Yalnızca bir başlık var; “CİCOZ AĞACI.”

Koltuk değneklerini adamın kol altlarına yerleştiriyor, odadan birlikte çıkıyorlar.

İlhan kanepedeki yerine yerleşip usul usul nefesini toparladığında, bu uğursuz halıyı unutmuş olmasına şaşı-

yor. Az daha saldırıya uğrayacaktı, ucuz atlattı. O savaşçı eli böğründeleri dokuyan kadınların, büyücü ve erkek düşmanı oldukları kanısına varıyor sonunda. “Neden halıları hep kadınlar dokur? Onca sabrı niye gösterirler? Bunlar önemli sorular. Tek tek düğümlenen milyonlarca ilmeğin oluşturduğu desenleri neden hep insana benzetirler? Duygularını desenlere döküyorlarmış, palavra. Büyücü onlar, erkeklerin el atmadığı bu alanda, istedikleri gibi at koşturuyorlar. Üstelik halıları neden en çok kadınlar seviyor? Bu halıyı almak için az mı dil döktü Göksel? Biri dokur, öbürü satın alır, işaretler, şifreler böylece elden ele dolaşır, yayılır. Büyücüler arası iş birliği işte.”

Eliböğründeler, en çok onlardan korkuyor. Savaşçı kadınlar, Amazonlar.

Odaya girmeyi karabasana çeviren bu halıdan hemen kurtulması gerek.

Sonra karısının, bu çok sevdiği halıyı çalışma odasına yaymasının kendisine sunulmuş bir ayrıcalık olduğunu anımsıyor. “Şu aşamada halıyı oradan çıkarmak doğru olmaz, ya alınıp yeniden çekip giderse?” Öte yandan, “Ya halıyı bu odaya belli bir amaç için serdiyse?” kuşkusu ve sorusu da var elbette. Bu kuşku içine, tüm öbürlerinden daha güçlü bir biçimde yerleşiyor, “Halının görevi ne? Yoksa adamı çıldırtmak mı? Dahası, bir uçan halı bile olabilir. Uğursuzlukları oradan oraya taşıyan.

“Daha beter, daha beter. Kara büyü bu!”

Karısının evi terk etmeden önce, iş yerindeki sekreter kızını casuslukla görevlendirmesi ile bağlantısı da olabilir halının. Kavanozdaki cicozlar da, yazamadığını anım-

satarak destekliyor halının görevini. “Elbirliğı ile beni çıldırtmaya çalışıyorlar.”

Çalışma odasına giremeyecekse nasıl yazacak? Tam da kafasında yaptığı planları hayata geçirmeye başladığı sırada. Üstelik raporlu. Oturup bol bol yazacak zamanı varken. Daktiloyu salona taşısam diyor, ama bu fikirden hemen vazgeçiyor. Oturup tek kelime yazmadan, bakışlarını yere dikmiş esin beklerken, karısının kendisini gözlemesine dayanamaz. Onun, sinsi, iğneleyici bakışlarını üzerinde hissederse büsbütün aklı tutulur.

Şimdi yazmak, halı tarafından engellendiğinden mi nedir, iyice tutkuya dönüşüyor. Bunca yıldır yazamadıkları bir bir, sinema şeridi gibi (!) geçmeye başlıyor zihninden. Sonra, parlak bir fikir geliyor aklına. Karısına seslenip, masanın üzerindeki karalama kağıtlarını ve bir kalem getirmesini buyuruyor.

Kucağına bir yastık alıp, kağıtları onun üzerine koyuyor. İlk sayfanın sağ üst köşesine “1” yazıyor. Biraz altına büyük harflerle “CİCOZ AĞACI” başlığını koyuyor yenden.

“11 -12 yaşlarında bir çocuk, küçük bir bahçe çapası ile bir ağacın altını kazıyor. Sonra kısa pantolonunun ceplerinden çıkardığı birbirlerine vurmaktan bazı yerleri kırılmış, parlaklığını yitirmiş iki avuç cicozu çukura dolduruyor. Üstünü örtüyor. Ağlıyor çocuk.

Bu onun, evine veda töreni. Leyli meccani olarak çok uzaklara gidecek ve gelecekte kendisini bekleyen serüvenden hiç mi hiç haberi yok. Sezgileri ona, artık uzun pantolon giyme zamanının geldiğini söylüyor. Diz kapaklarındaki yaralar iyileşecek. Yenilerinin açılmayaca-

ğını, çünkü artık, boş arsalarda, toprak üzerinde, akran-larıyla güreş tutamayacağını da biliyor. Ağaca çıkama-yacağını, derede yüzemeyeceğini de. Babası kendini iyi-ce içkiye verdiğinden, yoksullukla haşır neşir annesinin, kurutulmuş ekmekten yaptığı peksimet torbasını sırtına vurup gidecek buradan. Ablaları, iki eniştesi, cebine üç beş kuruş harçlık koyacaklar. Küçük kardeşine sarılıp öpecek. Hep peşinde dolaşüyor, ayak bağı oluyor, rahat vermiyor diye kızdığı kardeşine. Ellerini ceplerine sokup göbeğini ite ite annesinin önünden yürürken, arkasından 'Erzin Paşası' diye gülüştükleri kardeşine. Evlerinin üst katındaki hayatta, babaları içkiyi bıraksın diye, anne-lerinden öğrendikleri duaları mırıldanırlarken, 'Buranın üstü örtük, Allah bizi görmez, hadi bahçeye çıkalım abi' diyen kardeşine.

Çok değil üç yıl sonra, o da gelecek kendisiyle aynı mektebe. Sonra, 1919'un Kasım ayında, Fransızlar Çu-kurova'yı işgal ettiğinde, kaç kaçta birbirlerini kaybede-cekler. Dünyası başına yıkılacak. Annesinin deyimi ile, boynu kiraz çöpü gibi kalmış, soğuktan kavrulmuş derisi meşin sertliğinde, aylar sonra eve varacak. Dağlarda, Fransız işgalcilerle ve onların silahlandırıp kışkırtma-ları ile ayaklanan Ermenilerle savaşılan milisler olmasa çoktan açlıktan ölmüş olacağının bilincinde. Herkesin can derdine düştüğü o mahşer günlerinde milisler sa-vunmasız çocukları kollamışlar, dağdan dağa aşırıp ev-lerine ulaştırmışlar. Ama şimdi daha onlara çok var."

Telefon çalıyor. Yazmaya ara verip kulak kabartıyor adam. Göksel'in kızıyla konuştuğunu anlayınca iyice dikkat kesiliyor. Epey sonra, "Tamam söylerim babana, hadi öpüyorum seni" deyip kapatıyor telefonu kadın.

Yanına geldiğinde adam yazıyormuş gibi yapıyor. Biraz sonra patlak verecek olay için güç toplamaya ve kaçıp sığınacak bir yalan bulmaya çalışıyor aslında. Aylar sonra yazmaya başladığı için mutlu olurken bu telefon tüm huzurunu bozacak, biliyor. Huzur - yoksa monotonluk muydu - bozulacak yeniden.

Göksel “Kız aradı, yirmi gündür parasızım, artık idare edemiyorum diyor” açıklamasını yaptığında, yanılmadığını anlıyor.

Kadının, hemen bankaya gidip müşterek hesaptan hava- le gönderme fikrine şiddetle karşı çıkıyor. “Ben çaresine bakarım” diyor. Kadın hemen seziyor bit yeniğini. “Sen daha dışarı bile çıkamıyorsun, nasıl halledeceksin ki?”

Kadın üsteleyecek ve dananın kuyruğu kopacak. Sıkılıyor; “Oğlanı ara, bu ay kardeşine o biraz destek versin” diyor.

“Banka iki adım ötede, ben gider beş dakikada yollarım.”

Evet adam emin oluyor, kadın üsteleyecek. “Hiç vazgeçmez geri zekâlı, ne diyorsam onu yapsa ya!”

Daha fazla kaçamayacağını anladığında “Bankada para yok” diyor sakinleştirmeye çalıştığı bir sesle. Kadın, yüzüne bakakalıyor. Karısının suratındaki derin düş kırıklığına ve açılmış gözlerine bakarak, “Şu anda harcadığımız parayı annemden aldığımı öğrense demek düşüp bayılacak” diye geçiriyor içinden.

Göksel yıllarca ev masrafından artırdıklarını yatırmıştı bankaya. Sonra annesinin, doğum gününde, “Sana bir şey alamadım, parasını göndereyim de ne istersen al”

diye yolladığı - bir hediye için oldukça fazla - parayı da harcamayıp eklemişti üstüne. Ara sıra birkaç kuruş koyarak biriktiriyordu. Açıkçası, kızı için yapıyordu bunu. Sonra İlhan banka defterini buldu. Zaman zaman çantasını karıştırdığına ilişkin şüpheleri de böylece doğrulanıyordu. Önce kızacak, “nerden buldun bu parayı?” diyecek sanmıştı ancak adam, hiçbir şey sormadı, dahası “Ortak hesaba çevirelim de, ben de ara sıra üzerine eklerim” önerisinde bulundu. Göksel bir hesaba para yatırmak için ortak olunması gerekmediğini bilse de ses çıkaramamıştı. Demek niyeti buymuş, hesabı kapatmış.

“İyi de, o para az sayılmazdı. Nereye harcadın?”

Bu soru yanıtsız kalıyor. “Oooff, uzatma işte, oğlanı ara” emri geliyor yanıt yerine.

Yazmasını dört koldan engelleyen bu sorunlara lanet okuyor. Para konusu da öylece kapanıyor. Daha doğrusu konu zamanaşımına bırakılıyor. Ustadır bu alanda, konuları bir sonuca bağlamadan unutturmada yani. Göksel ikna olmasa da, doğru bir yanıt alamayacağını bildiğinden, başka soru sormuyor.

Tam; “İşte sona geldim” derken, yeniden en başa dönmek, aynı kısır döngünün içinde çırpınıp durmak, boğuyor Göksel’i. Hep bu evden çekip gitme düşüyle avunurken, eli kolu bağlı, yolları kesilmiş gibi duyumsuyor yeniden. Bu ortamdan kurtulması, adamın bir an önce iyileşmesine bağlı. Elinden geleni yapmaya çalışması bundan.

Hastanede, son kontrolde doktor antibiyotiği kesmesini söyleyince derin bir nefes almıştı. Ancak, alçının çıkarılması daha aylar almış.

O akşam İlhan, koltuk değneklerine abanarak mutfığa giriyor, bol buzlu bir rakı hazırlıyor kendine. Televizyonun karşısına oturup yemek saatini bekliyor. Yüzünde, çoktandır ayrı kaldığı sevgilisine kavuşmuş birinin mutlu gülümsemesi ile yuvarlıyor ilk bardağı. Sonra ikinciyi, üçüncüyü alıyor. Sofraya oturduklarında artık ne yediğinin ayrımına bile varamayacak denli sarhoş olmuştur.

Göksel için onu yatağına taşımak, üstünü değiştirmek, helaya götürmek büsbütün zorlaşıyor. Ağır gövde, alçılı bacak ve kendinden geçmiş bir adam.

“Tanrım, bu nasıl bir ceza?”

KEŞKELER

Düşüncelerin burgacında, uykuyu zorla yakaladığı bir gece, Göksel inanılmaz gerçeklikte bir düş görüyor. Uyandığında etkisinden kurtulamadığı düşle geliyor mutfığa. Sanki hâlâ düşteymiş gibi ağır devinimlerle kahvaltı hazırlamaya girişiyor.

“Yüksek bir tepenin başında, derebeyi şatolarını andırır, penceresi az, kasvetli bir evde. Evin eşyası kasveti yoğunlaştırmak için özel seçilmiş gibi. Loş odada, siyahlar giymiş, abus yüzü birkaç kişi daha var. Kimse konuşmuyor. Kadın onlara hizmetle görevli ya da tutsak, bilemiyor. Derinlerden gelen böyle bir his var içinde. Kopkoyu bir yalnızlık duygusuyla sarılı.

Dışarıdan büyük bir gürültüyle geçen trenin sesi duyuluyor. Evin küçük pencerelerinden birine, suç işlermiş gibi ürkekçe yaklaşıyor kadın. Merak içinde. Uzun bir kara tren bu. Ovayı, ses bombası patlamışçasına sarsa-

rak, bir baştan bir başa kat ediyor. Üstü açık vagonlarda yüzlerce insan var. Gülüşüp eğlenerek akıp gidiyorlar. Hepsi de renkli giysiler içindeler, aralarında gelinler, damatlar var. Şampanya patlatıyorlar, havai fişekler atıyorlar. Çocukların cıvıltıları ta yukarıya, karanlıkta gizlenmişlere kadar ulaşıyor. Salıverdikleri balonlarla renk renk benekleniyor gökyüzü. Bazı vagonlarda, genç kızlarla oğlanlar dans edip şarkı söylüyor. Daha yaşlılar, kendi aralarında sohbetler. Somurtan, siyahlar giymiş tek kişi bile yok. Trenin geçmesi dakikalarca sürüyor. Biri omzuna dokunup, pencereden çekilmesini buyurana kadar, hayranlıkla seyrediyor onları.”

İçindeki karmaşık duyguları çözemeden uyanmıştı.

Kalkıp sabahlığını üstüne geçirmiş gelmişti mutfağa. Çayı ocağa koyarken, gördüklerinin her karesi yeniden yeniden geçiyor belleğinden. Biliyor, bütün gün bu düşün anlatmaya çalıştıklarını düşünecek ve keşkeler bir bir sökün edecek yine.

“Bana ödünç verilmiş kıymetli bir şeyleri kaybetmişim gibi bir suçluluk içindeyim. Boşa geçmiş zaman parçaları bunlar. Cam kırıkları gibi batıyorlar içime. Bu suçluluk öyle derin ki; son yıllarda yaşımı düşünmeyi yasakladım kendime. Hiçbir şeyi unutmayan belleğimi, yaşımı unutmaya zorluyorum. Yaşamda kaçırdıklarım çoğaldıkça, ölümü öteleme çabasındayım belki. Ya da “Neden varım?” sorusuna verilecek doğru dürüst bir yanıt bulamadan gitmek istemiyorum dünyadan. Giderken geride kalanlara bırakacak dişe dokunur bir şeyim olsun istiyorum.”

Verdiği tüm ipuçlarını yanlış değerlendirdiği adamla,

bir ömrü tüketirken, yapmak istediklerinin hiçbirini gerçekleştirememiş olmanın telaşında.

“Çay soğuk” tümcesiyle irkiliyor birden.

Masada karşılıklı oturuyorlar. Kahvaltıyı hazırlamış, ekmekleri kızartmış, domates, salatalık doğramış, çayları bile doldurmuş. Ne ara? Bilmiyor.

“Çay soğuk”la birden sükun ediyor, uzun zamandır birikmişlerin tümü;

“Pilav diri!”

“Köfte sert!”

“Kötü aşçısın vesselam.”

“Terliklerim nerede?”

“Düğmem hâlâ dikilmemiş!”

“Şu çocukları sustur!”

“Bak kızın ne haltlar karıştırmış!”

“İşte oğlun sınıfta kaldı. Bundan bir baltaya sap olmaz, söyledim sana.”

“Şımart şımart tepene çıkar!”

“Analarına bak, anla ne mal olduklarını!”

İşte tüm dağarı bunlarla tika basa dolu. “Önce bu gereksiz yükü boşaltmalıyım” diye düşünüyor. “Parmağımı boğazıma sokup kusmalıyım hepsini. İçimi temizlemeliyim.”

“Çay soğuk” lafını duymazdan geliyor. Sıradaki gelsin.

Geliyor;

“Senin kulakların da duymaz oldu, bir doktora git.”

Bir lokma peynir ve ekmek alıyor ağzına. Çiğnerken, adamla ikisinin arasından bir balon yükseliyor havaya. Kırmızı. Trendeki çocuklardan birinin elinden kaçmış besbelli. Bir delikanlı önümde eğilip dansa davet ediyor.

“Gençken dans etmeyi ne çok severdim, Dans etmeyi bilmeyen biriyle dünyada evlenmem” derdim.

“Dolu dizgin yaşayacaktım her şeyi.”

“Evet işte, hızla giden o trendeyim şimdi, o gençle dans ediyorum, saçlarım savruluyor rüzgârda.”

Gençliğinin ezgilerinden birini getiriyor rüzgâr;

O puslu, kısık sesiyle Joe Cocker, “Unchain My Heart” diye inliyor. Yorumundaki içtenlik öylesine etkileyici ki, gözlerinden sel gibi iniyor yaşlar. Bu acı çeken ses, acı çeken yüreğinin kuytularına ulaşp yaralarımı kanatıyor.

“Demek bunca zaman kapanmamışlar.”

Şarkıyı dinledikçe, kural koyucunun bilmediği, bilmek istemediği, bu yüzden de yok saydığı duyguları su yüzüne çıkıyor. Yeniden canlanıyor içinde o tanıdık uçarı kız ve onun çekip gitme isteği. Çekip gitme, zincirlerden kurtulma, kaybolma pahasına bu güvenli olduğu söylenen duvarların dışına çıkma isteği. Şarkı kışkırtıyor. Ruhu, kavuştuğu özgürlüğe çağırıyor bedenini. “Acele et” diyor. “Kır bu döngüyü. Zamanın az kaldı.”

Bu kısık ve puslu ses, kadının görünmez bir elle sıkılmış boğazından çıkıyor sanki.

Lokmayı yutamıyor.

ÇATIDAKİ KEDİ

Şubat ayında pek rastlanamayacak sıcak bir günde, balkon yıkayıp çamaşır asmaya çıkıyor Göksel. Çarşaf, iç çamaşırları güneş yüzü görsün, ılık esintide kurusunlar istiyor. Sırtını ısıtan güneşten, baharı çağrıştıran güzel günden hoşnut, önlüğünün cebinden aldığı mandallarla çamaşırları ipe tuttururken birden görüyor kediyi. Kedi, iki bahçe ötedeki apartmanın çatısında dolaşıp duruyor. Sokağın yokuş olması nedeniyle, kendi durduğu yerden daha aşağıda kalan çatının hemen hemen tümünü görebiliyor. Önce pek aldırıyor, çatıda dolaşan bir kedi çok da ilginç gelmez insana. Ancak bir süre sonra kedinin bir açmazda olduğunu kavlıyor. Hayvan, çatının çevresinde bir tur atıyor. İnecek uygun bir yer arıyor. Su oluklarını yokluyor, olukların suyu aşağıya akıtmaya yarayan uzantılarından inmeyi deniyor, başaramıyor. Sonra tek tek tüm bacalara çıkıp içlerine bakıyor, karanlık ve nereye açıldığı belirsiz bu dipsiz kuyulardan atlamaya yüreklenemiyor bir türlü. Üzeri buzlu camla kapatılmış aydınlık boşluklarında girebileceği uygun bir yer arıyor, bulamıyor. Hiç vazgeçmeden sürdürüyor araştırmasını. Biraz ara veriyor sonra yeniden başlıyor aynı tura. Su olukları, bacalar, aydınlık boşlukları. Su olukları, bacalar, aydınlık boşlukları. Bir baca gölgesinde, kiremitlerin üzerine uzanıp dinleniyor. Yeniden başlıyor denemeye. Umudunu hiç yitirmiyor. Bunca çabanın içinde, tek bir miyavlama, bir ses, yardım çağrısı yok. Panik de yok. Yalnızca bıkıp usanmadan, çıkış yolunu bulmayı deniyor. Su olukları, bacalar, aydınlık boşlukları. Uzun uzun izliyor kediyi Göksel, çabasına, yılmadan direnişine

hayranlık duyuyor. Kurtuluş yolu bulmaktan umudunu yitirmesin istiyor. Ona yardım edecek.

İçeri girip çamaşır sepetini atıyor elinden. Zile basıp kapıcıyı çağırıyor. Kedinin, çatısında çaresiz dolandığı apartmanı tarif ediyor, “Git yönetici ile konuş, kapıcıları çatıya çıkıp kediye indirsin” diyor. Kapıcı gidince yeniden balkona çıkıyor. Kedinin pes edip etmeyeceğini merak ediyor çünkü, “Vazgeçme” diyor yüksek sesle, “sakın vazgeçme!”

Sonra içeri girip aklı kedide, yemek hazırlığına giriyor. Onun çırpınışlarını, çaresizliğini, ama umudunu yitirmesine izin vermeyen kararlılığını iliklerinde duyuyor sanki. Gözlerinden boşanan yaşlara engel olamadan çalışıyor mutfakta. “Zavallı hayvan, zavallı hayvan” diye yineleyip duruyor.

Akşama kadar balkona çıkıp çıkıp kediye bakıyor, hâlâ çatıda olduğuna inanamıyor, “Ne merhametsiz bir adam bu yönetici!” diye söyleniyor.

Kendi kendine söylenmesi ve ağlaması İlhan’ın dikkatini çekiyor. Karısının sık sık balkona çıkmasından da ikircikleniyor biraz. İzliyor. Sonunda, arkasından, koltuk değneklerini eşikten aşırıp çıkıyor balkona. Onun alaca karanlığın getirdiği serinlikte, titreyerek bir kediye izliyor olmasına şaşır kalıyor. Küçümser bir tavırla, “Bir kedinin çatıya çıkmasının neresi ilginç?” diye soruyor. Göksel isteksiz yanıtlıyor, sesi ağlamaklı; “Orada saatlerdir dolanıp bir çıkış yolu arıyor hayvan. Çatıda mahsur kalmış.”

Küçük bir kahkaha atıyor adam, “Çatıda mahsur mu kalmış? Çıktığı gibi iner, kediler akıllıdır merak etme sen.”

Kedi kadar aklın yok demek istiyor aslında. İşte bunun için kadın, yaşadığı hiçbir şeyi paylaşmak istemiyor onunla. Olayları kendisi gibi duyumsayamayan biriyle neyi paylaşacak? Duygusallığını alaya alan, sulu gözlü olmakla suçlayan ve hiçbir konuda ortak bir noktada buluşamadığı birine açılmaktansa, her şeyi kendi kendine yaşamayı yeğlemesi bundan. Onun yanında ne denli yalnız. Adam, mantıklı olduğunu sanıyor, oysa duyarsız. İkisini birbirine karıştırıyor. Daha doğrusu, ortalama bir mantığın bile kabullenemeyeceği bir terslik var onun düşünce yapısında. Sürekli karşısındakini küçük görmeye, eleştirmeye ve kendini haklı göstermeye kurgulu bir yapı. Bu onun ayırıcı özelliği. Kendisini mükemmel sanıyor.

Yapayalnız olduğunu duyumsuyor bir kez daha kadın. Hem de çok derinden. Tıpkı damdaki kedi gibi. Üstelik kızının yarıyıl dinlencesinde eve gelemeyeceğini söylemesi de bu yalnızlık duygusunu koyultuyor. Ağlaması biraz da bundan. “Bazı seminerlere katılacağım” dedi ama eve gelmemek için nedenler uydurduğu kanısına vardı Göksel. Belki de parasız. Bundan hiç söz etmiyor “Yemek hazır mı?” diye soran kocasına.

Onun düşündüğü tek şey bu. Birlikte içeri giriyorlar.

Akşam yine bildik sonla bitiyor. Kadın, adamın yatma törenini de tamamladıktan sonra odasına çekiliyor. Kitabını okurken hep kediyi düşünüyor. “Gece soğur hava. Zavalıcılık üşüyecek” diye dertleniyor. “Kediler sıcağı sever.”

Sabah uyanır uyanmaz, balkona çıkıp gözleriyle kediyi arıyor, inmiş olmasını yürekten dileyerek. Hayır, hayvan

çatıda ve yine aynı döngüde, çıkış yolunu arıyor. Küçük bir çılgılla, “Gece yağmur yağmış” diye bağıyor. Sabah sisinde henüz kurumamış ıslak kiremitlerde kaymaya çalışarak, çatının dört bir yanını dolanıyor yine. Su olukları, bacalar, aydınlık boşlukları. “Kediler dokuz canlı olur, korkacak bir şey yok” diye avutuyor kendini. İçeri giriyor. Hemen zile basıp kapıcıyı çağırıyor, “Kedi hâlâ çatıda, sen dün gitmedin mi?” diye soruyor, kızgın bir sesle. Alışveriş için sepetini koluna takmış, henüz uyku mahmurluğundaki kapıcı, “Gittim apla” diyor. “Apartman yöneticisi, çıktığı gibi insin bana ne?” dedi.

Tüm erkekler aynı demek.

“Neden gelip bana haber vermedin?”

“Ne bileyim abla, sen git söyle dedin, gidip söyledim, gel bana bildir demedin ki.”

“Nasıl çıkmış acaba kedi oraya?”

“Bahçedeki çamdan atlıyorlarmış dama ama çatıdan ağaca atlayamıyorlarmış, adam öyle dedi.”

“Bak gece yağmur yağmış, zavallı hayvan ıslanmıştır, sığınacak bir yer de yok.”

Yanıt yerine, suratına bön bön bakan kapıcıya, “Peki, sen bize bir ekmekle gazete getir” deyip kapatıyor kapıyı. “Bu kapıcıdan ne köy olur, ne kasaba. Hödüğün teki. Ben bir çare bulmalıyım.”

Kapıcı gittikten sonra mutfğa giriyor. Çayı demliyor, kahvaltıyı hazırlamaya koyuluyor. Nice sonra, koltuk değneklerini tak tak vurarak geliyor İlhan. “Günaydın” diyor oturmadan önce. Duyulur duyulmaz bir sesle yanıt

veriyor kadın.

Henüz normal tonunu bulmamış, akşamdan kalma sesiyle, “Dün akşamki çorbadan var mı?” diye soruyor. Kadın sessizce buzdolabını açıp çorbayı çıkarıyor, ısıtmak için ocağa koyuyor. Akli kedide. Adamla tartışmaya hiç niyeti yok. “Yesin ve sussun.”

Adam; “Kediden ne haber?” dediğinde şaşırıyor. “Demek ilgileniyorsun. Apartman yöneticisi de aynı senin gibi düşünmüş ama kedi, bütün geceyi çatıda geçirdi ve inemiyor.”

İnanmaz inanmaz bakıyor adam. Yüzüne dikilen bu alaycı bakışlardan nefret ediyor kadın. Söze dökmese de, “İşte tam sana göre bir iş, kediyle oyalan dur” demek istiyor.

Çorbasını, kızarmış ekmeklerini, kahvaltılıkları önüne koyup çıkıyor mutfaktan Göksel.

Telefon rehberini karıştırıyor. İtfaiyenin numarasını bulup çeviriyor.

Bir saat sonra geliyor adamlar. Apartmanı tarif ediyor. İtfaiyecilerden biri çatıya çıkıp epeyce uzun süren bir kovalamacadan sonra, üzerine battaniye gibi bir şey atıyor ve kediye yakalayıp indiriyor aşağıya. Göksel balkonda, başından sonuna dek izliyor operasyonu.

Kedinin kurtulmuş olması içini inanılmaz bir sevinçle dolduruyor. O gün hiçbir şeyin canını sıkamayacağını, içindeki özgürlük duygusunu gölgeleyemeyeceğini düşünüyor. Neşeyle dün yıkanan çamaşırları ütülemeye koyuluyor. “Her zaman bir çıkış yolu vardır” diyor içinden bir ses. “Mutlaka vardır.” Kızını düşünmek biraz keyfi-

ni kaçırsa da, “Gelip de ne yapsın çocuk bu sıkıcı evde!” diye avutuyor kendini.

AYRI ODALAR

Eve geri geldiği günlerde, İlhan’ın yatak odalarına dönmesi konusunda umut beslediğini anlamıştı Göksel. Bunu hep anlamamış gibi yapmış, kesinlikle yanaşmamıştı. O, geceleri geç saatte geldiğinde, bu konunun nedenlerini irdelleyecek durumda olmuyordu zaten. Sabahları ise, aralarında duvar gibi yükselen iletişimsizlik yüzünden, görmezden gelinip üstü örtülüyordu. “Böyle rahatım” diyordu Göksel. Düzen sürüp gidiyordu.

Kurduğu düşlerin, alkolle uyuşmuş bir beynin denetimsiz bıraktığı horultularla kesilmesinden rahatsız olmuyordu böylece.

“Sızmak” denilen eylem İlhan’ı, hiçbir biçimde iletişim kurulamaz hale getirdiğinde, yanında olmam da gerekmiyor. Orada olmamla olmamam hiç fark etmiyorsa, buna neden katlanayım ki?

Gün boyu süren yalnızlığımın bir uzantısı oluyor böylece geceler. Geç saatlere kadar anlamsız beklemelerden, uykunun en koyu yerinde uyandırılmalardan uzak duruyor.

O gece, adamın geldiğini duyduğunda, sessizce başucu lambasını söndürüyor. Işığın, kapının altından sızıp uyanık olduğu iletisi vermesini istemiyor. Dışarıdaki sesleri dinleyerek, onun yatağa girip sızmasını bekleyecek. Sonra belki ışığı yeniden açar.

Sesler bir türlü kesilmiyor. Önce mutfaktan geliyor, buzdolabı açılıp kapanıyor, dolap kapakları gıcırıyor.

Elektrik düğmeleri çıt çıt açılıp kapanıyor. Giderek yaklaşan ayak sesleri bu kez banyoya yöneliyor. Tuvalet rezervuarının, öksürük sesine karışan, boşalma sesi duyuluyor. Tam “artık yatacak” dediğinde, hiç beklemediği bir “tık” sesiyle açılıyor odanın kapısı.

Hemen gözlerini kapatıp derin uykuda numarası yapıyor. Nefesini, uyuyan birinin nefesi gibi, düzgün aralıklarla alıp veriyor. Bir süre sessizlik oluyor. Sonra birden, üzerine abanıyor adam. Bu hiç beklemediği hamleye hazırlıksız yakalanıyor. Çırpınmaya başlıyor.

Adamın uyuşmuş gövdesi üzerine, boş bir çuval gibi yığıldığı için kımıldamakta zorlanıyor. “Özledim seni” gibi çıkarsadığı bir tümceyi geveleyip duruyor, dili ağırlaşmış, tam anlaşılamıyor söyledikleri. Kurtulmaya çalıştıkça o daha fazla abanıyor. Üstünü çıkarmış iç çamaşırlarıyla kalmış. Bacakları bacaklarına değdikçe kasılıyor, buz kesiyor kadın. “Burada sızıp kalacak” diye endişeleniyor. Bir süre böyle, anlamsızca devinip duruyorlar. “Bırak beni, bırak beni” diye yineliyor, adamın algılamayacağını bile bile. Nice sonra, korktuğu başına geliyor, hareketsiz kalıyor, sızıyor.

Sessizce ağlıyor Göksel. Gözyaşları şakaklarından yastığa iniyor. Bir onursuzluk var bu olayda, bir incitcilik. Kendini tecavüze uğramış gibi hissediyor. Boynuna yakın duran ağzının, dayanılmaz kokusunu, istemese de duyuyor. Anason, sarımsak, soğan, nikotin karışımı. Göğsünün üzerine bilinçsizce bıraktığı ağırlığı yüzünden nefesi kesiliyor.

Giderek yükseliyor hıçkırıkları. Yaşlar daha hızlı akıyor. Zorlukla yana itip kalkıyor. Yatağına götürmesi, pijama-

larını giydirip yatırması öyle uzun sürüyor ki, uykusu iyice açılıyor. Yine sabahlıyor böylece. “Bir gecem daha, benim olmaktan çıktı” diye yazıyor günlüğüne. Kolay kolay unutamayacağı acı bir olay daha ekleniyor sayfalarına.

Ertesi sabah, kahvaltıda önüne sıcak çorbasını koyarken, içinden yükselen başkaldırıyı zorlukla zapt ediyor. Çokça acıma karışık çünkü duygularında. Taşkınlığını durduran bu. Bir zamanlar kendisini sevdiğine inandırmış, evlenmeye razı etmiş adamın düştüğü bu çok acı ve üzücü durum yüreğini yakıyor. Yüzüne bakamıyor. Acaba anımsıyor mudur gece olanları, bilmiyor. Yüzünde, devinimlerinde buna ilişkin bir iz yok. Ayılmaya, akşamdan kalmışlığın izlerini silmeye çabalıyor yalnızca. Ya da Göksel’e öyle geliyor.

Aslında acıması gereken kişi kendisi. İçine yerleşen tecavüze uğramışlık duygusuyla daha da yoğunlaşmış, yeni katmanlar edinmiş mutsuzluğuyla nasıl baş edeceğini bilemiyor. “Bunu bana yapan kişi, yaptıklarını hiç anımsamadan çorbasını içerken, suçlu benmişim gibi neden kıvranıp duruyorum?” diye düşünüyor. “Diyelim ki, çok sarhoştum, ne yaptığını bilmiyordu. Ama onu bu eyleme iten bir hazırlık aşaması mutlaka vardı.” Düşünüp düşünüp kurduğundan eminim. “Tıpkı ayıkken bana söyleyemediği şeylerin, örneğin ‘geri zekâlı’ hakaretinin içince ortaya çıkması gibi.”

Çekip gitme kararı perçinleniyor. “Az kaldı” diyor. Buna inanmak güç veriyor ona.

DİŞ AĞRISI

Adam, yeniden içmeye başladığında, zihnindeki bulanıklıklar yüzünden yine yazmaktan uzaklaşıyor. “Cİ-COZ AĞACI” ilk yazdığı günkü kadar kalıyor, tek sözcük eklenemeden. Anımsadıkları, düşünme aşamasında, bölük pörçük geliyor aklına. Onları düzene sokmaya çalışırken, odanın atmosferi birden bulanıp önünü görmesini engelliyor. Zihninin, bu puslu ortamda, görme özürlü biri gibi, ellerini iki yana açmış, karanlıkta yol bulmaya çalıştığını duyumsuyor. Bir de, yazma hızı, düşünce hızından daha yavaş olduğundan, yazarken atlıyor pek çok şeyi. Belleğinin kanıtlanmış güvenilmezliği, bulanıklığı yoğunlaştırıyor. Dağınık tümceler, sözcük sözcük çözülüp oraya buraya saklanıyor.

Karısı, kanepede elle yazdığı sayfaları toplayıp çalışma masasının üzerine koymuş. O odaya giremediğini ve halıdan korktuğunu ona söyleyemez elbette. Yaşamında bu uğursuz halının özel bir yeri var, ketleyici, korkutucu. Çalışma odasına giremediği için, eylemsiz ve verimsiz geçirdiği saatler ister istemez uzayıp halıya duyduğu düşmanlığı yoğunlaştırıyor.

“Halı olmasa sanki üç günde bir roman yazacaksın!”

Bu seslendirmede kendini yermelerin de bir yararı yok. Geriye yapılacak tek şey kalıyor; bir an önce içmeye başlamak. Akşamı zor ediyor, sigara üstüne sigara içerek geçirmeye çalışıyor zamanı. Karısı durmadan sigara tablalarını boşaltıyor, pencere açıp evi havalandırıyor. Her fırsatta, birikmiş izmarit kokusundan tiksindiğini belli etse de adam aldırıyor. Günler geçip gidiyor böylece. Her akşam, vakt-i kerâhat, bir önceki güne göre biraz

daha erken geliyor.

O akşam, rakıya bir an önce başlamak için, “Dişim ağrıyor, rakı iyi gelir” yalanını uyduruyor. Karısı sordundan değil, bir kılıf bulma endişesiyle. Bardak elinde salona geldiğinde, “Bir sürü buz atmışsın, dişin büsbütün sızlamasın” diyor kadın. Diş yalanını yutmadığını anlatıyor böylece. Yanıt vermek yerine, belli belirsiz bir şeyler geveliyor.

Diş konusunu bir türlü kapatmıyor Göksel. Doktora gitmesi için ısrar ediyor. Yalan söylediğine bin pişman oluyor adam. Neyse ki, kadeh sayısı arttıkça, usul usul siliniyor kadının sesi, önce bir kuyudan geliyormuş gibi kademe kademe boğuklaşıyor. Sonunda hiçbir şey duyulmaz oluyor. Beyni sessizliğe gömülüyor.

“İssız bir yolda yapayalnız yürüyor. Sisli bir gece. Çevresi ağaçlıklı bir yol bu, orman içi sanki. Çocuk mu yoksa yetişkin mi olduğunu tam çıkaramıyor. Sık ağaçların arasından ürkütücü sesler geliyor. Ama bunlar gece kuşlarının ya da gece avlanmaya çıkmış hayvanların sesleri değil. Bir takırtı. Giderek yükselen takırtıya daha sonra yenileri ekleniyor, çoğaldıkça çoğalıyorlar. Korkuyor, dönüp arkasına bakmaya yüreklenemiyor. Böylesine sisli ve karanlık bir gecede, bu ıssız yerde ne işi var, nereye gidiyor? Takırtılar kulağının dibine kadar yaklaştığında, bir sinsi kıkırdama da duyuyor sanki, büsbütün ürküyor. Hafifçe başını yana çevirip bakma cesaretini gösterdiğinde şaşıp kalıyor: Bir takma diş bu. Hemen yanında, kulağının dibinde uçarak ilerliyor. İki çene birbirine vurdukça, sinir bozucu takırtı, aralıksız, biteviye yineleniyor. Korkuyla arkasına döndüğünde yüzlerce takma dişin ardından uçarak ve takırdayarak gelmekte olduk-

larını görüyor. 'Korkma' diyor kulağının dibindeki kıkırdarak, 'ben dedenin dişleriyim.' Üstelik konuşuyor bu dişler. Yüreği ağzından çıkıp gidecek neredeyse. Koşmaya çalışıyor, ama başaramıyor. Alçılı bacağı öylesine ağır ki, kımıldatamıyor bile. 'İmdaaat' diye bağıyor. Dişler, takırtılarla iyice çevresini sardıklarında, elleriyle onları uzaklaştırmaya çalışıyor, çırpınıyor. Ama öylesine çoklar ki..."

Uyanıyor. Yüreğinin gümbürtüsü dininceye kadar kımıldamadan yatıyor. Yatağa nasıl geldiğini çıkaramıyor. Sonra başucundaki lambayı yakıp saate bakıyor. Sabahın altısı. Bu düşleri neden hep sabaha yakın saatlerde gördüğünü düşünüyor sonra. Bir de, son zamanlarda ne kadar sıklaştıklarını. Gece yatağa nasıl geldiğini bile hatırlayamazken ve beyni bir alkol havuzunda, kendinden geçmiş salınırken düş görmenin olanaksızlığını anlamak zor değil. Zavallı beyni, bitmek tükenmek bilmeyen korkularını, düşlerini - bunlara karabasan demek daha uygun - ancak alkolün etkisinin azaldığı sabah saatlerinde su yüzüne çıkarabiliyor demek ki...

Tuvalete gitmek istiyor, koltuk değneklerine abanarak giriyor banyoya, "Bükülmeyen bir bacakla yaşamanın ne denli zor olduğunu da öğrendik bu sayede" diye söyleniyor. Bu sitemler, söylenmeler, kime bilmiyor. Çişini yaparken, akşam karısının ısrarlı dişçi muhabbetiyle sinirlerini nasıl bozduğunu anımsıyor sonra, Hırsını ona boşaltıyor, "Geri zekâlı, bu düşlerin kaynağı o."

Yeniden uyuması olanaksız, yatağa girmiyor bile. Salona gidip kanepeye oturuyor.

"Şu halı olmasaydı, şimdi masama oturur yazmaya baş-

lardım” diye düşünüyor. Ama, kafasının yerinde yine o devasa lahana var. Anlatmak istedikleri onun koca yaprakları arasında saklı. Saklambaç oynayan çocuklar gibi, her bir sözcük bir yana dağılıyor. Toparlaması olanaksız. Dahası midesindeki, açlık olmadığını artık çok iyi bildiği o kahrolası bulantı eşlik ediyor yine bu sabah kendisine. Bulantı değil, bir sızı bu, için için sürüyor ve çok rahatsız edici. Son zamanlarda sıkça yoklayan, ama adını koyamadığı o bildik duygu da yakasını hiç bırakmıyor artık.

Annesi ile konuştuklarını düşünüyor. Ondan para istediğinde, Göksel’e söylememesi için söz alıp cüzdan olayını anlatmak zorunda kalmıştı. Hastanede doktor arkadaşından borç aldığını, kızına para yollayamadığını, üstelik bu ay aidat bile ödeyemediğini, bu nedenle biraz destek istediğini falan filan anlatmıştı. “Bankada üç - beş kurusun da mı yok be oğlum?” diye sormuştu annesi şaşkın ve inanmaz. Yetmezmiş gibi, “Karının bileziği, küpesi, ne bileyim bir şeyleri vardır elbet, onları bozdursanız.” diyerek uzatmıştı sözü. Oğlunun, bunu duyduğundaki şaşkınlığını fark etmemişti Allahtan. Şaşkınlığı, karısının birkaç altın takısını, “Daha sonra fazlasıyla koyarız yerine” diye elinden aldığı günü anımsamasındandı. Uzun zaman önceydi, hepten unutmuş. Annesinin sorusu üzerine birden aklına düşen bu olayı, o gün bu gündür karısı bir daha hiç açmadı. “Pek gururludur haspam!”

Yaşlı kadının tüm soruları yanıtsız kaldı böylece.

Annesinin kesenin ağzını açmaya pek niyeti yoktu, sorguladı durdu. Sorgulanmaktan nefret ediyor İlhan. Karısı ayrı, annesi ayrı. “Sorgulamayı ne çok seviyor bu kadın milleti, kuş kadar beyinleriyle dedektifçilik oy-

narlar, her şeyi öğrenmeye çalışırlar.” Kimseye hesap vermeden yaşamayı özlüyor. Allahtan, annesinin olduğu günlerde, aldığı ilaçlar yüzünden alkole ara vermişti de içki konusu gündeme gelmemiştir. Yoksa o konuda da, her zaman olduğu gibi epey azar iştirirdi.

Sonunda almıştı parayı annesinden.

Annesi karısıyla neler konuştu bilmiyor. Ama vedalaşırken yüzünden düşen bin parçaydı, bu gözünden kaçmadı. Göksel’in yine sinisi işler çevirdiğinden şüpheleniyor. “İçiyor diye gammazlamıştır mutlaka!” Huzurunu bozacak, kırık bacakla kısıtlandığı yetmezmiş gibi, başına başka sorunlar da çıkaracak yine bu kadın. Birden engelleyemediği o nefret duygusu yeniden yükseliyor içinde; “Geri zekâlı” diye yinelemeye başlıyor.

Biraz sonra kadının kalktığını duyuyor. Kahvaltıyı hazırlamasını beklerken,

“Bu kez de ben seni sorgulayayım bakalım, nasıl oluyor-muş” diyor.

SORGULAMA

Koltuk değneklerine abanarak mutfağa girdiğinde, her şeyin tam istediği gibi hazırlanmış olduğunu görüyor. Kızgınlığını vurgulamak için, günaydın demeden oturuyor masaya. Umduğu tepkiyi alamıyor, çünkü kadın pek aldırmaş görünmüyor bu kabalığa.

“Çorba istiyor musun?” diye soruyor. Bu kez adam sırf o sordu diye, canı istediği halde “Hayır!” diyor sertçe. Çayını doldurup önüne koyuyor Göksel.

“Bugün gündeminde neler var?” diye soruyor adam.

Şaşkın bakakalıyor kadın, “Her gün gündemim mi var benim?”

“Ne bileyim, bir gün evi terk etme, bir gün damdan kedi indirme, bir gün kaynanana kocanı çekiştirme gibi işler yani, ya da yeni bir veda şiiri yazarsın belki, bu kez adı Patatesli Börek olur mesela.”

Bu son tümceyi söyler söylemez pişman oluyor. Yazma konusunu hiç açmasaydı keşke. Ucu kendine dokunuyor. Üstelik “veda” sözcüğü de eşeğin aklına karpuz kabuğu getirebilir.

Göksel sinirleniyor.

“Annene seni çekiştirmedim. Niçin çekip gittiğimi sordu, senin de çok iyi bildiğin ayrılma kararımdan söz ettim. Bu kararı niçin aldığımı o zaten biliyor. Alçın çıkarılır çıkarılmaz gideceğimi söyledim. Bunu sen de biliyorsun, gizli değil ki!”

Adam, biraz geriler gibi oluyor, düşündüğü bu değildi. Yine tartışmayı en istemediği yöne çektiği için kızıyor kadına. “Dili çok uzadı bunun” diye geçiriyor içinden. Gitmekten söz ediyor olması, mide ağrılarını depreştiriyor. Oysa bu dönüşü kesin sanıyordu. Ya da için için buna inanmak istemişti. Gitmek takıntı olmuş bunda, rahat kışına batıyor.

“Demek öyle!”

“Evet.”

Bu çok kesin, tek sözcüklü yanıt birden iştahını kaçırıyor İlhan'ın.

Boğazına bir şey tıkanıyor. Kadının yüzünde aldırılmaz bir anlatım var. Kendisi, midesini kemiren sızı yüzünden, lokmaları yutamazken, onun sakın sakın yemesi de sinirine dokunuyor.

“Bu kadının her şeyine sinir oluyorum.”

Kahvaltıyı yarım bırakıp bir sigara yakıyor, dumanı rast gele saldıığında, karısı “içme şu zıkkımı” desin de kavga çıksın diye bekliyor, her şeye karşın, onun umurunda olmayı umarak. Kadın kalkıp pencereyi açmakla yetiniyor.

Göksel, hem kayınvalidesine hem de kocasına gitmekte kararlı olduğunu söylediği ve artık onların yargılarını umursamadığı için, kendini çok hafiflemiş hissediyor. Ev işlerini yüksünmeden yapıyor. Adamın yıkanmasına, yatıp kalkmasına yardım ediyor, istediği yemekleri pişiriyor. Alışverişe gidiyor. Çocukları ve annesiyle konuşuyor. Gideceği güne kadar, hiçbir şeyin kendisini üzmesine izin vermemeye çalışıyor.

Sık sık kuaföre giderek dip boyası yaptırıyor, kestiriyor saçlarını. Adam, hoşnut olmasa da, mırın kırın etmeye pek yüreklenemiyor saç konusunda. Kadının kararlılığından ürküyor.

Geceleri, odasına çekildiğinde, İlhan'ın nasıl olup da ele geçiremediğine şaşıtığı günlüğüne bir şeyler yazıyor Göksel. Onun, hiçbir zaman kendisine güvenemediğini, çantasını, çekmecelerini, dolaplarını, kişisel her eşyasını karıştırdığını biliyor. Bu defteri bulmuş olsa mutlaka söz eder, en azından punduna getirip yazdıklarını küçümseyici şeyler söyler, alay ederdi. Bunu başaramamış olması gerçekten çok şaşırtıcı. Belki de, günlük tutup

her şeyi yazabileceği olasılığı aklına hiç gelmemiştir. Onca işin gücün arasında, elinin hamuruyla...

Defterin sayfalarını çevirerek eski günlere dönüyor Göksel, onu önemseydiği zamanlarda, ağlayarak yazdığı satırlara. Çokça gazete kupürü var defterin arasında. Neler neler kesip saklamış. Ara sıra onlara da göz gezdiliyor. Çoğu alkolizmle ilgili. Kocasının paylaşmaya hiç yanaşmadığı, dahası bunlarla uğraştığı için kendisine kinlendiği gerçekler. Bir sayfaya şöyle yazmış; “Erkeklerin en iyi başardıkları şey, kendilerini seven kadınlardan, nefret eden kadınlar yaratmaktır.” Bu genel yargıyı doğrulamak ve kendi hayatlarına uygulamak için kocasının çok çaba harcadığını yadsımamak gerekir. Bu çabayı mutlu olmaya harcasaydı, dünyanın en mutlu çifti olurlardı kuşkusuz.

“Bugün saatlerce, dibi tutmuş bir tencereyi temizlemeye çalıştım.”

Bu tümce defterin bir sayfasına tek olarak yazılmış. Olayı anımsıyor:

Tencereyi ovup dururken, bir yandan da; “Neden fırlatıp atmıyorum ki? Altı üstü bir tencere” diye söylenip durmuştu. Çok düşünmüştü sonraları, neden atamadığını, neden saatlerini verip temizlemeye uğraştığını.

Bu bir infazdı.

Gitmekte geç kalmış ve kendi ruhuna karşı suç işlemiş, kendisini hep erkeğin gözüyle yargılayıp onun öngördüğü kalıptan çıkamamış birinin gövdesini cezalandırmasıydı.

Atsa;

“Başka bir işe dalıp yemeği yakmak

İçindeki yemeğin ziyan olması yetmezmiş gibi tencereyi de ziyan etmek

Paranın ağaçtan toplandığını sanmak

Çalışıp kazanmadığı için kıymet bilmemek

Sofraya doğru dürüst bir yemek koyamamak” suçlarından toplam otuz yıl dokuz ay hücre cezasına...

Kendisine yazılan rolü böylesine içselleştirmiş olmasından nefret etmişti.

Hayatının tüm öyküsü bu sayfalarda. “Bu günlük bir hazine” diye düşünüyor. Yaşananlara bakarak gerçekleri görmesini sağlayan büyümlü bir mercek. Yıllarını yutan derin karanlık kuyuya ışık olan bir fener.

BABA

Alçının çıkarılması gecikiyor. Daha doğrusu, eski büyük alçının yerine, daha küçük, hareketleri daha az kısıtlayan yenisi yapılıyor. Yaşamı kolaylaşınca adam, önceleri eve gelip kendisini alan arkadaşlarının yardımı ile daha sonra da kapıya taksi çağırarak dışarı çıkmaya başlıyor. “Meyhane muhabbeti” denen çok renkli gösterinin kollarına atılıyor yeniden. Orhan Veli’nin dediği gibi, rakı şişesinde balık olmaya koşuyor. Alçılı bacakla ve koltuk değneği ile yaşamaya iyice alıştığından, kolunu geçirebileceği bir yeri ve tutamağı olan tek bastonu kullanmak çok daha kolay geliyor. Karısının yardımı olmadan da idare edebiliyor artık.

Her şeyi bıraktığı gibi buluyor meyhanede. Gruba yeni tipler katılmış, onlarla tanışıyor. İçlerinden biri, öykü

yazmaya hevesli bir kız, nedense “baba” demeyi yeğleyerek yanaşıyor yanına. Saçlarını savura savura, garip bir konuşma biçimi var kızın. İyice dibine sokuluyor. Yazdıklarını okutacak birini arıyor besbelli. Genç bir nefes hoşuna gidiyor adamın, “Öykülerini görmek isterim” diyor. Aralarında bir baba – kız (!) muhabbetidir başlıyor böylece. “Daha çok hangi konularda yazıyorsun?” sorusuna açık bir yanıt gelmiyor kızdan. Sohbet iyice koyulduğunda, şimdilik yalnızca bir öykü yazdığı anlaşılıyor. Uzun uzun anlatıyor öykünün konusunu. Gece geç saatlerde bir parkta iki grup arasında geçen bir kavga sahnesini, saçlarını savurarak, yumruklarını sallayarak betimliyor. Öyküyü bir yerde yayınlamak istiyormuş. “İyi de bunu niye bana söylüyor?” diye geçse de aklından, fazla kafa yormuyor İlhan.

Kadehler boşaldıkça konu dağılıp gidiyor zaten kendiliğinden. Daldan dala atlarken öykü de unutuluyor. Ama kız, her tümcenin başında “baba” demeyi hiç unutmadan biteviye konuşmayı sürdürüyor. Bir süre sonra adam, kızdan sıkıldığını fark ediyor. “İyisin, hoşsun, gençsin, dinamiksin, ama bu denli sığ, bu denli ham olmak zorunda mısın be kızım!” diyor içinden. İlerleyen saatlerde, kanındaki alkol düzeyi yükseldikçe, bunun da bir önemi kalmıyor.

Hâle yanına gelip hatırını sorduğunda, ikisi de, gözlerini pek kaldırıp birbirlerine bakmadan, kısacık konuşuyorlar. Masaya yeni eklenmişlerden biri de beyaz keçi sakallı bir adam. Onun da bacağı kırılmış, bastonluymuş epeydir. Tanıştırılıyorlar. Bir süre, sarhoşken düşüp bacak kırma üzerine üretilmiş fıkralar, şakalar gırla gidiyor. “Adamın biri gece yarısı meyhaneden çıkmış, yal-

palaya yalpalaya yürürken, belediyenin açtığı bir çukura düşmüş...” Kahkahalarla gülüyorlar. Bu akşam, fıkralarıyla ünlü, koca ağız yok masada. Olsaydı, bu konuda onlarca fıkra anlatırdı mutlaka. Sahi, o değil miydi, “Bir kadın boşanmak istiyorsa, mutlaka birini bulmuştur” diyen? Koca ağız da, söylediği sözü de silip atmak istiyor kafasından. Oysa içtikçe etkisi artan tümcelerden biri bu da. Hiç unutturmuyor kendini.

İlhan, hep birlikte içilen bu ortamda çok rahat ettiğini, birçok kereler içtenlikle itiraf etmesine karşın, içindeki suçluluğu büsbütün söküp atamıyor. Ruhunu sızı gibi kemiren bu duyguyu tam olarak bastırabilmesinin ancak, her defasında daha çok içmekle mümkün olacağını sanıyor. Bu iğrenç bir döngü.

Ne yaparsa yapsın, alkolün, acımasız kurallarını hiç ödün vermeden dayatması yüzünden, kendi düşünceleri hep ikinci planda kalıyor. Elbette suçluluğu en çok yoğunlaştıran şeylerin başında da yazamamak geliyor.

KAYIP KEMAN

Raporu bitip işe başladığında, akşamları hemen eve gelip çalışma odasına kapanacağına söz veriyor kendine. Önce sudan bir neden uydurarak Göksel’e yerdeki halıyı istemediğini söylüyor. Göksel hiç karşı koymaksızın, naftalinleyip rulo yaptığı halıyı, odanın bir köşesine diklemesine dayıyor. Halıyla derdinin ne olduğunu sormuyor bile. Bu sorunun bunca kolay çözülmesine şaşıyor İlhan. Bunun altında da bir oyun olabileceğini düşünmüyor değil, ama halıdan kurtulmak her şeye değişiyor. “Acımasız eli böğründeler naftalinden gebermişlerdir inşallah” diye kıkırdıyor.

Halının kalkmasıyla özgürleşen ortamda, birkaç akşamüstü rahat rahat çalışıyor. Cicoz Ağacı on - on beş sayfaya ulaşıyor böylece. Beğenmeyip yırttığı kâğıtlarla dolup taşıyor çöp sepeti. Yakalayamadığı sözcükler, tümcenin bir başına bir sonuna atlayarak kafasını iyice karıştırıyor. Bazen aynı sözcük, habersizce tümcenin iki yerine birden sokuluyor. Hiçbir sözlükte yer almayan, nasıl yazdığını bilemediği garip sözcüklere, dakikalarca bakakaldığı oluyor. Tümceler yer değiştiriyor. Yazmak bir karabasana dönüşse de, inatla sürdürüyor.

Pazar günü, kahvaltıdan sonra, yeniden yazı masasına oturduğunda garip bir şey oluyor. Yukarıdan yükselen ve komşunun arsız oğlunun patlama noktasına getirdiği davulun sesiyle sarsıldığında birden yazmayı bırakıp kalkıyor, evin içinde karısına bakınıyor. Yatak odasında, ütülediği çamaşırları çekmecelere yerleştirirken buluyor onu, “Kemanım nerde benim?” diye soruyor. Göksel, önce “keman” sözcüğünü anlamadığı için çok şaşırılmış görünmüyor. “Neyi aradığını anlamadım” diyor. “Keman keman” diye vurguluyor İlhan, “benim eski kemanım”

“Keman mı?” Göksel ilk kez duyuyor kemandan söz edildiğini. “Senin kemanın mı var?” diye soruyor bu kez. Adam, düştten uyanır gibi, bir süre duruyor kapı ağzında, sonra çalışma odasına dönüyor. Arsız oğlanın davulla yaptığı işkenceye kemanı ile yanıt vermek istemişti. Ama babasının o kemanı nereye attığını anımsayamıyor. Demek Göksel de bilmiyormuş.

Müziğe yeteneksizliğinin simgesi kemandan nefret etmesi, onu zorlayan, keman hocası tutup yeteneksizliğinin tescillenmesine sebep olan babasından da uzaklaş-

masını kaçınılmaz kılmıştı. Babasının yaşadığı yoğun düş kırıklığını yeni yeni anlıyor İlhan. Daha doğrusu anlamaya çalışıyor. Belki şimdi yeniden eline alsa, daha iyi çalar, babası da mutlu olur.

EZGİ’NİN DERDİ

Yaz tatilinde kızı Ezgi eve geldiğinde Göksel hem seviyor hem de rahatlıyor. Hiç olmazsa konuşacak biri var artık yanında. Büyümüş, olgunlaşmış buluyor kızını. Artık son sınıf öğrencisi olmanın verdiği bir ağırbaşlılık gelmiş üstüne. Ancak, göz bebeklerine oturmuş bir hüznü de görmezden gelemiyor, “Bir derdi var bu kızın!”

Ana kız ev işlerini ortaklaşa yaparken, birbirlerinden ayrı oldukları günlerde yaşadıklarını anlatıyorlar, ancak konular hep sudan şeyler. Ana konu –Göksel asıl bunu çok merak ediyor – hakkında açılabilmek, içlerini dökmeye yüreklenebilmek için fırsat kolluyor ikisi de. Önce yüreklenen Göksel oluyor.

“Bir derdin mi var senin?” diye soruyor kızına. Soyup doğradığı patatesleri su dolu kabın içine atarken, kızının kaldırmadığı yüzünün kızardığını görüyor. “Kesin bir derdi var.” Biraz bekliyor, zorlamak istemiyor.

“Anne” diyor Ezgi, nice sonra “senin babamdan ayrılmak istediğini uzun zamandır biliyorum, sence bir önemi varsa eğer, haklı olduğuna da inanıyorum. Şimdi, bu ortamda, babam böyle alçılıyken ve sen istemeye istemeye eve dönmüşken, benim söyleyeceklerim çok bencilce gelebilir. Bu yüzden anlatmaktan çekiniyorum.”

Göksel bu hiç beklemediği yanıtın ağırlığı altında, yepyeni bir suçluluk duygusuyla ürperiyor. Tökezliyor bir

an. Asıl bencil olanın kendisi olduğu kaygısı büyüyor içinde. Mutsuzluğuna gömölüp çocuklarının sıkıntılarıyla ilgilenmediği ya da o sıkıntıların kaynağı olduğu gerçeği soğuk soğuk vuruyor yüzüne. Kızının, daha şimdiden, isteklerini, başkalarını üzmemek için geriye çekmeye başladığını görüp sarsılıyor. O yaşıta başka çocuklar, anne babalarına olmadık kaprisler, şımarıklıklar yaparken, okul başarıları hediyelerle, ödülleri kutlanırken, kızının böyle zamanından önce olgunlaşmasını gerektiren koşullara lanet ediyor. İncecik güzel yüzünü, ısıltılı göz bebeklerini saran hüznün yüreğini burkuyor. “Bir de babaya bak. Çocuk güven duymamakta haksız mı?”

Kendini toparlamaya çalışıyor bir süre. Kızının evden gidişini onaylıyor olması bile yetmiyor teselli bulmasına. “Bu yaşıta senden daha mantıklı” diye düşünüyor. Sonra, değiştirmek için çırpındığı ama bir türlü değiştiremediği koşulların yarattığı bu ortamda, kendi sorunlarını bile çözememişken, çocukları için bundan daha iyisini yapabilir miydi sorusu, gözyaşlarıyla birlikte düşüyor aklına. Bu evden çıkıp gitme tutkusunun, gözlerini kör ettiği kaygısı büyüyor içinde bir yandan da. Öngöremediği bu durumun, kendisini hazırlıksız yakalamasından utanıyor. Uzun uzun ağlıyor. Kızı yanına gelip kucaklıyor annesini, “Ağlama anne, ne olursun ağlama. Amacım sizleri suçlamak değil. Ama, ortam uygun görünmüyor bana, hem babamın parasal sorunları da var yanılmıyorsa.”

Göksel, daha derinden fışkıran, içinde oyuklar açarak akan yaşlarla, ağlamayı sürdürüyor. Ocağın başında, temiz bir bezle kurulayıp kızgın yağa attığı patatesleri evi-

rip çevirirken, omuzları sarsılıyor. Zaman ne kadar hızlı geçiyor. Daha kendi sorunlarını çözmemiş ruhunu huzura kavuşturamamışken, çocuklarinkini nasıl çözecek?

“Kendisi mutlu olmayan biri, çevresindekileri de mutlu edemiyor ne yazık ki!”

Günler sonra, ikisi de yatışmış ve iç huzuruna kavuşmuş, balkonda çay içerlerken yeniden açıyor konuyu Göksel. “Lütfen bana derdini söyle” diyor kızına.

“Benimle evlenmek isteyen biri var” diyor Ezgi bir nefeste. Günlerdir içinde tutmaktan yorulduğu sırrını, bir çırpıda döküyor. “Aynı sınıftayız, gelecek yıl birlikte mezun olacağız.”

Bunları söylerken ışıldayan gözlerine bakakalıyor kadın. “Ne çabuk büyüdü” diye geçiriyor içinden. Ona derdini sorarken aklına gelen olasılıklar hep kötü şeylerdi. Bu mutlu yanıt içini rahatlatıyor. Sonra, kızının masada duran elinin üzerine kendi elini koyup “Bu güzel haberi vermenin neresi bencillik? Beni çok mutlu ettin inan” diyor. İçini dökmenin getirdiği rahatlamayla, ayrıntılara giriyor kızı. Konuştukça neşesi yerine geliyor. “Peki ya sen?” diyor. “Sen de istiyor musun evlenmeyi?” Yanıt “Evet” olarak geliyor.

İlk günlerde, kızının gözlerinde gördüğü hüznün uçmuş, şimdi yerinde bir pırıltı var. Göz bebeklerinin içindeki ışıktaki, cıvıltılı kuşlar yakanıyor. “Tamam” diyor Göksel. “Babanla hemen konuşalım.” Ezgi buna itiraz ediyor. “Şimdilik babama bir şey söylemeyelim, iyice ciddileşince ona anlatırız.”

KAYIP EŞYALAR

Adam, gizli gizli kemanı aramaya girişiyor evde. Sabahları işe gitmeden önce, dolapları, çekmeceleri kurcalıyor. Her şeyi çıkarıp atıyor. Karyolanın altına, mutfak dolaplarına bakıyor. “Bu evin bir ardiyesi olacaktı, nerede?” diye soruyor. Kadın “Bizim ardiyemiz yok ki” diyince sinirleniyor, “koca ardiye nereye gider?” diye söyleniyor bu kez. Kızının ve karısının tedirgin bakışları eşliğinde, günlerce kemanı arayıp duruyor. Temrin notalarını, nota sehpasını kaybetti diye karısına bağırıp çağırıyor. Düşlerine giren, yakasını bırakmayan o keman, tam hesaplaşma anı geldiğinde sırta kadem basıyor.

“Bizim bir ceviz masamız vardı, sen onu nereye koydun?” diye soruyor başka bir gün. Sonra unutuyor. Başının yerindeki koca lahananın kıvrımları arasından, belleğinin çizdiği zikzaklara göre, her gün yeni bir şey çıkıyor ortaya. Gelmesiyle unutulması bir olan bir sürü şey, geçmişin tozlu koridorlarında bir görünüp bir yitiyorlar.

Evde aramalara ara verdiğinde, kafasını bu kez iş yerindeki sekreterin misketlerine taktığından habersiz ana kız biraz rahatlıyorlar.

Sekreterin masasında duran, şişko kavanozun içindeki renkli cam misketler, her görüşte “Cicoz Ağacı”nı anımsattığından, sinirlerini bozuyor İlhan’ın. “Bu misketler neden masasında duruyor? Ne yapıyor onlarla?”

Bu soru olmadık zamanlarda düşüyor aklına.

Kızın, misket kavanozunu, yazamadığını yüzüne vurmak, kendisini kızdırmak için masaya koyduğu kanısı, giderek pekişiyor. “Bir gün bunu çekip kenara, sıkıca

bir sorgulamalı” diye karar veriyor. “Bu misketleri ilk fark ettiğim gün, sekreter kızda da bir gariplik olduğunu anlamıştım” diye haklılığını kanıtlıyor kendine. “Gizli gizli kapı aralığından bakmalar, bana mı seslendiniz diyerek, kendi kendine konuştuğunu yüzüne vurmalar, telefon konuşmalarını çaktırmadan dinlemeler, karısına casusluk yapmalar...”

Ertesi gün, ortamın çok sakin görüldüğü bir anda, odasından hışımla çıkıp misket kavanozunu kaptığı gibi, kızın şaşkın bakışları eşliğinde, başından aşağı boşaltıyor. Sonra da kavanozu yere vurup kırıyor. Sekreter, elleri başının üzerinde, yerde, oraya buraya zıplayıp yuvarlanan misketlerle cam kırıkları arasında bağırıp çırpınmaya başladığında, öbür odalarda çalışanlar koşup geliyorlar. “Sana ne? Yazarım yazmam, bu seni ilgilendirmez!” diye bağırmasına bir anlam veremedenden bakakalıyorlar. “Casus olduğunu bilmiyor muyum sanki?” Nice sonra, iş arkadaşlarının endişeyle yüzüne baktıklarının ayrımasına varıyor. Uykudan uyanır gibi kendine geldiğinde, arkadaşları sessizce çekiliyorlar.

Yerine dönüyor, bir temizlikçi kadının, sekreterin odasını temizlediğini görüyor aralık kapıdan. Cam kırıkları ve misketler, şangırtılarla faraşa doluyor. İçini rahatlatıyor bu şangırtı.

“Oh işte bitti, kurtuldum onlardan. Keşke kafasını da kırsaydım kızın” diyor sırtarak.

Sekreter ortalarda yok. “Zırlamasını da almış gitmiş, ne güzel.” Bir daha da hiç görünmüyor.

Bir süredir İlhan’ı emekli olma konusunda ikna etmenin yollarını arayan genel müdüre, gereken somut kanıtı

bulmuş olan iş arkadaşlarının, büründükleri sessizliği ve onun arkasına gizledikleri rahatlamayı göremiyor ne yazık ki... Zaferinden hoşnut oturuyor masasına.

DERGİ

Ayağını kırdığı günden tam sekiz ay sonra, karısının usul usul gitme hazırlıklarına başladığından habersiz, iş çıkışı meyhanenin yolunu tutuyor yine. Sekreterin bozduğu sinirlerini onarmak için bir iki kadeh atması gerek. Bunun, alçısı çıkıp bacağı tamamen iyileştikten beri, eski düzene bindirdiği meyhane ziyaretlerine bir kılıf olduğunu, yalnızca kendini kandırdığını biliyor. Biliyor ama, alkol usul usul damarlarına yayılmaya ve rahatlatmaya başladığında duyduğu mutluluğu başka hiç bir şeyde bulamıyor. Ancak bunu, karısına tam olarak böyle anlatması olanaksız. Alkol, ona boyut atlatıyor, bunu kadın anlayamaz. Boyut atlamaya yeterli süre her gün biraz daha uzadığından, her geçen gün daha çok içmesi gerektiğini de anlamaz. İş yerindeki sıkıcılığı, aptal sekreteri, evdeki vırvırı ve yazamama özrünü unutma noktası demek bu. Bir ileri boyuta geçtiğinde her şeyi unutuyor. “Az mı?”

Artık masanın gediklisi olan ve kendisine “baba” diyen kızla, zaman içinde, ahablığı epeyce ilerletiyor. Onun yazma tutkusuyla kendisinin dertleşme alanı oluşturuyor aralarında. Gençliği ve canlılığı da etkiliyor İlhan'ı. Elbette içki arkadaşlığı da. Hem kız onu, Hâle'nin kösnül bakışlarından da koruyor. Hâle'den korkuyor adam. Yaşamına yeni yapışan korkulardan biri de bu. Kadının geniş kalçaları, iri memeleri, pençe gibi elleri ürkütüyor onu. Bir masal canavarı sanki, tuttuğu avı yiyip kanını emiyor, kemiklerini sıyrıyor yalanarak.

Kız, dergilerde, seçkilerde adını duyurma hevesinde. Adamsa kızı sığ bulmakla birlikte, gevezeliklerine alışıyor zamanla. Ona, bir yazın dergisi çıkarma düşlerinden söz ediyor bir akşam. Böyle bir dergi olsa, her şeyin ne kadar kolay olacağını anlatıyor. Masada, çevrelerinde oturan birkaç kişi de ilgileniyorlar konuyla. Çocuğu yaşındaki bu kıza anlattıklarına, kendisi de inanıyor sanki.

Daha önce, ellerinden kayıp gitmiş bu düşün, birlikte yola çıktığı kişiler yüzünden gerçekleşmediğinden söz ediyor. “Hepsi de yazar ya da şair olduklarından, başa çıkılamaz kaprislerle, işi yokuşa sürmüşlerdi” diyor. Oysa bu işe yeniden kalkıştırlarsa, derginin tek elden yönetilmesi gerektiğine kesin inandığını, o “tek el”in de elbette kendisi olacağını açıklıyor.

Dergi düşlerini yeniden yeşerttiğinde, içini taze bir umut kaplıyor. Hep birlikte coşkuyla içiyorlar.

Ne parasal sorunlar, ne yazma kabızlığı, ne karısı, ne çocukları. Düşlerini hiçbir şeyin engellemesine izin vermiyor. İçi umutla doluyor. Hep birlikte, alkolün mutlu beşiğinde sallanıyorlar.

Dergi hayaliyle coşkulu geçirdiği içki âleminin sonunda, kendini yatağa atıp uykuya dalmak üzereyken, ta derinlerden bir yerlerden sekreter kızın hıçkırıkları geliyor kulağına. Odasından çıkıp kızı aramaya başlıyor. Hıçkırıklar bir yaklaşp bir uzaklaşarak şaşırtıyor onu. Her yeri didik didik arıyor, bulamıyor. Yalnızca karısıyla kızının yattığı odanın kapısını açmaya yüreklenemiyor. “Onlar saklamışlardır casuslarını” kararına varıyor sonunda. “Büyücü kadınlar dayanışması.” Daha fazla direnemediğinden kendini yatağa atıyor.

“Elinde küçük bir çapayla kazıyor ağacın dibini. Tatlı limon fidanı büyümüş, kocaman bir ağaç olmuş. Toprağı öylesine sert ki, çapa sanki taşa vuruyormuş gibi tok sesler çıkarıyor. Oraya gömülü cicozları bulmak tutkusuyla vuruyor da vuruyor, ama küçücük bir delik bile açamıyor toprakta. Doğruluk yıllardır bakımsız kalmış, sulanmamış bahçeye çepeçevre göz gezdiriyor. Tulumbanın suyu çekilmiş, ne kova kalmış ne teneke. Ağacın dibine dökcek bir tas su bile bulamıyor. Ama kazmaktan da vazgeçmiyor. O misketleri oradan çıkaramazsa, yaşamının hiçbir anlamı kalmayacakmış gibi tutkuyla sallıyor çapayı. Toprak direniyor, yuttuğu misketleri asla geri vermemeye karalı. Çapanın sapı ellerinde yaralar açıyor. Canı yanıyor, bacaklarına dikenler batıyor. Yorgunluktan bitkin düştüğünde, elleri, ayakları uyuşmuş karıncalanarak uyanıyor nice sonra.”

O sabah yine evde bir şey arıyor İlhan. İşe gidinceye kadar, her yere bakıyor. Onları suç ortağı bildiğinden, karısıyla kızına ne aradığını söylemiyor. Uzaktan uzağa sekreter kızın hıçkırıkları evin içinde hâlâ duyuluyor sanki. Onu nereye sakladıkları şimdilerde en büyük merakı.

İş yerinde, gece gündüz zırlayarak verdiği rahatsızlığın hesabını sormak için odasına daldığında, sekreter kızın masasında orta yaşlı bir kadının oturduğunu görüyor. Saçları permalı, şişmanca bir kadın bu. Soran gözlerini yüzüne diktiğinde tedirgin oluyor adam, çıkıyor odadan. Sekreter kız, cicozlarıyla birlikte sırta kadem basıyor.

“Göksel onu ardiyede saklıyor, geceleri sesinin duyulması bundan.”

Yürekten inanıyor buna.

“İyi de ardiye nerde?”

ÇORBA TENCERESİ

Büyük bir gürültüyle uyanıyor Göksel. Işığı yakıp saate bakıyor, sabahın ikisi. Sabahlığını üzerine geçirip çıkıyor odadan. Ardından da kızı fırlıyor. Kadın ona sertçe “Sen git yat” diyor. Birazdan olacıklara tanık olsun istemiyor. Ezgi odasına girip kapısını kapatıyor.

Sesler salondan geliyor. Oraya yöneldiğinde, ayakta duramayacak kadar sarhoş altı adamın ve bağıra bağıra, el kol hareketleriyle konuşan bir genç kızın, koltuklarda, yerlerde oturduklarını görüyor. İlhan, elindeki şişeden, döke saça içki servisi yaparken, öbürleri hep bir ağızdan konuşmayı sürdürüyorlar.

Göksel, durumu kısa sürede kavıyor. Yılların deneyimiyle, bu sarhoşlara söz anlatmanın, deveye hendek atlatmaktan zor olduğunu da biliyor. Oysa bu gürültüyü hemen durdurması gerek. Kimse kadının varlığını hissetmiyor bile. İçindeki öfkeyi dizginlemeye çalışarak ne yapabileceğini düşünürken, adam görüyor karısını. Zorlukla açtığı kan çanağı gözlerini kadına dikip “Dergi konusunu konuşacağız arkadaşlarla” diyor, peltekleşmiş diliyle yayvan yayvan. Çok makul bir şeyden söz edermiş gibi. Yıllarca geride kalmış bu konu yeniden hortlamış demek. Bu kez kurucular değişik. Eski dostlardan kimsecikler yok. Bunlar meyhaneden gelişigüzel toplanmış yeni bir ekip. Adam, şişeyi yanındaki sarhoşa verip mutfağa yöneliyor. Buzdolabını kurcalayıp yiyecek bir şeyler arıyor, çorba tenceresini görüyor, almak isterken düşürüyor elinden. Gecenin içinde bomba gibi patlıyor ses. Tencere bir tarafa, kapağı başka bir tarafa fırlıyor.

Salondakiler ne olduğunu anlamak için susuyorlar. Sessizlik bir an sürüyor, sonra yeniden tüm hızıyla başlıyor konuşmalar. Kadın mutfağa girdiğinde, çorba tenceresini yerde, çorbayı tüm mutfak zeminine yayılmış buluyor. Adam, ne olduğunu anlamadan, bakışlarını, içinde yüzdüğü çorbaya dikmiş öylece duruyor. Paçaları, üstü başı çorbayla kaplanmış. Bir eliyle mutfak tezgâhına tutunmasa, boylu boyunca uzanacak yere, çorbanın içine.

Kadın şu anın, yaşamında bir dönüm noktası olduğunu kavlıyor birden. Tüm direnci tükenmiş, sinirleri gerilmiş ve çaresiz. Sakin bir sesle adamlara gitmelerini söylemenin bir yararı olmayacağını biliyor. Sihirli bir sopayla dokunulmuşçasına, çorba gölü içinde kımıldamadan, duran adamı orada bırakıp salona yöneliyor.

Avazı çıktığı kadar bağırmaya başlıyor. “Defolun evimden, hemen defolup gidin!” Saçlarını savurarak, el kol hareketleri eşliğinde avaz avaz bir şeyler anlatan genç kız, gözleri fal taşı gibi açılmış bakakalıyor kadına; “Bu da nereden çıktı?” der gibi. Göksel, önündeki bir dizi bulanık beynin, söylediklerini iyice anlayabilmesi için yineliyor; “Defolun, hemen şimdi!”

Adamlar, ertesi gün hiçbir şey anımsamayacak olsalar da, şu an durumda bir sıra dışılık olduğunu kavrayabiliyorlar. Biraz ağır, dengesiz devinimlerle, yalpalayarak, içki bardaklarından gönülsüzce ayrılıp çıkıp gidiyorlar. Kızın oyalanmaya çalıştığını görüyor, “Çabuk ol!” diye sarsıyor kolundan tutup. Kız, kolunu kurtarmaya çalışarak biraz direniyor, “Baba, dergi, öykü” gibi bir şeyler gevelerken, kendini birden kapının önünde buluveriyor. Kapıyı arkasından kapattığında Göksel, yakalandığı öfke fırtınasına kapılıp, kızın saçını başını yolmadığı,

sarhoş gövdesini yerden yere vurmadığı için kutluyor kendini. Böyle gencecik yaşında, bu adamların peşine takılıp meyhanelerde kendini ziyan ettiği için en çok ona kızıyor.

Tozlu ayak izleri, yerlere dökülmüş içkiler, kuru yemişler, devrilmiş kadehler, izmaritler kalıyor gidenlerden geriye. Bir de yerde, bej bir kasket.

Bağırmanın ardından kadın, şimdiye kadar hiç tanımadığı, içinden, ciğerlerinden sökülüp geliyormuş gibi bir ağıt tutturuyor. Sabahın ikisi, alt komşu, üst komşu vız geliyor artık. Ağlamaktan çok ulumayı andıran bu boşalma eşliğinde, adamın ayaklarını temizleyip çıkarıyor mutfaktan. Kendinden geçmiş gövdeyi zorlukla soyuyor, banyoya sokuyor. Bin güçlkle yıkıyor, götürüp yatırıyor.

Sonra dönüp, hızı kesilmiş, sessiz ama biteviye sürüp giden bir ağıt eşliğinde mutfağı, salonu temizliyor. Yardıma gelen kızını yeniden gönderiyor odasına. Onu bu pis işlere bulaştırmayı hiç istemiyor. Tamamı pis su borularından akıp lağım çukuruna giden çorba için harcadığı saatleri düşünüyor. “İşte böyle, benim emeğimin ve zamanımın değeri bu kadar!”

Gün ağardığında giriyor yatağa.

“Keşke adamı o çorba gölünün ortasında öylece bıraksaydım” diye düşünüyor bir an. Bunu yapamayacağını bile bile. “Sabah uyandığında belki biraz utanırdı.”

Ertesi sabah, İlhan mutfağa geldiğinde, sessizlik ve terk edilmişlik vuruyor yüzüne. Masaya oturup başını elleri arasına alıyor, gece neler olduğunu anımsamaya çalışı-

yor. “Çok kötü bir şeyler oldu galiba” diyor ama ne kadar düşünse de ayrıntılar su yüzüne çıkmıyor bir türlü. Akşam, henüz çok sarhoş olmadan önce, masada konuşulnlardan bir ipucu çıkarmaya çalışıyor. Her şey sis perdesiyle örtülü.

Biraz bekliyor.

“Hiç bu kadar geç kalkmazdı, hasta mı acaba?” Midesi kazındıkça sinirlenmeye başlıyor.

Kahvaltı hazırlamayı beceremez ama belki çorba ısıtıp içebilir. Dolabı açıyor, çorba yok. “Allah kahretsin” diyor. Bir süre daha oyalansa da, kadından hiç ses çıkmayınca, evde olup olmadığına ilişkin bir belirti arıyor. Yattığı odanın kapısına kadar gidiyor, kapalı. Kulağını dayayıp dinliyor. İçerde mi, değil mi onu bile anlayamıyor. Kızının kapısı da kapalı.

“Yoksa, sekreteri de alıp uçan halılarıyla hep birlikte çekip gittiler mi? Evet evet o salak sekreter de yanlarındadır mutlaka.” Bu nedense içini hiç rahatlatmıyor.

Kapıyı açmaya yüreklenemediği gibi, açtığında ne diyeceğini de bilmiyor. Özür dilemek geçiyor içinden ama hiçbir ayrıntısı anımsanmayan bir olay için nasıl özür dilenir? “Ya gerçekten gittilerse?”

Kanını donduran bu olasılıkla birlikte, o bildik mide ağrısı yine içini burkmaya başlıyor.

“İşte ortalarda yok. Sinir olduğun bakışları üzerinde değil. İmalı imalı konuşup seni çileden çıkarmıyor, sorgulamıyor. Mutlu olsana!”

Tuvalete girdiğinde, küvetin yanında, yerde yığılı giysi-

leri görüyor. Bunlar kendisinin. Pantolon, gömlek, don, atlet, çoraplar dahası kravat. Üzerlerine sıvanmış yağlı, yoğun bulaşığı kusmuk sanıyor.

“Amma kusmuşum be. Yine Oskarlık bir film çevirmişim desene.”

Bütün cumartesiye, sırtında ev hırkası, terliklerini sürüyerek geçiriyor. Peynir ekmekle yetinmek zorunda kalsa da, her zamanki tılsımlı sözler, yirmi iki kez yinelenmesi gereken terane hiç aklına gelmiyor bugün. Süt dökmüş kedi gibi çekiliyor çalışma odasına. Bir şeyler yazmak istiyor. Geceye takılı aklı, üç sözcüğü yan yana getirmesine izin vermediğinden, yine gözleri makineye dikilmiş oturuyor saatlerce. Yerde, düşmanı halı yok artık. İsteddiği kesin sessizlik de kusursuz. Karınca akınına karşı önlem alınmış, pencereler sımsıkı kapalı. Her şey istediği gibi. Ama sözcükler, Kaf Dağı’nın ardına saklanmışlar.

“Çok kötü bir şey oldu ama, ne?”

Kafasındaki koca lahananın kıvrımları arasından kurtulup, o ayırımına varmadan yazıya dökülen bu tümce, tek başına duruyor kâğıtta.

YANGIN

Göksel öğleye doğru boğazında bir yanma ve acı ile uyanıyor. Sanki bademcikleri şişmiş, boğazını kapatmış gibi, öylesine zor yutkunuyor. Kendisini bile şaşırtan, inanmadığı, böğürmeye benzer o ses, boğazından çıkarken, kızgın bir kor gibi dağlamış demek nefes borusunu. Gözleri de yanıyor. Kanlanmış ve şişmiştir mutlaka, “Ne çok ağladım Tanrım!”

O gün odadan hiç çıkmıyor.

Kaynar sular hazırlayıp sabaha kadar yaptığı temizlik de kendini, kollarındaki bacaklarındaki sızılarla durmadan hatırlatıyor. Elleri, deterjan ve çamaşır suyundan şişmiş. Adamı yıkarken ve yatağa taşıırken incinen belinden de sızılar geliyor ara ara.

Çok yorgun ve çok kızgın. Bardak taşıtı.

“Konu komşuya rezil olmak da cabası.”

Gecenin geç saatinde herkes yataklarından fırlamıştır. İyi ki polis çağırmadılar. Olay uzun sürmedi aslında, polis çağırmaya fırsat kalmadan çekip gitti adamlar. “Gecenin bir yarısında, dergi çıkarma (!) konusunu konuşacaklarını sandıkları ve ilk kez geldikleri bir evden, kovulmayı nasıl değerlendirecekler bakalım. Değerlendirmeymiş! Neler olduğunu anımsayabilecekleri bile şüpheli.”

Meyhanenin kapısından içeri adım atmadan önce, çalıştıkları iş yerlerinde ve evlerinde saygı gören, kelli felli insanlar bunlar. Hepsinin, yolunu gözleyen, bekleyen eşleri, çocukları vardır mutlaka evlerinde.

Hele şu “baba, baba” diyerek direnen kıza ne demeli! Yirmili yaşlarında var yok! “Onun ne işi var onca kart horozun arasında?”

Gündüz insan, gece kurt takımı bunlar. “Ya onları toplayıp getiren kocasına ne demeli?”

Bardak taşıtı evet. Bu kez çok kararlı, “yeter” diyor, “yeter artık!”

Kalkıp valizlerini hazırlıyor. Birini kapatıyor, öbürünü dışarıdan koyacağı şeyler için açık bırakıyor. Canı bir

şey yemek istemiyor. Kocasının ne yiyeceği de umurunda değil. Kızını da alıp gidecek. “Nelere tanık oldu zavallı!”

Sonra, ağrılarını unutmaya çalışarak, günlüğüne, bir şeyler yazmaya oturuyor. Parmakları kalemi zor tutuyor.

Adam içeri girmeye niyetlenmesin diye, çıt çıkarmamaya özen gösteriyor.

Yarın sabah erkenden gidecek.

Saçlarını kestirip kırmızıya boyattığı günkü kadar kararlı artık.

Fazla yazamıyor. Çok yorgun.

Bütün gün çıkmıyor odadan. Evin içinde bir mezar sessizliği hüküm sürüyor. Ezgi'den çıt çıkmıyor.

Erkenden giriyor yatağa. Sabah dinlenmiş kalkması gerek. Kalemi defterin arasına bırakıp ışığı söndürüyor. Yorgun gövdesinin el verdiğiince, pek de derin olmayan bir uykuya geçiyor.

“Yangın var, yanıyoruz!” feryatlarıyla çırpınıyor İlhan. Tüm oda alevler içinde. Perdeler, çarşaflar tutuşmuş, boğucu duman dört bir yanı sarmış. Karısını uyarmak için kalkmaya çalışıyor. Yatağa yapışmış gibi. Kımıldamıyor. “Yanıyoruz, yanıyoruz!” diye bağılıyor yeniden. Sesini duyan yok. Alevler yüzünü yalamaya başlıyor, tutuştu tutuşacak. Zorla yataktan kalkıp pencereye ulaşmak istiyor. Sarsak gövdesini sürüyerek bunu başardığında, pencere açılmamakta direniyor. Oda kırmızıya kesmiş. Alevlerin içinden çıkan eli böğründeler, mızraklarını gelişigüzel sallayarak gözünü oymaya çalışıyorlar.

“Onlar naftalinde geberip gitmemişler miydi?”

“Yanıyoruz, yanıyoruz!” kapıya yöneliyor bu kez. Ayağının altında yuvarlanan misketlere bastıkça kayıyor, zor ulaşıyor kapıya. Kapının kolu kopmuş, açılmıyor. “Baba baba, dergileri kurtar!” diye bağıyor genç bir ses. Alevler dört bir yanı sarmış, içerde kapalı kaldığını ve yanıp kül olacağını düşünüyor bir an. Son bir çabayla, sesini iyice yükseltip bağıyor bir kez daha. “Yanıyoruz!”

Göksel, bitişik odadan gelen bu haykırmalarla koşup geldiğinde kocasını yataktan düşmüş, yerde halının üzerinde anlamsız seslerle bağırırken buluyor. Anne karnında gibi kıvrılmış, kollarıyla başını sarmış. Pijama pantolonu ıslak, halının üzerinde bir kusmuk gölü. Kendinde değil.

Ambulans çağırıyorlar, kızıyla birlikte adamı hastaneye kaldırıyorlar.

İki görevli sedyeyi acil kapısından içeri aldığı anda, ana kız, gecenin bölünmüşlüğü içinde, uykulu, şaşkın, olup biteni tam kavrayamamış kalıyorlar kapı önünde. Göksel, bilmem kaçınıcı kez aldığı gitme kararını unutup, dahası sızlayan gövdesini bile umursamadan, İlhan'ın hastaneye yatmasına seviniyor. “Sonunda iyileşecek. Her şey normale dönecek. O zaman gitmek daha kolay olur” diye düşünüyor.

Saatler sonra, doktorlar, hastaya ilk yardımı yapmış, incelemeyi bitirmiş, tanıyı koymuş olduklarını bildiriyorlar: Alkolle tahrip olmuş bir karaciğer, sigara kurbanı, kılcal damarlarına dek ziftle tıkanmış bir akciğer, alkolle sigaranın birlikte pelteleştirdiği, halüsinasyonlar içinde, kanama geçirmiş bir beyin, delik deşik bir mide ve yarı

felç durumu. Tablo çok ağır. “Şimdi yoğun bakımda” diyorlar. Yanına girmek olanaksızmış.

Göksel, Ezgi’ye belli etmese de, yine aylarını alacak bir sağıltım dönemi yaşayacaklarını anlıyor. Dahası bu kez, alçılı bir bacadan daha büyük sorunlarla karşı karşıya olduğunu da. Bildiği bir şey daha var: Gitmekle kalmak arasında bocalamak gibi bir ikileme düşmeyecek, engel olamayacağı bir sorumluluk duygusuyla, kalacak ve adama bakacak.

Bu, özgürlüğüne kavuşma düşlerini yeniden ertelemek demek. Bavullar yeniden açılacak.

İlhan’ın yoğun bakımda kalma süresi uzuyor. Günler birbirini kovalarken Göksel, en çok kızının yaz tatili zehir oldu diye tedirgin. Ezgi hiçbir şey söylemiyor ama için için üzülyordur elbette. Tıpkı annesi gibi, onun önünde de belirsizlik, güvensizlik dolu günler var. Üstelik beklemenin ne kadar süreceği belli değil. Yol haritasını kendisinin çizemediği, karmaşık bir serüven bu. Fiziksel güce ve belki de daha çok moral güce gereksinimleri var.

Oğlu gelip yokluyor babasını. Onun içi rahat. Nasılsa, hastaya bakacak iki kadın var. Onların acılarıyla özdeşleşmeye gerek duymuyor.

“Hastaya kadınlar bakar, bu onların görevi.”

Babası için üzüyor mu? Bunu bilemiyorlar. Ya annesi için, kız kardeşi için?

Hastanede olmadıkları zamanlar Göksel, Ezgi’ye acılı ve üzücü şeylerden söz etmemeye çalışıyor. Babasının iyileşeceğini söylüyor, kendisinin mutlu bir yuva kura-

cağını... Çeyizinden söz ediyor. Neler istediğini soruyor. Annesinin çabalarını ve amacını çok iyi kavradığından, aynı oyunu Ezgi de oynuyor. Birbirlerini kolluyorlar. Gece, yalnız kaldıkları saatlere saklıyorlar endişeli düşünceleri.

Akşamüzerleri balkonda oturup çaylarını içerken, yaşamın acımasız yanları hiç yokmuş gibi davranıyor Göksel, kendi annesinin gözlerindeki acılı bakışları hatırlıyor. “Sakın gitme” diyen bakışları. İşte tıpkı onun gibi, kendi kızını korumaya çalışıyor şimdi...

İlhan’ın normal odaya alındığı haberi geldiğinde, yeni umut ışıkları beliriyor.

Durmadan ertelenen isteklerle, neşelenip gülmeyi olanaksız kılan telaşlarla geçen günlerin izlencesine, hastaneye gidip gelmeler ekleniyor şimdi.

İlhan için, hastane odasında olmanın, yoğun bakımda olmaktan tek farkı, bilincinin açık olması. “Bilinç” dediğimiz şeyin tümü değil elbette. Yalnızca “şimdi” var onun için. Örneğin, buraya nasıl geldiğini anımsamıyor. Yoğun bakımda yattığı günleri de. Hâlâ solunum cihazına bağlı ve serum veriliyor. Yüzü gözü kıpkırmızı ve şiş. Dahası, uzun süre yatmaktan sırtında açılan yaralar, tüm çabalara karşın kapanmıyor. Tersine, bacak damarlarında yeni ülserler açılıyor. Doktor bu gidişin Koah’a doğru olduğunu söylüyor. “Nikotinin getirdiği kaçınılmaz son” diyor.

Göksel odaya her girdiğinde, İlhan yardım umar gibi bakışlarını ona diyor. Bu bakışlarda biraz da suçluluk var sanki. Ya da Göksel’e öyle geliyor. Bir şey istemeden ya da söylemeden önce karısının tepkilerini ölçer – biçer

gibi. Gerçekten tepkilerini önemsiyor mu, yoksa çıkarı için önemsiyor gibi mi yapıyor, anlayamıyor Göksel. Aslında iyileşir iyileşmez, yine o tepeden bakışlarına döneceğinden emin. Bacağı kırıldığında aynı şey olmamış mıydı? Koltuk değneklerini atar atmaz, “geri zekâlı” hakaretleri başlamıştı.

Artık ona hiç mi hiç güvenmiyor.

Gece hastane odasında yalnız kaldığında ne yapıyor, bunu da hiç merak etmiyor. Refakatçi kalmayı tümünden reddediyor, hem de kesin olarak. Gecelerini kendisine ayırmak istiyor. Ölümcül ameliyatlara geçirdiğinde ziyaretine bile gelmeyen, umursamayan; “Dikkat çekmek için hasta numarası yapar o” diyen birine, bu kadar özveriyi çok buluyor.

Tek özgürlük zamanı olan gecelerini evinde, odasında, kızıyla birlikte, günlüğüyle ve kitaplarıyla geçirmek istiyor. Kınamak isteyen buyursun kinasın.

John Berger’in;

“Her gecikme, geleceğe karşı işlenmiş bir suçtur” sözünü hiç unutmuyor Göksel. Gitmekte geciktikçe duyduğu tek suçluluk bu. Gidecek. Daha geç olmadan.

İlhan’ın bir an önce iyileşmesi gerek. Bunu yürekten istiyor.

Oysa “Karaciğer fonksiyonları bir türlü düzelmiyor” diyor doktor. “Üstelik bundan sonra solunum cihazına bağımlı yaşama olasılığı da yüksek.”

Günler; iğneler, serum değiştirmeler, sürgüler, koca gövde çevrilip sırt yaralarının pansuman edilmesi, bacak

damarları için yeni bir ilaç deneme, kan almalar, idrar almalar, testler testler diye geçiyor. İlhan başkasını istemediği için, temizliğini Göksel, yatakta, sabunlu bezlerle yapıyor. Her şeye katlanıyor iyileşsin diye. Umutsa giderek azalıyor.

Umut azaldıkça, yüreğine oturan taş da büyüyor.

İlhan'ı ziyarete pek kimse gelmiyor. Ne iş arkadaşları arıyor, ne de meyhane dostlarından kimse. Annesi bile. O sadece telefonda; "Aman kızım kocana iyi bak, senin gibi bir karısı olduğu için oğlum çok şanslı, sen elinden geleni yaparsın biliyorum" diye yağ çekiyor Göksel'e. Bu alttan alışlar Göksel'i hiç etkilemiyor artık. Yapmacık tavırlar midesini bulandırıyor. Zaman insanları gidecek daha bencil yaparken, onların kendilerini olgunlaşmış, bilgeleşmiş gibi göstermeye çalışmalarından nefret ediyor çünkü.

İlhan giderek sessizleşiyor. Zayıflıyor ve hızla çöküyor. Hor kullanılmış gövde, acımasızca alıyor intikamını. Tüm çabalar boşuna.

İlaçların etkisiyle derin uykulara daldıkça, garip düşler görmeyi sürdürüyor. Düşle gerçeğin birbirine karıştığı olaylar, içinden çıkamadığı düğümler oluşturup hasta beynini zorluyor. Tek unutmadığı şey kemani.

Kinlenmesi ise Göksel'in önemsemez tavırlarına. Hasta yatağında ondan sevgi görememek, eski hırslarını körüklüyor. Evet üstüne düşen işleri söylenmeden yapıyor, ama bunu kocasına duyduğu sevgi ile değil, görev olarak yaptığını duyumsatıyor durmadan. Geceleri yanında kalmaması da ayrı bir kinlenme konusu. "Bilmez mi bir hastane odasında gecelerin nasıl zor geçtiğini?"

Aralarındaki gerginlik sürüp gidiyor.

VAMPİR

Bir yandan da, aylarca yataktan kalkamamanın gerginliği biniyor bunların üstüne. Yıkanmayı çok özlüyor, kal-kıp dolaşmayı, bıktığı hastane yemekleri yerine sevdiği yemekleri yemeyi. Sırtındaki, bacaklarındaki yaralar-dan kurtulmayı. İçkiyi, sigarayı...

İlaçların etkisiyle derin uykulara dalıyor.

“Uzun uzun yıkanıyor duşun altında. Su akarken, dert-ler tasalar da akıp gidiyor sanki gövdesinden. Yakası-nı bırakmayan korkularını bile unutuyor. Duştan çıkıp, bornozunu giyiyor ve kurulanmaya başlıyor. Sonunu pek hatırlayamadığı koyu işret gecelerinin sabahında, suyun sağaltıcı etkisini oldum olası çok sever. Yeni güne baş-larken güç kazanır böylece. Duşa girmeden önce, ka-dının banyoya girebilme olasılığı belli belirsiz de olsa aklından geçtiği için kapıyı kilitlemişti. İçi rahat, başını, göğsünü, koltuk altlarını iyice kuruluyor. Bacaklarını kurulamak için eğildiğinde, boy aynasına iliştiriyor gözü. Duştan akan sıcak suyun etkisiyle buğulanmış aynada, puslar içinde gördüğü surete korkuyla bakakalıyor.

Yüreği ağzında, boğazına düğümlenmiş bir sesle bağırı-yor aynaya doğru;

‘Allah kahretsin, ödümü patlattın. Ne halt ettiğini sanı-yorsun?’

Aynadaki kadın yanıt vermiyor. Kömür karası bakışları-nı yüzüne dikmiş öylece duruyor. Dudaklarına yapışmış aşağılayıcı gülümsemeyi, görmezden gelmeye çalışıyor İlhan. Kadının solgun görüntüsünün yanında duran-

sa, duşta tazelenmişe hiç de benzemeyen kendi sureti. Torbalı gzaltları, kızarmış burnu,  günlük sakalı, şiş yüzüyle hastane kakını gibi daha çok. Aynanın buğusu usul usul çözüldükçe, görüntüler de netleşmeye başlıyor.

'Dş yakamdan be kadın!'

Görüntüsü de kükrüyor; 'Dş yakamdan be kadın!'

Aynadaki kadın bakışlarını biraz indiriyor. Kocaman bir göbek var şimdi baktığı noktada. Bu acımasız bakışlardan huylanıyor adam, karnını içeriye çekiyor biraz. Bornozunun önünü kapatıyor aceleyle. Kuşağını sımsıkı bağlıyor. Sinirli sinirli açıyor kilidi, dengesini zor bularak çıkıyor banyodan.

'Ukala bir aynayla, onun işbirlikçisi ukala bir kadınla uğraşmaya hiç niyetim yok!'

Dşte bile olsa, Aslında derdinin ayna olmadığını biliyor.

Giyinip mutfağa geliyor. Eskisi gibi gerilimli olmayan, istediğini özgürce yediği mutfakta, masaya oturduğunda, koca göbeği geliyor gözlerinin önüne. Aynadaki abus sureti de...

'O ne çirkin bir surattı öyle!' diye fısıldıyor kendi kendine. Kadın hakkında konuşmaya pek cesareti yok. Onun epeydir evde dolaştığını bildiği için alçak sesle konuşuyor.

Göbek konusu canını sıksa da, masaya koyduğu, dumanı tüten, bol sarımsaklı işkembe çorbasını, kaşıklamak için sabırsızlanıyor. Midesinde, o daracık yerden kurtulmaya çalışan kedi yavruları var sanki. İçerden tırmalayıp du-

ruyorlar. İştahla saldırıyor çorbaya. Çenesinden akmasına aldırmadan, tabağın dibini ekmekle iyice sıyrıyor. Son lokmayı ağzına sokuştururken görüyor yeniden boy aynasını, mutfak masasının tam karşısında. İrkiliyor, eli ağzında kalakalıyor.

'Bu ayna hep burada mıydı?'

Anımsayamıyor. Zaten bazı şeyleri net olarak anımsayamıyor son zamanlarda. Ama, koca ekmek parçasını tam ağzına sokarken, ayan beyan görüyor aynayı işte. Kadın, solgun yüzündeki, kömür karası gözlerini kendisine dikmiş bakıyor yine.

'İğrençsin!' diyor yüksek sesle. Bir an duraklıyor, kadının tepkisini bekliyor.

Aynadan çıt çıkmıyor.

'Neyse ki konuşmuyor' diye geçiriyor içinden. 'Bir de konuşsa hiç çekilmezdi.'

Kadının dönmüş olmasından tedirgin; 'Eve iyice yerleşti.'

Gerçi konuşup canını sıkacak şeyler söylemiyor ama evin içinde dolaşıp sessizce denetliyor her yaptığını. 'Hastaneye yatmalısın' diye tutturuyor, sigara içmesine karışıyor. Keyfi isteyince de kapıyı çekip gidiyor. "Sahi bu gideli kaç yıl oldu? Belki üç yıl, belki daha az ya da daha çok, bilemiyor şimdi. Gidişini hiç umursamamıştı o zaman. Dahası; 'Güle güle, yine beklerimmm' diye dalga geçmiş, arkasından bir de el işareti yapmıştı.

Şişesine sarılıp uyumuştı o gece. Ne mutlu bir geceydi. İyi de niye dönüp gelmişti, neden buradaydı? Üstelik

evin her yanında, her an pat diye karşısına çıkıyordu. Duvarlardan geçiyor, pencereden uçuyor, dolap kapaklarının arkasında bekliyor.

Yetmezmiş gibi, şimdi de aynalarda boy göstermeye başlamıştı. Utanmadan duş yaparken bile izliyordu demek. Aynaya her bakışında, yanı başında bitiveriyordu.

'Hadi geri geldin, benim göbeğimden sana ne?'

Canı sıkılıyor. Korkuyor hem de. Mutfağı olduğu gibi bırakıp kaçıyor, yatak odasına girip bekliyor. Odayı dolduran sarımsak kokusundan hoşnut; 'İyi iyi, ürksün de girmesin bu odaya' diye düşünüyor. Birden irkiliyor bu düşünceden; 'Sarımsak kokusundan ürkenler vampirler miydi yoksa?'

Soğuk soğuk terliyor.

'Ya bu kadın vampirse?'

Tam o sırada, gardırobun kapağında görüyor boy aynasını. Kadın, şiş suratlı kendi görüntüsüyle yan yana duruyordu yine. Ama bu kez yüzündeki gülümseme bütünü garip ve aralık dudaklarından iki uzun köpek dişi görünüyor. Kendi görüntüsü büzülüp küçülürken, gözlerindeki korku iyice büyüyor.

Kan ter içinde atıyor kendini dışarı. Salona gidiyor, bir koltuğa oturuyor. Başını ellerinin arasına alıp bir süre hareketsiz bekliyor. Midesi kasılıyor, işkembeyi içinden atmak için kıvranıyor, soğuk soğuk terliyor. Nice sonra cesaret bulup gözlerini açıyor, ayna yine karşısında.

Kadın, evi terk edip gittiği günkü kadar genç ve güzel. Gri elbisesi içinde, eskiden olduğu gibi incecik üstelik.

Bir zamanlar, onu öldüresiye dövmek istediğinde, kemikleri kırılıverecekmiş duygusuna kapılır vazgeçerdi, yaprak gibi uçurecek diye korkardı. Ama şimdi güçlü görünüyor.

‘İster misin aynadan çıkıp saldırısın sana!’ diyor kendi kendine.

O anda kadın aynanın çerçevesinden dışarıya bir adım atıyor. Gölge gibi ağırlıksız gövdesi, bir an çözünür gibi oluyor, karlanıyor, sonra netleşiyor. Köpek dişleri büsbütün büyümüş.”

Bir “hık” sesi çıkıyor gırtlığından.

Hastaneye yatışının dördüncü ayında, yataktan kalkmayı başaramadan uykusunda ölüyor İlhan.

Kaçınılmaz son gelip çatıyor.

Ölümüne yakın neler düşündüğünü hiç bilemeyecek Göksel. Belki pişmanlıklarla kuşatılmıştı, belki de hayat boyunca kurduğu kumdan kalelerin bir bir yıkıldığını görmek, erkini yitirmek yattığı yerde kahrediyordu onu. İlhan bilmesede aslında, çocukluğunu ve tüm yaşamını kâbusa çeviren korkularla kuşatılmıştı. Alkole sığındıkça çoğalan, dal budak salan korkularla.

VALİZLERİ BOŞALTMAK

Her şey elinden kayıp gitti sanıyor Göksel. Ölüm adındaki dip sarsıntısının vurmasıyla yolundan çıkan hayatında, dipsiz kuyular açılıyor. Umarsız, yorgun günlerin ardından, zembereği boşalmış bir aygıt gibi sergilediği, kızını, oğlunu, kayınvalidesini endişelendiren tutarsızlıklar sürecine giriyor.

Valizini alıp çekip gitme düşü, tüm beklentilerinin aksine, derin bir düş kırıklığına dönüşüyor; Artık gidemez. Terk edebileceği kimse kalmadı.

Cenazeden sonra herkes döndüğünde, evin içinde amaçsızca dolaşıyor.

Evin öbür bölümlerinden daha çok ilgilendiği, nedenini tam anlayamasa da, gizli bir çekimle gelip oturduğu çalışma odasında, günlüğüne son günlerde yaşananları yazıyor: Ölümün değiştirdikleri, gidememek...

Odanın bir köşesinde rulo yapılmış, diklemesine duran halıya baktıkça, o günlerde hiç üzerinde durmadığı kaldırılma nedenini merak ediyor örneğin. Masada yığılı duran, karmakarışık kâğıtlarda yazılanları da. Çok anlaşılmayan sisli ve düzensiz şeyler.

“CİCOZ AĞACI” başlığı iki kez yazılmış. Biri elle, diğeri daktiloda. Sağlığı bozulmuş bir ruhun sayıklamaları gibi, kopuk kopuk, bütünlüğü olmayan satırlar. Daktiloya takılı kâğıttaki tek satırın ise (çok kötü bir şey oldu, ama ne?) ne amaçla yazıldığına ve hangi kötü olaydan söz ettiğine kafa yormuyor artık.

Yapayalnız yine. İçi fokur fokur kaynıyor. Masanın üzerinde, kâğıtların hemen yanında duran günlüğün son sayfalarına, bu evi terk etme kararıyla ilgili yazdıkları yakıyor yüreğini. Valizlerini boşaltırken de böyle yamıştı içi. Anlamını yitirmiş bir terk ediş sahnesinin, gülünç kanıtlarıydı, valizden tek tek boşalttığı şeyler.

“İspanaklı Sufle Tarifi”nin okunma ritüeli, kırmızı saçları, elinde valiziyle kapıdan çıkışı, güldürüye dönüşmüş bir oyundu şimdi.

“Hayat çok acımasız!”

Duygularının üzüntüden çok, kızgınlık olduğunu saklamıyor artık kendinden.

Günlüğe yeni bir şeyler yazmak için sayfaları çevirirken, tarihi oldukça eski bir anıya takılıyor gözü. Okudukça, tüm ayrıntılarıyla yeniden canlanıyor olay. Kocasını sevmek, evliliğine bir anlam katmak için çabaladığı günlerde, attığı her adımda, onun önüne çıkardığı engellerden nasıl yorulduğunu düşünüyor.

“Gece eve geç döndük. İş yerinin düzenlediği, oldukça kalabalık, içkili bir toplantıdaydık. Kocam yine alkol duvarını aştığından, taksiden inerken ona göz kulak olmam gerekti. Merdivenleri bana abanmadan çıkamıyordu. Eve girdiğimizde yatak odasına taşındım. Soyunup yatağa girmesine yardım ettim. Uykulu bir sesle ‘Yanıma gel’ dedi bana. Geceliğimi giydim, banyoya gittim. Üç-beş dakika sonra odaya döndüğümde, yeri göğü sarsan bir horultuyla uykuya dalmıştı. Bir battaniye alıp bitişik odaya geçtim. Günlüğümle baş başayım işte yine.

Herkesin ayak üstü içkisini yudumlayıp sohbet ederek bir şeyler atıştırdığı toplantıda, garsonların dolaştırdığı tepsilerden aldığı kadehleri peş peşe yuvarlayarak iyice yükünü tutan kocam, bir ara yok oldu yanımdan. Ben şaşkınlıkla sağa sola bakınırken, epeydir uzaktan gözüünü bana dikmiş olan - bunu açıkça yapıyordu - genç bir adam, bu fırsattan yararlanıp hemen harekete geçti. Avına yaklaşmak için uygun anı kollayan etobur bir hayvan gibi bitiverdi yanımda. Temiz pak, saçları düzgün taranmış biri. ‘Merhaba’ dedi önce. Sonra, bir şeye gereksinmem olup olmadığını sordu. Omzunun birini ha-

fifçe kaldırıp 'ne olursa' diye ekledi. 'Hiçbir şeye gereksinmem yok, teşekkür ederim' diye yanıtladım. Yanımda biraz daha kaldı, konu açmaya, konuşmaya çalıştı. Sonra baktı ki, ben çok konuşkan biri değilim, eliyle bir 'boş versene' işareti yapıp uzaklaştı yanımdan. Adamın 'ne olursa' derkenki ses tonu ve vurgulaması sinirime dokunmuştu. Uzaktan bakana, ne denli yalnız ve çaresiz görüldüğümü vurguluyordu bu ses. Her öneriye açık bir kadın, yalnız, yabancı, doyumsuz. Tam bir av. Adamın, yaşamın anlamını indirgediği düzey tüylerimi diken diken etti. Aynı zamanda, kocamın beni düşürdüğü acıklı durumun uzaktan nasıl açık seçik görüldüğünün de kanıtıydı bu girişim. Çok genç, toy biri bile bunu açıkça görebiliyordu.

'Anlık rahatlamalar bana göre değil.'

Bitişik odada horlayan adam, bunu hiç anlamamış olsa da, ben sevginin gücüne ve aşka inanmak istiyorum. Kim ne derse desin, insanlar şimdilerde izini kaybetmiş olsalar da aşk var. Bunu biliyorum."

Günlüğün bu sayfasını yazdığı gece, yine uykusuz sabahladığı gecelerden biriydi. "O var" deyip noktayı koyduktan sonra, ışığı kapatmış aşk üzerine düşüncelere dalmıştı. Ertesi sabah uyandığında, geceye ilişkin hiçbir şey hatırlamayacağından emin olduğu kocasının, "Çorba var mı?" sorusuyla başlayacak olan, uzun ve sıkıcı bir gün daha yaşanacaktı.

Toplantıda yanına gelip gereksinmesini -ne olursa – karşılamayı öneren genç adamın, böylesine, feleğin çemberinden geçmiş biri olması da epey düşündürmüştü Göksele'i.

Yaz sıcağının Eylül'e sarktığı bir gün bu gün. "Böylesine bulunmaz günlerde, odalara kapanıp oturmak akıllı işi mi?" diye geçiriyor içinden Göksel. "Hiç değil." Ama yaptığı hangi iş akıllı işi ki son zamanlarda? Ölüm allak bullak etti tüm dengesini. Herkes, bunca üzgün oluşunu ve boy aynasına örttüğü siyah şalı matem gereği sanırken amacının, kendi yüzünü kapatmak olduğunu kimse- lere söyleyemedi. Bunca aptal oluşunu durmadan anım- satan yüzünü. Kızdığı da, acıdığı da kendisiydi. Üstelik gözü aynaya her iliştiğinde "kardinal kuşuna dönmüş- sün" sözü, sözün söyleniş biçimindeki aşağılamayla bir- likte geliyordu usuna. Şimdi, eski alışkanlıklarını, daha doğrusu koşullanmalarını henüz söküp atamamışken, yeni yaşamını düzene sokması, kafasını toplayıp sağlıklı düşünmesi, olup bitene dışardan bakabilmesi gerekiyor. Bunlar zaman ister. Öylesine ani yakalandı ki...

"Haksızlık bu, hem de çok büyük bir haksızlık!"

Hastane günleri, bir hesaplaşmaya, ilerisi için bir plan yapmaya olanak vermedi. Çünkü ölüm hiç öngörülme- mişti.

Ölüm, yıllardır kurguladığı, uzun uzun düşünüp ay- rıntılarını saptadığı "son"u bir anda değiştirdi. Açıkça haksızlığa uğradı. Yaşarken evliliklerini bir karabasana çevirdiği yetmezmiş gibi İlhan'ın, şimdi de tek utkusunu aldı elinden. Onu terk etmenin baş döndürücü yengisin- den mahrum bıraktı.

Beklenmedik bir ölüm, kalanın başına gelebilecek en kötü şey. Hiçbir avuntunun unutturamayacağı bir yenil- gi bu.

İlhan'ı hastaneye götürdükleri günün akşamı eve döndüğünde, -giderken telaşla ayrımına varmadığı - mutfak masasının üzerindeki boş içki şişelerini ve bardağı gördüğünde, bir şeylerin sonuna gelindiğini düşünmüştü. Umduğu son, artık kocasının hastaneye yatmaktan ve tedaviden kaçamayacağı yönündeydi, asla ölüm değildi. Bu aklına bile gelmemişti.

Son oyunuydu bu İlhan'ın.

SESLER VE GÖRÜNTÜLER

Bir sabah, mutfak tezgâhında çalışırken “Çorba var mı?” diye soruyor biri. Tüm sinir uçlarını, yalnızca bir iki saniyede kat eden, elektrik akımına benzer bir kamaşmayla sarsılıyor gövdesi. Elindeki bıçak susuyor, donup kalıyor olduğu yerde. Doğrama tahtası üzerindeki yarısı kıyılmış soğandan yükselen acı koku gözlerini yaşartırken öylece kımıltısız duruyor. Arkasına bakamıyor, korkuyor çünkü. Olmaz ya, bir görüntü varsa dayanamaz.

Sesi duyduktan sonraki o kısacık sürede, aklından bin türlü şey geçiyor. İlk düşündüğü ise; “Eyvah, çorba yok!”

Böylesine koşullanmış olmasından nefret ediyor Gökse. Orada kımıltısız dikilip dururken, duyduğu sesin düş ürünü olduğuna, ölmüş birinin gelip burada oturup konuşamayacağına, soru soramayacağına kendisini ikna etmeye çalışıyor. “Sinirlerin çok bozuk, bunlar senin yorgun beyninin ürünleri” diyor.

Yılların kişiliğine iyice yapıştırdığı, hep özgür olmak isteyen ruhunu baskılayan gereksiz koşullanmaları nasıl söküp atacak? Yeni bir yaşama başlamak için, önce bunlardan kurtulmak gerekmez mi?

Mantığı böyle dese de, İlhan'ın yarattığı ve kahvaltı saatlerinde, mutfağı dolduran o elle tutulur, bildik gergin hava hâlâ omuzlarındayken, buna inanmak, ikna olmak pek kolay olmuyor.

Kocası öldüğünden beri, zaman zaman yaşıyor böyle açıklanamaz olayları. Bazen onun öksürüğünü duyar gibi oluyor, bazen de horlamalarını. Ama bu bir ilk. Bu duyduğu çok net söylenmiş bir tümceydi; “Çorba var mı?”

Usulca dönüyor arkasına. Kahvaltı masasında, onun her zaman oturduğu sandalye boş. Birkaç dakika kımıldamadan duruyor. Mutfakta kimse olmadığından emin olunca, evi dolaşmaya başlıyor. Odalara, banyoya, salona bakıyor. Çalışma odasının kapısı kapalı. Bir an düşünüyor, kendisi kapatmış olabilir mi? Bilmiyor, anımsamıyor.

“Ya içerdeyse?”

“Saçmalama!”

Elleri titreyerek açıyor kapıyı. Oda boş. Yazdığı öykünün takılı olduğu daktilo yerli yerinde duruyor. Farkında olmadan dakikalardır tuttuğu nefesini boşaltıp, rahatlıyor. Tam çıkacakken, tül perde belli belirsiz sallanıyor sanki. Yeni bir ürperti geçiyor damarlarından.

Mutfağa dönüp kahvaltı masasına oturuyor. Uzun uzun ağlıyor. Acı, acıma, pişmanlık, yorgunluk, sevgisizlik, avuntusuzluk her şey var bu gözyaşlarında.

Yalnız olmak, içini kimseye dökememek, uzun zamandır üst üste yığılmış tortuların ağırlığında ezilmek, dengesini bozuyor belki. Sesler duyması bundan. Yalnız

kalmak kendi seçimiydi. Her şeye karşın bunda kararlı. Yalnızlık kendine yetebilme cesareti ister. O cesareti bulması gerek.

Nice sonra, doğrama tahtasının başına yeniden geçiyor. Uzun zamandır çorba pişirmediğini anımsıyor sonra. Bu bir tepki mi bilmiyor. Bilinçaltında çorbayla ilgili yıldırıcı birikimler olmasından doğal ne olabilir?

O gece, yatak odasının ışığını kapatmaya yüreklenemiyor. Bölük pörçük, yorucu düşlerle örülü, garip bir uykuda gidip geliyor ruhu. Her uyanışta tül perdeleri gözleyerek bitkin düşüyor. Biri görünmeden dolaşıp duruyor sanki çevresinde. Soluk alıp veriyor. “Çorba var mı?” sorusu yinelenip, yankılanıp duruyor.

Bunlardan kurtulması gerek. Yazmaya dört elle sarılması.

Yeniden uzanıyor günlüğüne. Dağınık bir biçimde duran kâğıtları da toparlayıp oturuyor, artık dokunulmazlığı kalmayan masanın başına. Kendini burada geçici saydığı günlerde, hep gitme umudu ile yaşıyordu. Şimdi o tutkunun yerini dolduracak bir şey olmalı. Böyle amaçsız, endişeler ve kuruntularla yaşayamaz.

Karar veriyor; yazacak.

Gidemeyecekse, kalması bir anlam kazanmalı. Günlüğü, yılların birikimi bir işe yaramalı.

Daktiloyu çekiyor önüne.

UMUT IŞIĞI

Yazmaktan yorulduğunda giyinip çıkıyor evden. İçi umut dolu. Önce kuaföre gidiyor. Saçlarını kestirip dip boyası yaptırıyor. Kuaförle sohbet edip şakalaşıyor. Sonra, yeni bir şeyler almak için dolaşıp vitrinlere bakıyor.

“Dosyama koltuğuma alıp yayınevine gittiğimde, yazdıklarım kadar beni de beğenmeliler” yüksek sesle gülüyor.

Çoktandır unuttuğu gülüşünü özlemiş. Yeniden gülüyor.

“Derin kuyulardan çekip çıkardı

Çıkrık sesli kahkahalarını”

Bu iki dizeyi zihninde yazıveriyor. Unutmamak için birkaç kez yineliyor.

Vitrinlere bakarken, şimdi yaşamın eskisi kadar zor gelmediğinin ayrımına varıyor. “Ezgi’nin nişanı için şu elbise çok uygun, ya da oğlumun düğününe şu koyu renk daha iyi olur” diye fikir yürütürken buluyor kendini. “Göksel kaynana oluyorsun” diye takılıyor vitrindeki görüntüsüne. Hiçbir şeyin, ama hiçbir şeyin canını acıtmamasına izin vermeyecek bundan sonra.

Eve geldiğinde, torbaları kanepenin üzerine bırakıp oturuyor. Sonra ani bir kararla kalkıp, girişteki boy aynasını kapatan siyah şalı çekip alıyor oradan. Yüzüyle barışacak artık. Saçlarına bakıyor, rengini ve kesimini çok beğeniyor.

“Komik kardinal kuşu, kanatları artık!”

Giyisi torbalarını boşaltmak, dolaba asmak için kalktı-

ğında, hüzünleniyor biraz. Yatak odasına girmesi gerek. Bunu yapmak istediğinden emin değil. Elbise dolabında ne var ne yok çoktan unutmuş. O yatakta yatmayalı, o dolabı açmayalı öyle uzun zaman olmuş ki...

İlhan'ı üzerinde kıvrılıp yatarken bulduğu halıyı yıkatıp kaldırmış, odayı günlerce havalandırmıştı. Hâlâ o ekşimsi kusmuk kokusunu duyacağını sanıyor. Kokular belleğimizde sökülüp atılamaz bir kalıcılıkla yaşıyor. Son günlerde çok hissediyor bunu. Unuttuğunu sandığı uzak tümceleri de peşine takarak geliyor kokular, dört bir yanı sarıyor.

Yatak odasına girmeyi reddeden ruhunu yatıştırmaya çalışıyor.

Tüm cesaretini toplayıp açıyor kapısını. Yasaklanmış bir yere gizlice giriyormuş gibi suçluluk duyuyor. Son günlerinde, özellikle kayıp kemani ararken, İlhan'a acımış, yanında olmak, yardım etmek istemişti. Ama, onun sürekli kendisini aşağılamasından, küçümseyen bakışlarından öylesine yılmıştı ki, bunu yapamadı. O yüzden, girmeye çekindiği bu odaya yabancı.

“İki kişiyi, oturup dertlerini konuşamamak kadar birbirinden koparan başka bir şey var mıdır?”

Onun içten içe neler yaşadığını hiçbir zaman öğrenemeyecek.

Sus pus olmuş bir ömürdü yaşadıkları. Yan yana, teker teker, acı.

Giriyor odaya. Perdeleri, pencereleri açıyor. Sonra da giysi dolabını. Askıları çelik boru üzerinde hızla kaydırıp bir kenara topluyor. Hepsini kucaklayıp yatağın üze-

rine yığıyor. İlhan'ın gömleklerini, takımlarını, kravatlarını, çamaşırlarını da. Onlardan kurtulmanın zamanı geldi.

Sonra oturma odasındaki dolapta asılı üç –beş giysiyi de getiriyor. Yeni aldıklarıyla birlikte teker teker asmaya başlıyor. Zengin bir gardrop değil, çoğu çok eski şeyler ama bunu hiç dert etmedi şimdiye kadar.

Evi terk ettiği gün giydiği gri elbiseyi asarken gülümsüyor hafifçe.

Sonra yığından beyaz bir bluz geliyor eline. Hiç giyilmemiş. Kaç yıldır dolapta durduğunu hatırlamıyor.

Üstünü ne kadar örtmeye çalışırsa çalışsın, anılar hüznü kolundan tutup tutup getiriyor işte.

“Bu kadar parayı buna mı verdin?”

Yakasında ve kol ağızlarında volanları olan, ipek, şık bir beyaz bluz bu. Çok severek almıştı.

“Sahneye çıkacaksın herhalde. Senden de ne şarkıcı olur ama!”

Kısıtlı bir bütçeyle giyim kuşam alışverişi yapmaktan her zaman sıkılmıştır. En gereklileri en uygun fiyata bulabilmek için saatlerce taban tepmekten de. Böyle yorulduğu bir gün, vitrinden göz kırpmıştı bu bluz. Gönlünü çelmişti.

Yıllardır asılı durmaktan rengi sararmış. Tıpkı yüreği gibi küskün.

“Bu bluzu temizleyiciye vermeli. Giymenin zamanı geldi artık.”

Aynı akşam çalışma odasında günlüğüne yeni bir şeyler yazarken Ezgi arıyor.

“Nasılsın anne?”

Bu soruyu soruş biçiminde, içten bir endişe ve gerçek bir merak var. Sanki hep kötü bir şey olacağından korkuyor gibi. Sesini tüm pürüzlerden arındırıp; “Çok iyiyim kızım, beni merak etme” diyor Göksel. “Bugün alışveriş yaptım, güzel şeyler aldım kendime. Moralim çok iyi.”

Seviniyor kızı.

Bu çocuğun tüm endişelerini, yaşama kuşkuyla bakma nedenlerini, kendini güvende hissedememesini öyle iyi anlıyor ki, onu üzecek hiçbir eyleme girişmez. O yüzden işte yaşama sımsıkı sarılmasını sağlayacak nedenler yaratması gerekiyor. Hem kendisini, hem de çocuklarını mutlu etmeli artık.

Günlüğün bu akşamki sayfasının başına o iki dizeyi yazıyor:

“Derin kuyulardan çekip çıkardı

Çıkrık sesli kahkahalarını”

İlhan’ın, erotik bulup yasakladığı gülüşünü ne çok özlediğini ayırımsıyor.

Kendi kendine sokaklarda gülüşünü böyle anlatıyor. Al-dıklarından da söz ediyor.

“Elim bir türlü renkli giysilere, değişik modellere gitmiyor. Koşullanmışlıklardan kurtulmak çok zaman alacak sanırım” diye bitiyor sayfa.

Sonra önceki yazdıklarını gözden geçiriyor.

YAZMAYI SÜRDÜRMEK

“Bizim evlilik tarihimizin son yirmi yılında, öyle büyük savaşlar filan verilmedi. Bir çözüm bulma umuduyla yapılan yüksek sesli tartışmalar, yararsızlığı anlaşıldığından, çoktan son bulmuştu. Dipten dibe kaynarken, yüzeyi durgun bir su gibiydik. Hiç kimse yaşadığımız çalkantıları bilmiyordu. ‘Uyumlu bir çift!’ Sevsinler. Oysa, büyük bir iletişimsizlik dramı yaşıyorduk ve can alıcı gerçekler yerine, gereksiz ayrıntılara sarılıyor, yaşam için önemli olanla önemliymiş gibi görünenleri ayırt bile etmeksizin, günü kurtarmaya çabalıyorduk. Görünürde her şey normal gibiydi. Yaşıyormuş gibi yaparak neyi kurtarıyorduk? ‘Biz’ dememeliyim, aslında sanırım yaşıyormuş gibi yapan yalnızca bendim. Beklentilerini dile getiremeyen, getirdiğinde dinleyeni olmayan, deliler gibi dudakları kıpır kıpır kendi kendine konuşan bendim. Kendisine biçilmiş görevleri eksiksiz yaparak, sorun ve kavga çıkmasını önlemeye çalışan, bir gün bir mucize sonucu, karşısındakinin her şeyi anlayıvereceğini, odalara sofalara gün ışığı dolacağını sanan bendim. Kısaca aptal olan bendim, evet ben. Ölümüyle içime bu onulmaz yenilgi duygusunu yerleştirmeden çok önce anlamalıydım bizim için bir kurtuluş olmadığını.”

Bunları yazmanın bir yararı yok artık.

Çıkartıyor yırtıyor kâğıdı. Topak yapıp atıyor sepete. İlhan ölmeden önce, sepetten boşalttığı, topak yapılmış kâğıtları hatırlıyor. Çoğunda yalnızca tek satır vardı, bir başlık olarak “CİCOZ AĞACI.”

“İspanaklı Sufle Tarifi” de o topaklanmış kâğıtlardan bi-

riydi.

“Kimmiş bu akıl hocası?” sorusu geliyor aklına. Hüzünleniyor yine.

“Bu yenilmişlik duygusunu söküp atmak gerek. Bir çıkış yolu mutlaka bulunur.”

Yeni bir kâğıt takıyor daktiloya.

*"Ayak ucuna oturup loş sabah ışığında bakıyor kadına.
Alnında belirmiş birkaç derin çizgi var.
Duru cildi azıcık matlaşmış ama hâlâ güzel.
Uzun, kumral saçlarında bir tek ak bile yok.
Kapalı ve gergin göz kapaklarının üzerinde
belli belirsiz mor gölgeler. İnce ve pırıltılı kaşları,
göze batmadan tamamlıyor portresini. Evet, hâlâ güzel.
Sonra birden, 'Böyle derin derin uyurken,
ne görür bu kadın rüyasında?' diye bir soru
getiriyor şeytan aklına.*

*'Yakışıklı erkeklerle kırıstırıyor mudur?'
Elinden gelse düşlerini sansürleyecek.
Kendisiyle yatmayalı çok uzun zaman oldu.
Dokunduğu an küstüm otu gibi içine kapanıveriyor,
midesi bulanıyormuş gibi buruşuyor yüzü."*

Orta yaşlı, yetişkin çocukları olan, başkalarının gözünde neredeyse mutlu bir çift. Üniversiteyi bitirir bitirmez evlenmişler. Çocuklar evden uçmuş gitmiş, güzel yemekler yapan, becerikli, ağırbaşı kadın ile hep yazmak yahut edebiyat dergisi çıkarmak isteyen adam kalmış evde. Ne uyumlu bir çift!

Adam her gün işten çıkınca meyhaneye gider, kadın pencerede adamın gelmesini bekler. Ne uyumlu bir çift! Kadın, adamın kusmuklarını siler, adam sabahları ayılmak için bol sarımsaklı çorbası hazır olsun ister. Ne uyumlu bir çift!

Adam, kadının yaptığı yemekleri de, aldığı giysileri de, söylediği sözleri de beğenmez, kadını handiyse işe yaramaz akılsızın teki olduğuna inandırır, kadın ise içinde mutsuzluk, tiksinti ve öfke biriktirir. Ne uyumlu bir çift!

Biriken bu öfkeyle, şiddetle adam ve kadın ne yapar? Ülkü Günay Kardinal Kuşu'nda kahramanlarının geçmiş hikâyelerini de ihmal etmeden işte bunu anlatıyor.

ayizi kitap

ISBN: 978-605-2277-04-1

9 786052 277041